

Andens dop och nådegåvorna. Ett ekumeniskt "pingstmöte" i Stockholm 1918.

Magnus Wahlström (red)

Skrifter utgivna av
Insamlingsstiftelsen för pingstforskning
Nr 18

Magnus Wahlström (red)

Andens dop och nådegåvorna

Ett ekumeniskt »pingstmöte« i Stockholm 1918

Referat från mötet med efterskrift om ekumeniska
ansatser i den unga pingstväckelsen

INSAMLINGSSTIFTELSEN FÖR PINGSTFORSKNING instiftades år 2004 av pingstpastor Bertil Carlsson och hans fru Anna-Britta Carlsson. Stiftelsen har till ändamål att främja akademisk forskning om den svenska Pingströrelsen och förvaltas av Pingstförsamlingarnas skol- och kursverksamhet (PSK). Stöd till fonden kan ges genom dess bankgiro nr: 5851-6899.

Copyright: Insamlingsstiftelsen för pingstforskning

Utgivare: Insamlingsstiftelsen för pingstforskning

Efterskrift: Magnus Wahlström

Omslag: Eric Ekman

Omslagsbild: Trefaldighetskyrkan i Stockholm, fasad mot öster

Foto: Okänd, Riksantikvarieämbetet, 5497-001

ISBN 978-91-979159-7-7

ISSN 2000-0006

Tryck: Stema Print AB, Forserum 2016

E-publikation: www.pingst.se

Innehåll

Inledning.....	7
Andens dop och nådegåvorna	13
Efterskrift	71

I *Andens dop och nådegåvorna* har följande stav- och skiljeteckenfel rättats:

- *Nordström* har ändrats till *Norström*: s. 29 och 35.
- *medlemmmar* har ändrats till *medlemmar*: s. 30 (första gången).
- *korstfäste* har ändrats till *korsfäste*: s. 42.
- ett citattecken har satts in efter *den Helige Ande!* s. 48.
- ett citattecken har satts in efter *talas om tungomålstalande?*: s. 57.

På s. 41 står ordet *rolighet* som är ett ålderdomligt uttryck för *salighet*.

Fet stil förekommer i Per Nilssons inledningsanförande. De tre första ger hans svar på den fråga som ställs i skriftens titel. I de två sista talar han om vad som annars riskerar att ske. Antingen uttrycker fetstilen att detta betonades starkt av talaren under samtalsmötet eller så har det gjorts redaktionellt för att understryka skriftens ärende. Övriga talares texter innehåller sammantaget 15 ord som är kursiverade, varav ett dessutom har fet stil. Förmodligen har talarna särskilt betonat dessa ord.

Inledning

Ett par metodistpredikanter ordnade den 23–26 februari 1918 ett pingstmöte för att aktualisera pingstväckelsen inom samfundet. Det hölls i Trefaldighetskyrkan i Stockholm. Metodistkyrkan i Sverige hade etablerats 1868. När pingstväckelsen 40 år senare kom till Sverige fick den ett visst insteg i samfundet, men mattades snabbt efter ett internt motstånd.¹ Bland enskilda pastorer och i vissa sammanhang fanns dock längtan efter och yttringar av pingstväckelse.²

I februari 1917 hölls ett så kallat »pingstmöte« i Örebro, främst för predikanter i den unga Pingströrelsen. Metodistkyrkan i staden hyrdes för samlingen. Med fanns metodistpredikanterna Karl Ljung och Per Nilsson. Inspirerade av detta möte beslutade de att ordna »pingstmöten« också för Metodistkyrkans predikanter utifrån en strävan efter ett fördjupat andligt liv. Mötet i Trefaldighetskyrkan var det tredje av dessa möten. Som avslutning på mötet hölls på kvällen tisdagen den 26 februari ett offentligt samtalsmöte där flera representanter från andra samfund var särskilt inbjudna.

Grosshandlare Ernst Wahl var medlem i metodistförsamlingen Trefaldighet i Stockholm. Han hade efter det andra mötet gått in och gett ekonomiskt understöd till satsningen på pingstmöten. Det var också han som ordnade med att tisdagens samtalsmöte stenograferades och senare publicerades i en liten skrift med titeln: *Andens dop och nådegåvorna. Från pingstmötet i Stockholm, Trefaldighetskyrkan, den 23–26 febr. 1918. Stenografiskt referat från avslutningsmötet, över ämnet: Det allvarliga tidslägets krav på de kristna. Vad kan och bör göras?*

Deltagare i avslutningsmötet, eller samtalsmötet som det också kallades, var ledande företrädare för Metodistkyrkan, Baptistsamfundet, Missionsförbundet och Pingströrelsen. Det stenograferade referatet från detta samtal återges i föreliggande skrift. Därefter följer en efterskrift om *Ekumeniska ansatser i den unga pingstväckelsen*. Där ges lite mer detaljer om Per Nilsson och samtalsmötet, samt en belysning av

¹ Se Roland Gäreskog (2013), *Pingstväckelsen inom Metodistkyrkan i Sverige åren 1907–1922*, s. 72–100.

² Gäreskog (2013), s. 101–123.

andra ansatser och exempel i samma anda från pingstväckelsens tidiga år. En utförlig redogörelse för det sammanhang som pingstmötet är en del av, ges av Roland Gäreskog i skrift nr 15 i serien Skrifter utgivna av Insamlingsstiftelsen för pingstforskning, utgiven 2013: *Pingstväckelsen inom Metodistkyrkan i Sverige åren 1907–1922*.

Pingstmötet i Trefaldighetskyrkan

Pingstmötet annonserades i Metodistkyrkans veckotidning *Svenska Sändebudet* och i Pingströrelsens *Evangelii Härold* den 21 februari. Annonsen i *Svenska Sändebudet* hade följande utformning:

Ett större möte

för det andliga livets fördjupande hålles i TREFALDIGHETSKYRKAN,
Majorsgatan 5–7, Stockholm, den 23–25 februari.

PROGRAM:

Lördagen den 23 kl. 5 e. m. enskilt möte. Kl. 8 e. m. Offentligt möte. Tal av Ernst Wahl, A. Grönblad, G. Wagnsson, Frans Lellky, Per Nilsson och A. Rosenqvist.

Söndagen den 24 kl. 10 f. m. bönestund. A. Fogelqvist. Kl. 11 f. m. Per Nilsson och A. Rosenqvist. Kl. 8 e. m. uppbyggelse- och väckelsemöte. G. Lindqvist, Lewi Pethrus och John Th. Janson.

Måndagen den 25 kl. 10–12 f. m. bön- och helgelsemöte. R. Sandberg och Josef Hultén Kl. 7–8 e. m. bönemöte. Nils Hult. Kl. 8 e. m. väckelsemöte. R. Persson, A. Rosenqvist och Nils Lellky. Sång till strängmusik.

Tisdagen den 26 kl. 7,30 e. m. Offentligt samtalsmöte för troende, vid vilket kommer att samtalas över den för dagen så brännande frågan:
»Det allvarliga tidslägets krav på de kristna. Vad kan och bör göras?«
Inledare: Per Nilsson.

Till detta möte särskilt inbjudna: K. E. Norström, Aug. Strömstedt, (metodistsamfundet), John Johansson, (baptistsamfundet), J. Nyrén, (missionsförbundet) samt Lewi Pethrus, vilka även lovat att komma.

Musikföreningen »De våra« medverkar. **Envar hjärtligt välkommen.**

ERNST WAHL. FRANS LELLY. PER NILSSON.

Ett namn som saknas i annonsen är T.B. Barratt från Norge. Han är emellertid i samma nummer av *Evangelii Härold* annonserad för en serie möten i bland annat Filadelfiaförsamlingen i Stockholm.

Aktörer under samtalsmötet

De som agerade under samtalsmötet var följande personer:³

Arvidson, Theodor (1883–1964), distriktföreståndare inom Metodistkyrkan. – Han hade varit med på pingstmötet i Norrköping och en tid därefter upplevt sitt andedop. En kort tid före pingstmötet i Trefaldighet hade han talat i tungor. Arvidsons positiva ställningstagande till pingstväckelsen betydde säkert mycket för Ljung och Nilsson. Han var en predikant i karriären och hade en framträdande ställning inom kyrkan.

Barratt, T.B. (1862–1940), föreståndare för pingstförsamlingen i Kristiania. – Han hade på grund av sitt engagemang inom pingstväckelsen tvingats avgå som predikant inom den norska metodistkyrkan. Pingstförsamlingen i Kristiania hade bildats den 10 april 1916. Två dagar senare anmälde Barratt sitt utträde ur metodistkyrkan.⁴

Johansson, John (1863–1921), föreståndare för Stockholms första baptistförsamling (Betel) och ledamot av Baptistsamfundets missionsstyrelse.

Nilsson, Per (1874–1948), pastor i metodistförsamlingen i Nässjö. Han var en av initiativtagarna till mötet. Detta och mer om honom följer på s. 85–88 nedan.

Norström, K.E. (1859–1918), pastor i metodistförsamlingen i Uppsala och en av Metodistkyrkans ledande predikanter.

Nyrén, Janne (1864–1945), pastor i Immanuelskyrkan i Stockholm och ledamot av Svenska Missionsförbundets styrelse – från sommaren 1918 missionsföreståndare.

Pethrus, Lewi (1884–1974), föreståndare i Filadelfiaförsamlingen i Stockholm.

Rosén, möjligen Carl-Erik Rosén (1882–1970), diakon i baptistförsamlingen Elim i Stockholm.

Strömstedt, August (1880–1944), rektor för Metodistkyrkans teologiska skola i Uppsala för utbildning av predikanter.

³ Presentationen av de medverkande bygger på redovisningen i Gäreskog (2013), s. 127. Han har sedan publiceringen av denna noterat att Otto Witt inte ännu var medlem i Filadelfiaförsamlingen i Stockholm vid tiden för pingstmötet.

⁴ Mer om Barratt, se s. 77 nedan.

Wagnsson, Gustaf (1857–1929), distriktföreståndare inom Metodistkyrkan och en av kyrkans ledande predikanter.

Wahl, Ernst (1881–1958) medlem i Trefaldighetskyrkan i Stockholm – senare medlem och diakon i Filadelfiaförsamlingen i Stockholm.

Witt, Otto (1848–1923) som vid den här tiden sannolikt inte tillhörde någon församling vid sidan av Svenska kyrkans. – Senare blev han medlem i Filadelfiaförsamlingen i Stockholm. Han hade under många år arbetat som Svenska kyrkans missionär i Sydafrika.

Samtalsmötets struktur

Mötet inleddes med en sång och ett välkomnande av församlingens pastor. Det följdes av en inledning som Per Nilsson höll i; traditionen inom Metodistkyrkan bjöd att samtalsmöten inleddes med ett förberett föredrag. Sedan skulle de fem inbjudna pastoreorna hålla sina anföranden. Var och en skulle få 15 minuter till sitt förfogande. Det skulle också ges utrymme för några repliker. Theodor Arvidson tycks ha varit vidtalad att avrunda samtalet. Per Nilsson hade förberett ett ca 45 minuter långt anförande, men utgick nog inte från ett manus. Han deklarerade att han ville »söka att tala ledigt och giva uttryck för vad mitt hjärta känner«. Hans inledning blev emellertid nästan 15 minuter längre. Det motiverade han med att han hade fått klart för sig att det under mötet skulle framföras »invändningar mot andedopet« och därför ville bemöta dessa i förväg. Själva samtalet kom utifrån denna beräkning igång omkring en kvart i nio då K.E. Norström fick ordet. Inledningen på hans tal antyder att han var störd av att Nilssons anförande varit för långt och att han ansåg att så många frågor hade tagits upp som krävde ett bemötande. Han uttryckte att det kändes meningslöst att försöka bemöta detta på en kvart men gjorde ändå ett försök och fick utnyttja tio minuter av August Strömstedts tid. Lewi Pethrus avstod tio minuter till T.B. Barratt så att han skulle kunna komma till tals. Efter att de inbjudna pastoreorna och Barratt hade talat fick åhörarna möjlighet till repliker, högst fem minuter långa. »Herr Rosén« och Otto Witt tog tillfället i akt. Efter att Theodor Arvidson hållit sitt avslutningsanförande – vilket var omkring halv elva – begärde emellertid Nilsson ordet. Skälet var att han ansåg att han hade blivit missuppfattad på några punkter. Efter Nilssons inlägg ville Norström yttra sig. Efter som timmen var sen måste han ha känt det mycket angeläget att få

ordet. Möjligen var det något i Nilssons replik, eller det faktum att denne hade gått in i samtalet efter Arvidsons avslutning, som gjorde att han fattade sitt beslut. Inlägget gav upphov till en »extradebatt«, som Barratt uttryckte det. Mötet torde ha avslutats strax före midnatt.⁵

⁵ Analysen av mötets struktur har gjorts av Roland Gäreskog, se Gäreskog (2013), s. 128–129. Tidsangivelserna utgår från att alla talade med samma hastighet, 95 ord per minut. Själva samtalet antas ha börjat klockan kvart i åtta. – Fyra talare svarade för 75 % av samtalstiden: Per Nilsson 67 minuter, K.E. Norström 46 minuter, T.B. Barratt 41 minuter och Lewi Pethrus 23 minuter. John Johansson talade i 13 minuter, Janne Nyrén lika länge, Otto Witt i 11 minuter, Theodor Arvidson i 7 minuter och Rosén i 3 minuter.

ANDENS DOP OCH NÅDEGÅVORNA

FRÅN PINGSTMÖTET I STOCKHOLM,
TREFALDIGHETSKYRKAN,
DEN 23–26 FEBR. 1918

STENOGRAFISKT REFERAT FRÅN AVSLUTNINGSMÖTET,
ÖVER ÄMNET:

DET ALLVARLIGA TIDSLÄGETS KRAV
PÅ DE KRISTNA. VAD KAN
OCH BÖR GÖRAS?

REKVIRERAS FRÅN
ERNST WAHL, STORA VATTUGATAN 20
STOCKHOLM

Inledare: Pastor *Per Nilsson*, Nässjö.

I diskussionen deltog:

Pastor *K. E. Norström* (metodistsamf.)

Rektor *Aug. Strömstedt* »

Pastor *Th. Aroldsson*.

» *J. Johansson* (baptistsamf.)

» *J. Nyrén* (missionsförb.)

» *Lewi Pethrus*.

» *T. B. Barratt*.

» *Otto Witt*.

Herr *Rosén*

N:o 1.

Ernst Wahl.

Då det är jag, som egentligen tagit initiativet till detta möte, så känner jag det såsom en bjudande plikt att hälsa Eder alla hjärtligt välkomna. Det är kanske mer än en, som frågar, vad det kan vara för syftemål med detta möte. Gud i himmelen vet, att det har kommit till stånd under mycken bön, allvarlig bön. Det allvarliga tidsläget, den fruktansvärt allvarliga tid, vari vi leva, den kräver, att vi komma tillsammans för att dryfta det allvarliga spørsmålet: huru skola vi kunna bli bättre, huru skola vi kunna få framgång i arbetet, huru skola vi kunna vinna själar för Kristus. Vänner, jag önskar, och jag ber till Gud, att detta möte måtte få bidra till, att Guds sak går framåt, att Jesus Kristus blir förhärligad och stor ibland oss. Må Gud välsigna oss för sin nåds skull.

Föreslår, att vi välja en ordförande för mötet.

Till ordförande utsågs pastor Wagnsson.

N:o 2.

Pastor Wagnsson.

Jag tackar för förtroendet och jag hoppas och ber till Gud, att det må lämna detta tankeutbyte en rik och välsignelserik frukt, göra oss mera gagneliga i Guds tjänst till församlingens uppbyggelse och själars frälsning. Jag behöver inte påminna dem, som komma att delta i denna överläggning, i detta samtal, att det är viktigt, att var och en låter sig ledas av Guds Ande, som är visdomens, kraftens, tuktens och kärlekens Ande. Jag har nu nöjet att lämna ordet till inledaren, pastor Nilsson.

N:o 3.

Pastor *Nilsson*:

Jag vill i första hand säga, att jag önskar för min del, att detta möte måtte bli eller betraktas såsom endast varande en fortsättning på det uppbyggelsemöte, som vi redan ha haft, eller på vårt pingstmöte, som vi ha brukat kalla dessa möten. För min del vill jag känna mig såsom om jag icke var på ett diskussionsmöte utan på ett pingstmöte. Ty det går alltid lättare att tala då, än om man skall känna sig vara endast på ett diskussionsmöte eller samtalsmöte. Jag vill därför söka att tala ledigt och giva uttryck för vad mitt hjärta känner och vad som bor i mitt inre med avseende på den fråga, som är förelagd till samtal här i afton. Men dessförinnan vill jag ännu en gång lyfta mitt, och jag tror, att vi vilja göra det litet var, lyfta våra hjärtan till Gud i bön.

Herre Gud, vår käre himmelske Fader: vi tacka dig för de saliga stunder, som vi fått vara med om under dessa dagar. Tack för att du har vilat över oss med din Helige Ande. Tack, att vi ha känt din eld ibland oss, värmen, hänförelsen, broderskärleken. O, Herre, vi bedja dig, må detta möte gå i samma riktning. Måtte din Ande vila över detta vårt möte. Må din eld falla över oss här i kväll. Gud, må din eld falla över varje själ, som är närvarande i kväll, om möjligt. Låt du här din härlighet vila särskilt över talarestolen. Gud, låt din härlighet och din Ande vila över min egen själ, under det jag kommer att tala. Må jag tala, rörd av din Ande. Må jag tala, värmd av din kärlek. O, Gud, låt din Ande framför allt vila över varje broder, som kommer att yttra sig här i kväll. Låt elden falla över oss, det är vår innerliga hjärtebön. Och så, käre Jesus, hjälp oss, att vårt enda mål här i kväll må vara att förhärliga dig. Jesus, du vår dyrbare frälsare, du som har utgivit dig för våra synders skull, du som har lidit och dött för vår skull, du vars blod har runnit på Golgata till försoning och frälsning och rening för var och en, som vill tro på detta blod, o Herre, hjälp oss att förhärliga ditt namn i världen. Jesus, må vi själva träda i bakgrunden, må vi själva bli små, må vi själva bli intet, må vi gärna själva ställas i skamvrån och endast du, Jesus, du, välsignade frälsare, med det stora

kärleksfulla hjärtat må bli förhärligad ibland oss. Herre Jesus, uppenbara din nåd och din kraft ibland oss, och må din nåd och din härlighet vila över oss och vårt möte. Då skola vi tacka och prisa och ära ditt namn. Amen.

Den fråga, som har blivit förelagd till samtal i afton är denna: Det allvarliga tidslägets krav på de kristna. Vad kan och bör göras? Jag tänker, att det finns väl ingen här i kväll, som inte känner och förstår, att vi leva i allvarliga tider. Händelserna säga och visa oss detta, och för mig står det så livligt, att vi äro i en övergångsperiod till en ny tid i såväl politiskt som andligt hänseende. Och vi göra klokt i att fatta situationen och inrätta oss därefter. Må vi förstå detta, må vi ha klart för oss, att vi träda in i en ny tid och att dessa nya tider också kräva omläggningar i visst hänseende av arbetet och verksamheten och förhållandena på såväl det ena som det andra området.

Först vill jag säga, att min tanke är den, att världen aldrig har varit ondare än vad den nu är efter syndaflodens tid. Åtminstone tror jag det. Någon kan kanske invända, att detta är överord, men jag tror dock, att så är fallet. Aldrig torde mänskligheten ha varit så nedsjunken i otro och hårdhet i andligt avseende, som vad den för närvarande är. De finnas, som tro och påstå, att vi i vår tid inte skulle behöva samma andekraft, samma välsignelse och samma nådegåvor i den kristna församlingen som under den första kristna tiden. För min del får jag säga, att jag inte kan förstå ett sådant tal. Ty mig synes, att om vi någonsin ha varit i behov av andekraft från höjden, om vi någonsin ha varit i behov av all den välsignelse, som vi kunna få, och av alla de nådegåvor, som Herren har utlovat åt den kristna församlingen, så är det i vår tid. Min tanke är den, att mänskligheten är långt hårdare i andligt hänseende i vår tid än vad den var under apostlarnas dagar. Vi läsa om profeten Elisa, att han bad om ett dubbelt mått av Elias ande och kraft. Jag tror, mina vänner, att vi i vår tid behöva bedja ungefär samma bön om ett dubbelt mått, ja, kanske flerdubbelt mått av våra fäders ande och kraft. Ty vår tid kräver just detta. Jag tror, att den som har den uppfattningen, att världen, den ogudaktiga världen, skall bli bättre och bättre, en dag kommer att stå där på sorgligaste

sätt bedragen. Guds ord säger någonting annat: De orena skola fortsätta att orena sig, på samma gång som de heliga skola fortsätta att helga sig. Och det kommer att gå så. Människligheten, världen, kommer att sjunka djupare och djupare i synd, i otro, i hjärtats förhärdelse, ända till dess att Gud slutligen låter den stora domen gå ut över jorden. På samma gång är jag övertygad, att Herren i dessa yttersta tider kommer att göra alldeles särskilda ansträngningar för att väcka, helga, rena och fostra sitt folk och förbereda sin församling på jorden för Herrens möte, för hans tillkommelse. När jag säger, att världen är ondare nu än någonsin förut, så menar jag naturligtvis inte, att det ej finns många troende, utan Gud vare lov, det måste vi erkänna, att aldrig har det funnits så många troende i världen, som det för närvarande finnes. Men å andra sidan, den ogudaktiga världen har nog aldrig varit så hård och nedsjunknen i otro och gudlöshet, som vad den för närvarande är. Och därför kräver tiden en alldeles särskild kraft från höjden utgjuten över de kristna, över Guds folk, för att vi skola kunna fylla vår uppgift i dessa yttersta tider.

Jag skulle kunna besvara frågan vad vår tid kräver av de kristna mycket kort. Jag skulle kunna besvara den endast med de orden: Tiden kräver ett elddop från höjden över Guds folk. Tiden kräver en andeutgjutelse från levande Gud. Tiden kräver en ny pingst uti den kristna församlingen. Men kanske jag dock bör motivera denna framställning med några ord.

Låt oss se på den kristna verksamheten, sådan den ter sig för närvarande. Allt mänskligt tycks för närvarande vara förbrukat: mänsklig konst, mänsklig förmåga, allt tycks vara förbrukat. För några år sedan kunde talare med stor begåvning och stora talanger samla stora folkskaror omkring sig, men det tycks icke längre vilja gå i vår tid. Våra stora begåvade predikanter ha inte stort mer folk i sina kyrkor än vad de medelmåttiga eller kanske rent av de, som betraktas såsom stående under medelmåttan, ha. Förr kunde man få väckelse, om man bara hade litet schwung på ett möte, litet sång och musik. Nu går det icke längre. Vi veta, att det har funnits speciella väckelsepredikanter, som rest omkring, och de ha haft väckelse snart sagt var de kommit. Men även de stå maktlösa för närvarande. De kunna icke nämnvärt

göra något mer, och den ena efter den andra övergiver denna väg och träder in på en annan. Man har sökt till ytterlighet utnyttja musiker och för övrigt allt annat, som skulle kunna inverka för att väcka och lyfta, men det vill inte lyckas längre. Man har försökt med föreningar av alla möjliga slag, men man har inte kommit längre därigenom. Man har försökt med filantropisk verksamhet, och man har tänkt som så: kan man bara få social verksamhet till stånd, så skall det ge lyftning även åt det andliga. Men det har inte velat lyckas det heller. Och nu står man där snart uttröttad på allt. Man har försökt allt, man har förbrukat allt. Vad skola vi nu göra för att få väckelse? Vad återstår ännu att försöka för att väcka människorna ur syndens sömn och föra dem till Kristus? Jag vet intet annat, mina vänner, än att jag måste hänvisa till vad bibeln säger i detta avseende. *Låt oss gå tillbaka till den första pingstdagen.* Guds folk, de troende, samlades i den övre salen. Där bådö de på sina knän inför Gud, en dag, två dagar, tre dagar, tio dagar. De bådö, och de väntade på uppfyllelsen av Herrens löfte. Så kom pingstdagen, och elden föll över skaran, som var samlad. Och vad blev resultatet? Tre tusen själar blevo frälsta på en dag. Ha vi varit med om maken till väckelse? Och detta utan både affischer och trummor och trumpeter och cittror och gitarrer och utan någon mänsklig konst av vare sig det ena eller andra slaget. Elden hade fallit, och elden framkallade väckelsen. Jag fruktar, mina vänner, att det är samma väg vi måste gå för närvarande. Jag tror, att när Guds folk, när Kristi församling går in på den övre salen, bildligt talat, och håller ut i bön, i verklig bönekamp med Gud, till dess att elden faller, och de troende bli uppfyllda med den Helige Ande, då skall väckelsen komma, därom är jag alldeles övertygad, åtminstone i den utsträckning, som en väckelse är möjlig i dessa yttersta tider. Jag skulle också kunna hänvisa till exempel, som visa, att så är fallet. Jag skulle kunna peka på församlingar, där man har öppnat helt för Jesus och där Anden, elden, har fallit, och där man har vinnlagt sig om att bevara denna eld. Och i dessa församlingar är det väckelse inte bara några månader på vintern, utan väckelse året runt, själar bli frälsta och skaran förökas. O, mina vänner, det är dithän vi såsom kristen församling

i sin helhet böra komma. Vi behöva detta andedop även för att bli bevarade i tron. Vi leva i en sövande tid i andligt hänseende. Det är så mycket, som drar nedåt. Det är så mycket i vår tid, som vill göra oss förspridda i andligt hänseende och som vill draga oss bort ifrån Kristus. Och vi se, huru de troende bli förvärldsligade. Vi se, huru nöjeslystnaden tar överhand. De troende känna behov av att gå på teatern ibland och gå på biograf ännu oftare. Och hos många blir det behov, ett formligt begär efter att samla pengar o. s. v. Vi se, hur det går i detta hänseende, och vi stå där och beklaga förhållandena. Man håller straffpredikningar, men det vill inte hjälpa, man håller föredrag om skadan av att gå på biograf och teater o. s. v., men folk går i alla fall. O, mina vänner, låt Kristi församling få ett dop av den Helige Ande, så gå dess medlemmar inte på teatern och inte på biograf heller. De leva då icke längre för att samla pengar. Nej, deras högsta önskan och längtan och trånad blir att få samlas till bön. Då kommer bönemötena återigen till sin rätt. Då blir det deras högsta längtan att få ligga på knä inför Herren för att nedbedja Guds välsignelse över sig själva och över den kristna församlingen. Jag har studerat väckelseförhållandena litet under den sista tiden, och jag måste säga, att jag har kommit till ett sorgligt resultat.

På vintern gör man särskilt stora ansträngningar för att få människor omvända till Gud, och det kan lyckas också att få några omvända, på somliga ställen kanske flera. Och då för man in dem i en ungdomsförening i första hand och därefter kanske in i församlingen. Men i ungdomsföreningen och även i församlingen är bönelivet mycket svagt. Det är kallt där. Och hur går det? Jo, efter några månader, då man kommer in i sommaren och livet blir ännu ytligare, så kommer man ut på förströelser och lekar m. m. och vad händer? Jo, när man kommer till den nyomvända, så är det slut med det andliga livet. Jag har gjort dylika erfarenheter på många håll. Jag hade under rättats att i en liten församling hade man haft väckelse på vintern. Jag fick tillfälle att besöka denna församling på sommaren, men jag såg då icke ett spår av väckelse. Det föreföll tvärtom att vara särskilt torrt och ytligt där.

Jag frågade efter resultatet av väckelsen. Var äro de nyomvända? Ja, det veta vi ej, svarade man. En hel del unga voro med, men nu se vi icke till dem. Ack, ja, så är det. Jag vågar faktiskt säga, att våra ungdomsföreningar och våra kristna församlingar mångenstädes icke ha så pass mycket andligt liv, att de duga till att fostra de nyomvända. Det lilla svaga andliga liv, som födes, det måste ha näring, näring i bön och näring i djupare andligt liv, och när så inte sker, så slocknar det andliga livet ut. Ja, mina vänner, tänk på detta sakförhållande. Det torde vara så, men, om Guds Ande faller över församlingen, och denna med ungdomsföreningen kommer in i bönelivet, då blir det annat. Då skola de nyomvända ledas in i samma böneliv, och det andliga livet, som födes, skall stärkas och tillväxa, och vi skola skörda bestående frukt av vår verksamhet. Det andliga livets uppehållande i vår tid, i dessa yttersta tider, kräver ett andedop, ett nytt pingstdop.

Vidare vill jag säga: det är många falska läror i vår tid. Det har smärtat mig djupt, då jag satt mig in i dessa förhållanden. Det finnes flera falska läror i vår tid, än man kanske är benägen att erkänna.

Vi ha blivit så vidhjärtade gentemot varandra, att vi snart sagt tolerera allting. Och det där talet, som man ofta har hört, att var och en blir salig på sin tro, tycks vinna större genklang även bland de troende än vad man i allmänhet är benägen att tro och erkänna. Vi ha i dagarna hört och sett i våra tidningar, hurusom personer öppet och offentligt ha kunnat göra ett uttalande sådant som detta, att världen skall frälsas icke på grund av Jesu död utan i trots av Jesu död, d. v. s. Jesu död och Jesu blod har ingen som helst betydelse, då det gäller vår frälsning. Är det inte rent av sorgligt att höra och se dylikt i vår tid? Det kan smärta en så djupt, att man nästan vill gråta däröver. Så kommer Russel med sina volymer och sitt system, enligt vilket man knappt behöver vare sig bedja, kämpa, missionera eller göra någonting för att bli salig. O, han har fångat många och ofta av de allvarligaste kristna uti sin, jag säger det, fint utlagda villfarelse. Jag skulle kunna påpeka flera sådana villfarelser, som finnas i vår tid. De äro fint utlagda, och det är många allvarliga kristna, som fångas däri och som dragas bort

från bibelns sanna religion, från tron på Golgata och tron på blodet och tron på Anden och tron på den inneboende kraften i den kristna religionen. Men, mina vänner, när Guds eld faller, då bränner den bort alla sådana där falska teorier. Jag talade med en predikant en gång. Han hade genomgått en andlig kris. Han hade, så långt jag kunde förstå, verkligen blivit döpt med den Helige Ande. Vid vårt samtal tog jag fram och läste något från Torrey om Kristi död och Kristi blod och hurusom vi ha allt däri. Han sade då: Ja, hade du läst detta för mig för en månad sedan, så skulle jag ha opponerat mig på det ivrigaste mot detsamma, men nu säger jag ja och amen till allt vad där står. Mina vänner, den där fattiga försoningsläran, där man inte har rum för vare sig Jesu död eller Jesu blod, då det gäller vår frälsning, den håller inte, när Andens eld faller, ja, då vågar jag säga, att den bränner ohjälpligt upp alltsammans, så att ingenting annat blir kvar än Jesus och det utgjutna blodet, så att man ingenting annat har att hålla fast vid än Jesu Kristi offerdöd på Golgata. Jag säger: den håller ej, när Andens eld faller. När Andens eld faller, då bränner den bort alla Russels volymer och hela hans system, så att ingenting annat blir kvar än Jesus och hans blod, och då gripes också själen av nitälskans glöd att få sina medmänniskor omvända till Gud. Ja, skriften säger ju, att i de yttersta tiderna skola villfarelserna bli så stora, att till och med de utvalda stå i fara att vilseledas; och vi leva i dessa yttersta tider. Mina vänner, *vi behöva ett elddop för att bli bevarade i dessa tider*, och vi behöva ett elddop för att bli bevarade för de villfarelsens läror, som existera i vår tid.

Jag skulle också vilja säga, att vi behöva ett elddop i dessa tider för att bli beredda för Jesu Kristi tillkommelse. Jesus kommer snart. Detta säges tydligt på många ställen i Guds ord. Se, jag kommer snart, säger Jesus. Det är personer, som ha sett syner i skyn, på himmelen och i månen. Man har sett dessa ord skrivna på himmelen: Se, jag kommer snart. Allt talar för att Jesus kommer snart. Jag tror, vänner, att vi behöva ett andedop för att vara beredda, när Jesus kommer. Som vi ha hört påpekas här i dag på förmiddagen så blir det inte hela Kristi församling som kommer att få följa med, när Jesus kommer för att hämta sin brud. En del komma att bli kvar. Och varför? Jo, såsom det

också påpekades på förmiddagen, därför att de inte ha olja i sina käril. De ha tagit saken för lätt. De ha tänkt som så: Jag har ju ändå blivit född på nytt och kommit in i den kristna församlingen. De ha deltagit i kristlig verksamhet. Det är väl icke så farligt. Man behöver väl ej taga saken så allvarligt. De, som tala om andedop äro överspända, svärmiska. Och så har man tagit saken så där lätt. Men, min broder och syster, undersök saken noga först, ty det torde kunna hända, att den stund, då Jesus kommer, är du inte beredd. Du har inte olja i ditt hjärtas käril, och du blir efter. Jag har lagt märke till, hurusom andedopet ger subjektiv förvissning om att få följa med när Jesus kommer för att hämta sin brud. Innan jag var döpt med den Helige Ande, var jag aldrig säker därpå. Jag trodde då också på Jesu snara tillkommelse. Jag hade samma tro och delvis samma längtan då som nu, men jag var icke säker på att jag var redo och att jag skulle få följa med. Men sedan Gud fick döpa mig med den Helige Ande, så har jag fått det vittnesbördet i mitt inre, att om Jesus skulle komma nu, så finge jag för hans kärleks och blods skull följa med i brudeskaran. På samma sätt är det med min hustru. Hon har i flera år varit en mycket längtande själ, men hon har aldrig haft visshet om att vara redo, om Jesus skulle komma. Hon har sagt många gånger: Ja, om Jesus kommer nu, så inte vet jag, om jag är redo. Jag vill tro det, men jag vet det icke riktigt säkert. Tänk, om du skulle upplyftas och jag inte få följa med. Det skulle vara förskräckligt. Jag sökte trösta henne och sade: Jo, nog är du redo och nog får du följa med. Men hon sade: Ja, jag vet inte. Men för ett par månader sedan fick Gud döpa henne med den Helige Ande, med ett pingstdop från levande Gud. Och strax efteråt sade hon: Nu vet jag, att jag är redo, om Jesus kommer. Nu vet jag, att jag får följa med, om Jesus kommer. Javäl, det torde vara så, det är andedopet, elddopet, som giver förvissning om att man är redo, när Jesus kommer. Säg, min broder och syster, skulle du inte vilja vara med, när Jesus kommer? Har du saken riktigt klar, att du är redo, om Jesus kommer? Jag minns, jag var på ett pingstmöte i Norrköping, där Anna Levini gick och talade med människorna, och hon kom då till två flickor; som tillhörde en ungdomsförening. Hon frågade dem: Tro Ni på Jesus? Ja, sade de, det

göra vi. Men då frågade hon: Tro Ni att Ni äro redo, om Jesus skulle komma? Det kunna vi inte säga, att vi äro. Ja, men skulle Ni då inte vilja bedja om att bli redo, när Jesus kommer? Ja, det var så svårt, och man hade invändningar att göra. O, mina vänner, må vi träda ned i ödmjukhet. Om vi likt Sackeus ha intagit en hög plats däruppe i trädet, må vi stiga ned i stoftet. Då få vi möta Jesus. Men så länge vi intaga vår ställning däruppe och inte vilja träda ned i ödmjukhet inför Jesus, så kan han inte möta oss med ett verkligt elddop, som ger förvisning om att vara redo, när Jesus kommer. Om Jesus skulle komma nu, så kanske du fick göra den sorgliga erfarenheten, att du inte var redo, utan att du, likt de fåvitska jungfrurna, finge stå utanför dörren och klappa och säga: Herre, låt upp. Men han skall svara: Jag känner Eder icke, nämligen såsom deltagare i brudeskaran. O, vänner, det är allvarliga tider, vi leva i. Vi ha aldrig någonsin varit så nära Jesu Kristi tillkommelse, som vad vi för närvarande äro. För min del tror jag, att anskriet redan har börjat ljuda. Jag tror, att Guds utvalda brudeskara för närvarande bör stå upp och göra sig redo att möta den himmelska brudgummen. Säg, broder och syster, vill du ej vara med, när Jesus kommer och därför böja dig i stoftet inför levande Gud och mottaga andedopet och låta Gud fylla dig med den himmelska elden, så att även du må kunna säga: Nu vet jag med mig, att jag är redo, ifall Jesus kommer. Nu må han komma vilken stund som helst. Jag är redo att möta honom.

Frågan: Vad bör och vad kan göras skulle jag också besvara. Jag har redan lämnat svar på den frågan, vad som bör göras. *Det är, att Guds folk bör gå in i bönekammaren och böja knä, till dess elddopet faller och de bli uppfyllda med den Helige Ande liksom Jesu lärjungar blevo det.* Men nu kan någon fråga: är det det enda, som behöver göras? Ja, jag ser saken så, att det är snart sagt i stort sett det enda, som de kristna kunna göra och böra göra, och som de ha skäl att göra. Ty jag tror, att om Gud finge döpa sin församling i dess helhet med den Helige Ande och den himmelska elden föll och andelivet kom i våra församlingar, så skulle vi inte behöva så mycket av mänskliga saker, av föreningar m. m., som nu är fallet. Ty den Helige Ande skulle taga hand om och leda det hela, den Helige Ande skulle själv

framkalla nitälskans glöd i de troendes hjärtan efter att föra själar till Jesus. Jag minns en ung man i min församling. Jag hade sällan hört honom bedja till Gud, och liten förmåga har han också haft att bedja till Gud, och när han försökte att bedja, blev det icke mycket med hans bön. Jag hade aldrig någonsin sett honom tala med människor och be dem komma till Jesus. Men för någon tid sedan föll Guds Ande över den där brodern, och vad han har bedit sedan! Han har legat på sina knän hela timmar och bedit och han har bedit offentligt på möten med en hänförelse och värme, som kan värma vilket hjärta som helst. Och vid ett större möte, där det var mycket folk, så mötte jag honom, när jag gick ned gången i kyrkan, jag mötte honom med en ung man i armen, då han gick fram till altarrunden, och då jag mötte honom, sträckte han upp handen och sade: Halleluja! Och de gingo fram till altarrunden och böjde knä, och sedan fortsatte han med en annan ung man för att föra också honom till Jesus, och det utan att någon uppmanat honom därtill. Jag tror, att Gud skulle ta ut genom sin Ande redskap för de olika verksamhetsgrenarna, för den sociala verksamheten, för barnaverksamheten och för de övriga grenarna, utan att man skulle behöva ha så rysligt många föreningar, utan alla skulle förenas i den stora föreningen, Kristi församling. Vad vi behöva det är att giva den Helige Ande fritt rum i våra församlingar, och då skall den Helige Ande själv reglera och leda det hela. När jag talar om andedopet, så kan jag icke heller förstå annat, än att det måste vara ett sådant andedop, som omtalas i bibeln, ett sådant som kom på den första pingstdagen, ett sådant som förekom i Samarien, i Cornelii hus, i Efesus, där Anden föll på det underbara sätt, som vi läsa i Apostlagärningarna gång efter annan. För min del vågar jag ej nöja mig med mindre. Jag skulle ej känna mig tillfreds, om inte mitt inre bar mig det vittnesbördet, att jag fått andedopet just på detta sätt. Och jag tror icke heller att någon blir riktigt nöjd, förrän han har vittnesbörd om att ha fått andedopet just i den riktningen och på det sätt, som det omtalas i Nya Testamentet uti Apostlagärningarna. Mina vänner, vi behöva ett pingstdop, vi behöva andeuppfyllelse, det är vad det allvarliga tidsläget kräver av de troende, av Guds församling.

Nu skulle jag ju egentligen sluta, men eftersom jag inte ämnar säga mera vid mötet i kväll, så skall jag under några minuter upptaga några invändningar mot andedopet, som jag förstår under mötet skola förekomma. Man säger i allmänhet, att den rörelse, där man särskilt framhåller nödvändigheten av andedopet, och de möten, som där hållas, bli så stormiga och det är obehagligt. Ja, mina vänner, nog bli de litet ovanliga i jämförelse med de stela möten, som vi i allmänhet äro vanda vid i våra församlingar. Men jag vill fråga er, mina vänner, tron I inte, att pingstmötet, det första pingstmötet, var ett stormigt möte, då Guds Ande föll ned så att eldtungorna syntes och de började tala med främmande tungomål och prisa Gud högeligen, och när folket sade om dem: De äro druckna av sött vin. Jag fruktar att det var ett stormigt möte. Och tron I inte, att det var ett rätt stormigt möte i Kornelii hus, då Anden föll, så att alla sågo, att Anden föll över dem, som voro där? Jag tror, att också det var ett rätt stormigt möte. Och Eder, mina vänner, som äro metodister, skulle jag vilja fråga: Tron I inte, att de första metodistiska mötena voro stormiga? Jag fruktar att vi inte haft så stormiga möten, som de första metodistmötena voro, då Anden föll över hundratals, så att de föllo till marken och man måste bära bort dem såsom döda ifrån mötesplatsen? Och då understundom Guds kraft kunde falla över 1,500 eller 2,000 personer, så att de började bedja och ropa allesammans i lokalen, det var allt stormiga möten det. Nu vill jag säga, att jag för min del inte är så alldeles förtjust i stormiga möten, ty jag tycker det är bättre, när Anden får falla litet mer stilla. Men om han kommer understundom i ett stormväder, så lär oss Jesus: Salig är den, som icke tager anstöt, och då ha vi ingenting annat att göra än att böja oss för detta. Och skulle det även bli litet överspönt, ja, kanske komma litet köttsligt med, så få vi överse med det. Det är bättre att grytan kokar över någon gång, än att elden slocknar, så att det icke kokar alls, utan alltsammans fryser till is. Jag säger: hellre dessa stormiga möten, då Anden verkar, än dessa stela, isande möten, då man har en känsla, att man liksom vill frysa allesammans. Vi behöva åtminstone ha litet överseende med detta.

Så förstår jag, att man också skall göra invändningar mot tungotalandet: det tycka vi alls icke om. Men då vill jag fråga dem som komma med en sådan invändning: talade de icke med tungor på den första pingstdagen, talade de icke med tungor i Cornelii hus, talade de icke med tungor i Efesus? Giver icke aposteln Paulus särskilda förhållningsorder angående tungotalande i brevet till Korintierna? Det var en predikant, som sade: tungotalande, det vilja vi inte veta av. Jag frågade honom då: Men vad skola vi då göra av alla de ställen i bibeln, där det talas om tungotalande, och vilja vi vara bibeltrogna och bibelkristna, så ha vi ingenting annat att göra än att böja oss för denna nådegåva såväl som för de övriga. För övrigt kan jag inte begripa, varför man har så mycket emot tungotalandet. Jag kan inte förstå det. Jag har haft gåvan att tala med tungor nu i snart tio års tid, men jag kan inte finna, att det har varit mig till någon skada. Man säger att man blir så nervös, när man talar med tungor. Men jag var mycket mer nervklen, när jag började tala med tungor än nu, sedan jag hållit på därmed i tio år, även om jag ytterst sällan gjort det på offentliga möten. Och Paulus säger att den, som talar med tungor, han uppbygger sig själv. Jag minns en fru, som jag besökte då hon var sjuk. Jag bad med henne tillsammans med pastor Ljung. Hon hade blivit delvis helbrägdagjord genom trons bön, men inte fullständigt. Jag minns att Ljung sade till henne: Jag tror, att Ni behöver ett riktigt andedop, så att Andens kraft uppfyller kroppen och gör den frisk. Ja, sade hon, ett andedop det vill jag ha, men att tala med tungor, det är jag rädd för, det skulle jag inte vilja. Emellertid böjde vi våra knän och bådo till Gud, och under det vi bådo, kände jag, att Anden särskilt manade mig att tala med tungor, och jag släppte efter och började tala med tungor och fick uttyda ett härligt budskap till den sjuka systemen. Och när det var slut, så frågade jag henne: blev syster verkligen rädd? Nej, sade hon, varför skulle jag bli rädd, vilket härligt budskap det var. Ja, vänner, så har det varit varje gång, då jag känt mig särskilt manad av Anden att tala med tungor. Ja, många ha sagt: vad det var vackert. Min hustru är alldeles förtjust att höra mig tala med tungor, hon tycker det är både vackert och väl-signat. Man säger, att nervösa och nervklena personer tåla inte

att höra när man talar med tungor. Men hon har varit ganska nervklen, men Gud vare lov, genom Guds hjälp är hon nu bättre, men aldrig har hon varit rädd för att höra när man talar med tungor, utan hon har tyckt, att det är en härlig välsignelse. Jag kan icke förstå, varför man är så rädd för tungotalandet. Under alla förhållanden så är det en Andens nådegåva, som vi måste böja oss inför, så framt vi icke vilja befinna oss i strid mot Herren själv och mot Guds ord.

Ännu en sak fruktar jag att man skall komma att invända, och det är, att det splittrar. Man säger, att denna anderörelse splittrar. Ja, det ha alla andliga rörelser gjort. Metodiströrelsen, inte tyckte den engelska statskyrkan om den. Den splittrade. Frikyrkorörelsen i vårt land, splittrade inte den? Våra statskyrkopräster, inte tyckte de om frikyrkorörelsen. Nej, den splittrade. O, mina vänner, så är det också i vår tid. *Gud kommer fram med en särskild anderörelse i dessa yttersta tider, och då kan det inte hjälpas, att det måste splittra i visst hänseende, när man motsätter sig densamma. Nu vill jag säga, att splittringen kommer egentligen genom motstånd. Jag har lagt märke till, att det har splittrat mycket mer på sådana platser, där man har satt sig emot rörelsen än där man har tagit emot densamma.* Det är så, mina vänner. Denna rörelse är utsänd af Gud i dessa yttersta tider, och det finns ingen, som kan mota den, ingen, som kan släcka ut denna eld. Den kommer att draga fram överallt, i alla länder och in i alla samhällen, ja, utöver hela jorden, därom är jag alldeles övertygad. Den kommer att tränga in i våra församlingar, man må försöka mota den aldrig så mycket. Man må försöka stänga för den med portar och bommar, men det skall ej hjälpa. Anderörelsen tränger in. *Men om man inte följer med tiden och mottager rörelsen, så kommer det att splittra, men om man följer med och tar emot den i överensstämmelse med Guds ord, så tror jag, att den icke behöver verka splittrande utan tvärtom starkt enande i anden och bli till nytta och välsignelse.*

Ja, må Gud välsigna vad jag sagt. Och härmed lämnar jag nu detta möte åt allmänheten och dem, som må finna för gott att delta i samtalet. Må emellertid Herren genom sin nåd välsigna vad jag kanske i stor ofullkomlighet sökt framhålla. Det

har ändå varit någonting ur djupet av mitt hjärta. Gud välsigne oss alla, kära vänner!

N:o 4.

Pastor Norström:

Jag borde måhända helt och hållet avstå från att tala, då tiden begränsats till 15 minuter. Sedan vi nu ha hört den ärade inledaren, så vore det kanhända bättre, att jag helt enkelt avstode till förmån för en annan, som i så fall skulle kunna få en halv timme. Det är svårt att känna sig begränsad till en så kort tid, så jag står tveksam, huruvida jag skall använda den eller ej. Om jag skall använda den, skall jag försöka säga det jag kan så kort som möjligt, på bekostnad av den form eller det innehåll jag ville ge mitt anförande. --

Det ämne, som blivit uppställt, begränsar anförandet, så att det enligt all vanlig sed måste så långt som möjligt hålla sig till ämnet.

Ämnet är det allvarliga tidsläget och de krav, som detta ställer på oss kristna. Ingen av oss kan neka till att det icke förhåller sig så, som den föregående talaren också sade, att vi leva i en allvarlig tid och i en tid, vars make världen måhända aldrig skådat, om jag nämligen tänker på eländets omfång. Tänker jag däremot på eländets innebörd, är det litet svårare att avgöra, huruvida vår tid är en sämre tid än åtskilliga andra tider, som varit förut, ty som regel gäller det, att den tid, i vilken vi själva leva, det är den värsta tiden, därför att det är vår tid. Det förklaras helt psykologiskt därmed, att vårt lidande i vanliga fall alltid är värre än andras lidande, därför att det är vårt. Men jag skall icke stanna vid detta, ty jag saknar förutsättningar för att kunna kvalitativt bedöma tidens ondska, denna tids ondska, vare sig den är värre eller mindre ond än vad den var exempelvis under den tid, om vilken Paulus skrev så här: »Vad de göra, är det skamligt att tala om.« Och man läse blott ett av Romarebrevets första kapitel för att få en inblick i den tid, då Paulus levde. Den måtte ha varit ond och så ond, att den be-

redde sin egen undergång, eller rättare, folket beredde sin egen undergång genom sin ondska.

Vad åter frågan vidkommer, om vi leva i den yttersta tiden eller ej, om detta skulle ingå i begreppet det allvarliga tidsläget, så ville jag för min del säga, att om vi ha tio år eller tusen år, till dess att Kristi dag kommer, det veta vi icke, och vi äro avrådada från att spekulera i den frågan. Jag skall hänvisa till den största av alla auktoriteter, inför vilken vi dock måste böja oss. När lärjungarna en gång frågade: »Herre, skall du i denna tid återupprätta riket åt Israel?» svarade han: »Eder tillkommer det icke att veta tider och stunder, som Fadern har fastställt genom sin egen makt.«

Vi veta, att i de apostoliska församlingarna rörde man sig omkring tanken »Herren kommer snart«, och exempelvis i Tessalonika, hade den tanken till den grad gripit församlingen, att det var flera av dess medlemmar, som upphörde med sin dagliga sysselsättning, upphörde med att arbeta och sade: »Vad tjänar det till? Herren kommer snart!« Paulus skriver till dem och säger: »Jag förmanar Eder, att var och en av Eder blive i stillhet och arbete och äte sitt eget bröd.« Petrus möttes också av precis samma tanke, »Herren kommer snart«, och han var säkerligen själv också behärskad av den. Och det var somliga av församlingens medlemmar, tänker jag, och församlingen närstående medlemmar, som på sätt och vis hånade den troende församlingen, därför att man umgicks med den tanken och att den icke förverkligades, och sade så här: »Var är nu löftet om hans tillkommelse?« Petrus svarade: »Herren fördröjer icke sitt löfte, som somliga mena, men han har tålmod. Han väntar på människornas förbättring.«

Alla profetior och alla slags tydningar om dag och stund för de yttersta tiderna ha hittills ohjälpligt fallit till jorden genom fakta. Ingen av alla dessa profetior eller spekulationer, som ligga bakom oss, ha sett sitt förverkligande den dag som är. Således, om det gäller att tyda tidernas tecken, så vill jag för min del bekänna, att intet kan jag veta, intet vågar jag veta, och jag vågar det icke, emedan den största auktoriteten sade: »Det tillkommer icke Eder att veta tiden och stunden«.

Någon säger: »Har det då ingen betydelse detta, att Herren kommer snart?« Alldeles säkert! Men Herren kommer på så många olika sätt. Han kommer först och främst till den enskilde, och han kommer snart. Hans ankomst är alltid överrumplande, när helst den kommer, och han kommer i sin församling, och han kommer i folket för att slutligen en dag komma och göra sluträkenskap med denna världen.

Men jag måste hasta, om jag skall hinna säga allt över ämnet.

Vilka krav ställer det nuvarande tidsläget på oss kristna? Då skulle jag kunna säga: Först och främst det, att vi känna oss förbundne med den värld, i vilken vi leva, och jag skall närmare klargöra, vad jag tänker i detta fall. Det pågår och har långliga tider i kyrkans historia pågått en dubbel rörelse, låt mig uttrycka det så. En rörelse, vars mål var att så långt som möjligt från denna värld i varje avseende isolera den troende människan, först som enskilda i eremitens liv, och sedan som sällskap i klostrens liv. Den rörelsen hade till bakgrund: Världen är ond, och vill du frälsa dig själv, så drag dig bort från världen och lev för dig själv eller tillsammans med dem, som tänka lika med dig. Det är det bästa, det är Guds vilja. – Den tankegången hör icke blott hemma i klostrens liv, utan den har följt med under tidernas lopp, och finns också i den tid, som nu är. Den kristnes plikt är att avskilja sig från världen, från mänskligheten, och så litet som möjligt ha beröring med den. Då frågar jag mig: Är den tanken såsom sådan sant kristlig? Står den i öfverensstämmelse med skriftens ande och Jesu Kristi ande? Jag skall tillåta mig att nämna tre exempel som illustration.

Moses levde, såsom vi veta, i ett Israel, som icke kunde bära bördan av sin egen frihet, utan så snart i det hade kommit ut i öknen på väg mot löftets land, började de för små sakers skull att knorra mot Herren och mot Moses. En gång gick det så långt, säger den bibliska berättelsen, att Gud hade beslutat att utplåna Israels namn och lovar Moses så här: »Jag skall av dig upprätta ett folk«. Det var en storartad utsikt för Moses att få träda i Abrahams ställe som stamfader för ett nytt folk. Och Israel var sannerligen icke ett gudfruktigt folk, sådant som historien framställer det, så Moses hade ingen anledning att älska det för dess gudsfruktans skull. Det förorsakade honom

oerhörda bekymmer, men i det ögonblicket, när Israel stod i fara och i fara att utplånas, så säger Moses: »Om du skrapar deras namn ut ur din bok, så stryk också ut mitt namn«! Jag och mitt folk – ingenting för mig utan också mitt folk!

Den andra är profeten Jeremia, som lever i ett Israel, vilket till den grad rågat sina synders mått, att det stod inför den oundvikliga domen, och profeten hade kunnat säga så här: »Det är i varje fall ohjälpligt förlorat, Israel. Jag måste söka att rädda mig själv.« Då höra vi de orden av profeten: »O, att jag har blivit född! O,« säger han, »att mina ögon hade blivit tårekällor. Det hade varit bättre, att min moders liv varit min grav och hon för evigt hade havande blivit. Men«, säger han inför Herren, »vi hava syndat, vi hava ogudaktiga varit.« Det är jag och mitt folk!

Den tredje är Paulus. Pauli folk var heller icke gudfruktigt i den mening, som vi tala om de kristne, de troende kristna, utan det var ett folk, fientligt mot hans Herre och Konung, så fientligt, att han icke kunde tala om vad han av dem hade lidit. Han hade varit i landsflykt, han hade slitit spö två gånger, han hade blivit stenad nästan till döds, han hade kämpat mot vilddjur i Efesus, han hade varit utsatt för faror och hat och hade ingen anledning just att älska det folk, som sökt hans liv på så många sätt, och likväl säger han: »Jag skulle önska, att jag vore bortkastad från Kristus för mina bröders skull efter köttet, om dessa kunde frälsas.«

Det är samhörighet! Det är den bästes samhörighet med de sämre. Men vad menar jag med samhörighet? Huru förstå vad jag sagt? Jag menar icke samhörighet i liv i den mening, att man går världens väg. Jag menar icke samhörighet i nöjen, samhörighet i livsåskådning, samhörigheten därute, när det är fråga om vad helst denna världen tillåter sig, utan jag menar: Det är hjärtats samhörighet med den mänsklighet, om vilken det heter: »Gud har skapat hela människosläktet av ett blod till att bo på jorden.« Först och främst således att känna sin samhörighet med världen i denna dag, om vi kristna skola motsvara tidsläget i denna värld, försåvitt nämligen som vi icke vilja begränsa kristendomens betydelse och den kristnes livsuppgift till att likt en snigel draga sig inom skalet och säga: »Bara jag själv blir frälst och kommer upp, så må det gå med de andra som det kan!«

Samhörighet med den värld, i vilken man lever, det är det första kravet.

Men vad kräver då denna samhörighet av mig, då jag är kristen? Den kräver två ting av mig – jag skulle kunna säga många fler än två. Den kräver min avskildhet ifrån den värld, med vilken jag är samhörig. Jag torde behöva förklara det, och jag skall också göra det. Den kräver min avskildhet från världen. Den gamle Arkimedes lär en gång ha sagt så här: »Giv mig en fast punkt utanför jorden, och jag skall lyfta henne ur hennes banor.« Härmed mente han: Något fast utanför, och jag har makt t. o. m. över jorden. Således en avskildhet ifrån jorden för att man enligt hans mening skulle kunna lyfta den. Även om bilden icke uttrycker allt vad jag ville säga, uttrycker den dock den innersta tanken. Man måste vara avskild från världen, för att kunna hjälpa den, och ju mer avskild man är från världen, dess bättre och säkrare kan man hjälpa den.

Och vad menar jag då med denna avskildhet? Jag menar helt enkelt det, som Paulus uttrycker i ett ord så här: »Mina barn, vilka jag med ångest föder på nytt, till dess Kristus får gestalt i Eder.« Det är avskildheten. Kristus skall taga gestalt i oss. – –

Jag finner, att den tid jag har till förfogande nu är slut, och jag måste alltså sluta här.

Rektor Strömstedt: Jag skall be, att av den tid, som skulle komma på min andel, få avstå tio minuter för pastor Norström.

Pastor Norström:

Vi möta då, och vi ställas inför den största auktoriteten igen, Herren Jesus Kristus, och vi skulle kunna ställa honom vid sidan av Johannes Döparen. Johannes Döparen kom, och han varken åt eller drack. Han var klädd i kamelhår och bar en livgördel om sina länder och levde avskild från sitt folk, och när han utförde sin predikargärning, drog han sig in i öknen igen. Om Jesus heter det; att varest två eller tre voro församlade, där var han mitt ibland dem. Så säger Herren Jesus: »Var två eller tre äro församlade i mitt namn, där är jag mitt ibland dem.« Han var i fariséen Simons hus likaväl som i Marthas och Marias. Han var i synagogan och templet. Han var bland höga och låga,

fattiga och rika, varhelst människor rörde sig, där fanns han mitt i folklivet. Men han var Jesus, varhelst han var. Det var hans avskildhet. Det var icke den omgivande världen, som satte sin prägel på hans liv, hans tal, hans väsen, utan han satte sin andes prägel på det sällskap, i vilket han inträdde.

Det är avskildhet, och för att kunna få denna avskildhet från världen i vårt inre andliga liv, så krävs det åter ett annat villkor, och det är att vi komma i en rätt ställning inför Gud, ty det är inför Gud, i det verkliga böneumgänget med honom, som vi få den Andens kraft och den hjärtats styrka, som hjälper oss, att vi föra Jesu Kristi gestalt med oss, eller rättare, den bor i oss, varhelst vi gå. Denna avskildhet från världen ställer vissa krav på oss i detta tidsläge.

Jag skulle här kunna osökt komma in på en fråga, och hade jag tid, skulle jag vidröra den närmare, nämligen fredsfrågan. Vilket krav ställer tidsläget på de kristna i den frågan? Att vi be för denna värld naturligtvis, att vi be, att kriget skall bli slut, naturligtvis, ty det är ett elände på jorden, att vi be, att svårigheterna skola taga slut och vi få det litet bättre naturligtvis! Alltihop är egentligen ingenting annat än själviskhet. Att vi få det mycket bättre, att vi få litet mer, att få slut på eländet och komma in i bättre tider, det är det vi önska, det är själviskhet. Det är icke det kravet, som tidsläget ställer på de kristna. Tidsläget ställer det kravet på dem, att de måste vara solidariska med den mänsklighet, som är ond, bära sin del av bördan, men samtidigt i denna världen intaga den bestämda ståndpunkt, som Jesus Kristus, deras Herre har givit dem. Den ståndpunkten, skulle jag kunna säga, är också en bödens – att bedja för denna värld, att bedja för mänskligheten i hennes djupaste elände och bedja om fred. Men hur skall en kristen kunna bedja om fred? Vilka förutsättningar måste han ha för en sådan bön? Jag har hört somliga kristna, som säga: »Vi skola bedja Gud, att han måtte giva fred på jorden, men naturligtvis behöva vi ett försvar.» Naturligtvis måste vi ha ett försvar! Vi måste ha en armé, och vi måste ha försvar, om det kniper, men vi skola bedja Gud om fred! Det vill säga, vi skola bedja Gud om fred men behålla allt det, som skapar krig, och så mena vi, att det är en bön, som Gud kan höra. Men, mina bröder, tidsläget ställer

på oss det kravet, att vi skola hålla idealen fast, även om de icke aktas högt i denna tid. Även om man skulle bliva en smula förhånad för det, så är ändå idealet och det krav vi icke kunna frångå detta: Den fred på jorden som icke är grundad på makten, icke ens på makten under form av bevarandet av fred.

Och sedan tänker jag, att tidsläget ställer också det kravet på oss nu mer än någonsin, att vi sträcka våra händer ut i världen för att söka hjälpa och rädda, för att söka i Jesu Kristi namn frälsa. Vi ha talat dessa dagar om Anden och Andens dop, och vi erkänna allesamman, att det finns intet annat, som kan hjälpa oss eller iståndsätta oss att kunna föra vår strid, att kunna främja Guds rike, än Andens dop. Men jag ville säga: Anden är icke sitt eget mål, och Andens dop är icke heller sitt eget mål, utan Andens dop är ett medel. Och vad gör Anden, vad är det Anden vill? Jo, säger Jesus, han skall förhärliga mig. Han skall tala och vittna och förkunna för Eder. Då frågar jag: vilka tankar bodde hos Jesus, som Anden skall göra levande hos oss? Vad är det för något i Jesu väsen, som Anden skall låta bliva levande för oss? Vad är det, som utmärkte Herren Jesus? Han gick omkring och gjorde väl och hjälpte alla. Det fanns icke en människa, som icke hade rum i hans hjärta, det fanns icke en, som han icke sökte. Och han skickade sina lärjungar rakt in i världen och sade: »Gån ut och gören alla folk till lärjungar!« Sannerligen han gjorde dem till kammарprofeter! Skall Anden på oss utföra sitt verk, skall han förhärliga Jesus för oss, och det betyder ett vidare hjärta, vidare tankar, vidare intressen för alla dem, som gå därute utan hopp och tro i världen. Det betyder en armé, som i Guds kraft icke sysslar så mycket med sina egna angelägenheter som att i denna kraft gå ut för att bringa världen frälsning.

Därmed skall jag nu också sluta.

N:o 5.

Pastor *John Johansson*.

Jag vore böjd att säga som pastor Norström att jag helst skulle vilja avstå, isynnerhet då så mycket gott är sagt och tiden är långt framskriden, men då nu ordet givits mig i alla fall, skall

jag i Herrens namn söka påminna om några få ting, som Herren må giva. Jag är för övrigt också i många punkter förekommen av den föregående ärade talaren.

Jag skulle vilja börja med att påminna om att huru mörk en tid må vara och huru allvarligt tidsläget, så finns det även ljuspunkter, som vi icke böra glömma. Vi äro så benägna att vara lokalpatrioter och se allt sådant det ter sig inom vårt synhåll, och vår synvinkel är rätt så begränsad. Om det är stillestånd och kallt i vår församling, frestas vi att tro, att det är så överallt i världen. Är det varmt och väckelse hos oss, tro vi, att så är det nu, nu är det en härlig tid igen!

Kriget är nu ett av vår tids värsta onda, det äro vi alla ense om, men t. o. m. själva kriget kan ur rent andlig och himmelsk synpunkt ha en viss ljus sida, och jag skall söka visa och bevisa detta. Och nu skola ni icke tro, att jag är en krigsvän, ty jag är så god fredsvän, hoppas jag, som någon av vännerna här.

Vi ha för närvarande som gäst en Missionsdirektor Dr. Mascher. Han var med på vårt enskilda möte i går afton, och han berättade, att man har beräknat i Tyskland, att det har vunnits 4 à 5 gånger så många för Herren under krigsåren som under fredsåren förut. Män med troende hustrur ha skrivit hem från lägerplatserna och fronten och meddelat, att Gud har frälst dem. »Gud har frälst mig, och hjälp mig nu att tacka Gud, och det är dina förböner, som jag har att tacka, näst Herren, för vad som skett!« Söner ha skrivit hem till far och mor likaså, och andra unga män till troende vänner. Sammankomsterna i kyrkor och kapell äro bättre besökta än de voro under fredstiden. Där ha vi ett exempel på hur Herren går fram i en bullersam tid och på sitt underbara sätt mitt i krigets fasor. Hur det kan vara i England och Frankrike, känner jag icke närmare. Icke vet jag heller, hur det är i Ryssland, men helt visst, har även nöden, isynnerhet i det sistnämnda landet, icke endast pressat de troende närmare Herren utan även väckt många sovande till besinning. Om vi tänka på missionen på hednafälten, hur går icke den fram i våra dagar! Broder Mascher berättade också, att de haft underbara erfarenheter därnere i Kamerun på deras missionsfält. Den går fram i Afrika, den går fram i Asien, i synnerhet i Kina, men väl må vi erkänna och väl må vi beklaga, och väl må

vi ur djupet av vårt hjärta begråta, att i stort sett, i synnerhet i de neutrala länderna, men ur vissa synpunkter även i de krigförande, är en mörkrets slöja ur andlig kristlig synpunkt dragen över folken just nu. Och det kan då hända, vilket Gud förbjude, att det skulle kunna gå med Europa, som det en gång gick med Mindre Asien, att ljusstaken flyttas. Men i och med detta tages icke ljusstaken bort ifrån jorden. Kristi rike kan aldrig lida nederlag. Kristi rike kan aldrig gå under, vare sig det är krig eller fred. Det måste gå fram och det går fram från kraft till kraft. Ära vare Gud evinnerligen! Må vi se till var och en personligen, att vi äro med i riket och leva i ett rätt och gott förhållande med Herren!

Och nu till själva det egentliga ämnet. Vad kan och bör göras i denna så allvarsamma, ur så många synpunkter mörka och dystra tid, isynnerhet för Europa, för vårt folk och andra? Jo, Paulus svarar, synes det mig, i några ord ganska utförligt på den frågan, då han säger så här i Kolosserbrevet 3: 17: »Allt vad I gören med ord eller gärning, det gören allt i Herren Jesu namn och tacken Gud Fader genom honom.«

Det är vår kallelse, vår uppgift, som kristna att göra allt i ord och gärning i Herrens Jesu namn. Och när vi göra detta, då fylla vi på bästa sätt vår uppgift i den allvarliga tiden, och varje tid är för övrigt allvarlig för en kristen. Då se vi till, att våra ord äro sådana, att de i Jesu namn och kraft må vinna den största möjliga genklang, det största möjliga inflytande över våra medmänniskor i god och rätt riktning. Då se vi till, att våra gärningar äro sådana, att de befrämja Jesu lära och Guds rike.

Och till detta, som Paulus sagt, vill jag också påminna om vad som Frälsaren själv säger: »I ären världens ljus. I ären jordens salt.« Gå vi ut om dagarna med uppgiften att vara världens ljus och jordens salt, så fylla vi bäst vår uppgift såväl i denna tid som kommande tider, om vi få uppleva dem.

Att sedan särskilt framhäva en läropunkt och säga, att om vi följa den, så skall all rättfärdighet vara uppfylld – huru stor, huru skön och huru härlig en lära än må vara, det blir dock litet för ensidigt. Jag erinrade mig under den första broderns tal här bl. a., hurusom själva Petrus, pingstdagens apostel, vilken väl blev andedöpt om någon, skrymtade i Antiokia i Syrien, som vi

kunna se av Galaterbrevets andra kapitel, så att Paulus måste bestraffa honom, och han drog Barnabas med sig i sitt skrymteri. En andedöpt person skrymtare – själve Petrus skrymtare! Vi se alltså, att den saliga erfarenheten och gåvan och frälsningen, som ligger i andedopet, den är ändå icke en borgen och förutsättning för, att jag hela mitt liv igenom skall leva heligt och fullkomligt. Jag kan sjunka, jag kan svika, jag kan falla t. o. m., och jag får icke ens leva på den största kristliga erfarenhet jag gjort i mitt liv, utan jag måste ha ny erfarenhet af Herrens frälsande nåd för varenda dag.

För min personliga del kan jag få bekänna, här till sist, att såvitt jag förstår och känner mig själv, blev jag andedöpt i samband med mitt vattendop. Jag har fått liknande erfarenheter fyra, fem gånger sedan i mitt andliga liv, men det hindrar icke, att jag i dag behöver förnyelse i min ande och välsignelse och Andens uppfyllelse likaväl som någonsin förr. Vi behöva undan för undan, dag för dag och steg för steg leva i Jesu efterföljd, leva i nådens kraft, och vi skola gå från klarhet till klarhet och icke bara framhäva en sanning, huru stor den än må vara, och säga: Följ ni den, så ha ni uppfyllt all rättfärdighet!

Nej, framåt, uppåt, hemåt – det är vår lösen, och när det gäller dop i den Helige Ande, så är det en sådan personlig sak mellan Gud och själen, att den måste uppgöras just på detta direkta sätt, och kommer Herren med sin Ande över hela församlingen, så prisa vi Herren för detta, men kommer han till den enskilde, så skola vi icke heller underskatta detta utan prisa och lova honom både för det lilla och det stora.

N:r 6.

Pastor *Nyrén*:

Jag vill till en början uttala min glädje över den hälsning, som vi fingo till mötes, den vidhjärtade, känslofulla hälsningen, som vi först fingo lyssna till.

Det värmdes också mitt hjärta innerligt, när denne vår broder så innerligt bad till Gud om välsignelse över mötet och lät oss förstå både i talet och i bönen, att han önskade inför Herrens ansikte, att vi skulle förstå varandra. Ty, mina vänner, när allt

kommer till allt, så äro vi kanske på vägen hem hela skaran. Och därför ville jag så gärna förstå varje broder och vän, som jag möter här, och jag gläder mig över att detta blev sagt inför Herrens ansikte i bön inför honom, att vi måtte förstå varandra. Ty även om vi ha olika syn på mångt och mycket, olika verksamhetsmetoder, så känner man, om man äger Guds Ande i sin själ, att man vill hemåt och att man vill ha andra med sig också till den levande Gudens boning.

Låt oss sedan komma ihåg, att vi förstå endels, och så profetera vi endels. Det har blivit mycket sagt i det stora föredrag, som hölls här, och det är klart, att vi icke böra upptaga detta till bemötande. Jag bara måste säga det för min personliga del, att man får icke taga enskilda personers yttranden, vare sig i tal eller skrift, och göra hela samfund ansvariga för desamma. Det är icke riktigt, om man så gör.

Vidare vill jag påminna om vad min vän John Johansson nu också erinrade om, att ehuru tiden är allvarlig och förfärligt svår också i mångt och mycket, så finns det mycket gott uti densamma. Jag må säga, att jag har aldrig upplevat under de 30 år jag varit predikant och församlingsföreståndare en så djup längtan efter ett heligt liv i min omgivning, som jag har gjort denna vinter. Det är en formlig törst i min stora församling efter välsignelse, och Gud hör också vår bön. Jag må säga, att jag aldrig under dessa 30 år varit omgiven av så mycken tro på bön och förbön, som jag varit i denna vinter. Det är i sanning underbart att få uppleva det, och bäst det är, så komma de kära vännerna och säga: »Bedjen Gud för våra sjuka när och fjärran, Herren hör vår bön!» Och bäst det är, så stiga de kära vännerna upp och tala om, att Herren hörde församlingens bön. Nyss stod en broder därhemma i församlingen en kväll, en stor, stark karl, en riktig jätte förresten till det yttre, – han är stark i inre avseende också – och han sade: »Jag får tala om, att Gud hörde församlingens bön, och min kära syster, som låg, som det syntes, på det yttersta, långt uppe i Dalom, hon räddades. Hon erfor kraft ifrån Herrens ansikte samma aftonstund, när ni voro samlade här.« Han var själv på väg upp till henne.

Mina vänner, det finns mycket gott både här och där, och jag är övertygad om att Guds gode Helige Ande lever ibland oss

och är verksam till Guds förhärligande, och jag tar fasta på vad min käre broder här från början just sade: Gode Gud, låt oss förstå varandra i denna stora sak, så att vi kunna glädjas här med varandra under tiden och fröjdas och glädjas gemensamt också, när vi till sist komma hem.

Tidslägets allvarliga krav – visst är det, som det har blivit sagt här, mycket allvarligt på många sätt, och det finns sådant, som gör, att det känns allvarligt för oss kristna och allvarligt för oss predikanter och församlingsföreståndare, som känna ansvaret. Jag påminner om världsligheten och nöjeslystnaden och sådant som en förfärande frestelse och frestelserna att i denna tid kanske icke i allt leva rättfärdigt, även när det gäller handel ochandel. Ack, mina vänner, det är allvarliga saker, mycket allvarliga!

Men vad kräves då av oss som kristna? När man svarade: »ett andedop«, då satt jag och tänkte: Det skola vi begära av himlen, det är ju Gud, som skall ge det, det kunna icke vi giva, men vi kunna törsta och hungra efter det samma och bedja därom, och det skola vi göra med allvar, på det att vi må bliva stärkta i Herren och i hans starkhets kraft. Ty jag för min del tror, att vad som är viktigare för oss än allting annat som troende i denna allvarliga tid, det är att vi leva ett rättfärdigt liv. Göra vi det under Guds Helige Andes ledning, då, mina älskade vänner, då äro vi ljus i världen, då äro vi salt i förruttelsen, då bära vi helig eld med oss, vart vi gå, i affärlivet, i det enskilda, i umgängeslivet. Vi bära helig eld med oss, vi bära den heliga facklan vart vi gå, och den tändes tro och hopp i själarna. Och give Gud, att vi kunna göra det än mera, än vad fallet många gånger befinnes vara för oss! Ty tron behöver tändas i den avgudiska världen runt omkring och tron behöver stärkas hos oss som kristna. Kanske vi gå mycket allvarliga tider till mötes.

När jag läste artikeln från vår käre broder, metodistpastorn i Helsingfors, tänkte jag: Ack, vad behövs för att kunna stå på en sådan post? Vad behöves för de kristna i hans församling, där det var bara suckar och rop och tårar i den stora lokalen, som var till trängsel fylld. Ack, det behövdes en stilla tro på Gud, som kunde gå omkring i den stora kyrkan för att trösta och

hugsvala. Det behöves män med andliga nerver, om jag så får säga, om det blir allvarstider av, och sådana komma. Vi behöva bli kristna män och kristna kvinnor, besjälade av Guds Helige Ande till rättfärdighet uti vårt vardagsliv och fyllda av Andens frukter. Det sades nyss här och jag tänkte samma tanke: Anden är icke sitt eget mål. Nej, Andens verk i oss och Andens frukter äro kärlek, frid, fröjd, långmodighet, godhet, trohet o. s. v. Det är Andens välsignade frukter. Ack, att dessa måtte uppenbaras ibland oss. Då förstå vi varandra väl, och då kunna vi tjäna vid varandras sida och vardas till den rikaste välsignelse.

En sak till vill jag erinra om, innan jag slutar, och det är något som stått levande för mitt sinne en tid. Jag tror, att det behövdes ibland oss kristna mera tro på och mera känsla av verklighetsvärdet uti de skatter, som stå tillbuds i Jesus Kristus, vår Frälsare! Mera tro på verklighetsvärdet, märk det, ty jag fruktar, att det är litet tunt, att det icke står nog levande för vårt sinne, vilket värde, som ändå frid med Gud har, hvilket värde frälsningen har, och vilket hopp det är, som vi äro kallade till, vilket löfte, som står fast för oss att få ingå i Guds rolighet. Det behövde bli mera verkligt och levande för våra hjärtan och sinnen. Då kunde vi helt säkert också vara till större och rikare välsignelse.

Må nu Gud välsigna sitt folk med frid!

N:o 7.

Pastor *Lewi Pethrus*.

Jag vill av hela mitt hjärta instämman i vad som här sagts, att vi måste bevara friden bland Guds sanna folk. Jag hoppas, att om vi verkligen äro Guds folk, skall icke friden störas däri-genom, att vi framhålla olika sanningar ur Guds ord. Om vi uppträda för att försvara vissa sanningar i skriften, hava vi till och med Guds ord som stöd för det. Hela den underbara pingstpredikan kom till på det sättet, att aposteln stod upp för att försvara, vad somliga anföllo och icke trodde på. Det är icke alls vare sig kärlekslöst eller okristligt att framhålla en bibelsanning, som vi anse måste komma mera till sin rätt i vår tid än den har gjort.

Den första talaren här anslog den tonen, att vad Guds församling i vår tid behöver är uppfyllelse med kraft av höjden. Det är alldeles visst, och till detta måste vi säga ja och amen. Vad det allvarliga tidsläget kräver av oss såsom kristna är väl ändå, att vi giva Jesus den rätta platsen i sin församling. Icke den Jesus, som kritiken har givit oss, utan den Kristus, som såväl det gamla som det nya testamentet talar om, den korstfäste Jesus, den uppståndne Jesus, den Jesus som på pingstdagen döpte sina lärjungar i den Heliga Ande och eld. Får denne Jesus sin rätta plats i församlingen, skola vi få se, att församlingen kan fylla sin uppgift även i en ond och mörk tid. Det har sagts här; icke direkt, men man har mycket slagit på den strängen, att huvudsaken är, att vi förstå varandra. Ja, det är sant. Men det är också viktigt, att vi icke låta vad som helst i fråga om lärorna passera. Ty när man tillåter sig att rycka av Kristus hans ärotecken som försonare och degradera honom till den grad, att han icke skulle förmå att giva sitt folk samma kraft i vår tid som i den apostoliska tiden, så vanäras man honom. Jag tror, att det hör oss kristna till att stå upp i hans församling och försvara hans sak och försvara sanningen, såsom det skedde på pingstedagen. Det har sagts här, att vi icke kunde säga något om Kristi tillkommelse. Käre vänner! Vad menar då Jesus, då han säger: När detta begynner att ske, lyften då upp Edra ögon, då nalkas Eder förlossning. Vi måste även erkänna den tillkommande Jesus. Vi måste giva honom rum i församlingen, som sagt: »Jag skall döpa Eder i den Helige Ande och med eld.« Om vi det göra, skall församlingen komma att fylla sin uppgift även i denna tid.

Jag skall icke upptaga de femton minuterna helt. Den tid som är kvar, skall jag be att få avstå till förmån för pastor Barratt, som är ibland oss.

N:o 8.

Rektor *Strömstedt*.

Jag har redan avstått tio minuter av min tid, och då är det lätt att räkna ut, hur mycket som kan vara kvar.

Jag skall i varje fall begagna denna tid till att först och främst uttrycka min stora glädje över den anda, som i stort ändå har behärskat detta möte, och särskilt över att många hava blivit besvikna, vilka möjligen kunde hava hoppats på att det här skulle bli någon riktigt intressant föreställning med skarp diskussion. Sådant skola vi nu söka att undvika, även om ett och annat yttrande, ej minst det allra sista, kanske var litet mer polemiskt än som skulle ha varit alldeles nödvändigt. Jag tror, att vi allesammans ha en känsla av sanningen av Jesu ord, där han säger: »Saliga äro de i Anden fattiga«. Saliga i sin längtan och saliga också i sitt hopp, och många i sin erfarenhet om, att denna fattigdom i Anden leder till en välsignelse, sådan som ingen annan kan erfara. Jag tänker, att vi allesamman äro eniga om målet för vårt arbete. Jag upprepar ännu en gång, att om någon hade väntat en diskussion med ett skarpt framhävande av olika synpunkter, så är besviknenheten förblivande i afton. Vi äro i varje fall eniga om målet, och detta är världens frälsning, därför att detta var Jesu mål. Vägen dit är, att vi helga oss själva för vårt arbete och helga oss med tanke på dem, som vi söka att vinna för honom.

När det *för övrigt* gäller vägarna dit, bivägarna kan man säga, så är det möjligt, att det gives flera, och det är t. o. m. bra, att man kan tänka sig flera vägar. Men när det gäller den stora kungsvägen, så hoppas jag, att vi allesamman befinna oss på den, men att detta icke innebär ett nödvändigt krav på likformighet i vårt arbete. Vinden blåser vart den vill, och Guds Ande verkar på olika sätt. Hos den ene må den verka exempelvis tungotalande, hos en annan profetia, hos en tredje kraftverknings o. s. v. Den ena gåvans representant har ej rätt att underkänna den andres gåva och dess betydelse. Jag tror jag vågar säga, att jag tolkar metodistkyrkans principiella ställning till alla dessa spørsmål, om jag säger, att den vill bereda plats för varje Andens gåva. Den vill se omsatt i sitt arbete allt som är gott, och det är som sagt ingen gåva, som den vill förkväva, men den önskar att varje gåva skall få sin rätta plats, och att ingen av de mindre skall träda fram och göra anspråk på att få den främsta platsen eller plats framför någon av de större gåvorna. Jag behöver icke hänvisa till något särskilt Guds ord. Jag

tänker, att vi som äro här i afton, äro väl förtrogna med vad Guds ord säger om de olika gåvorna, deras plats och deras betydelse. Vad som är viktigt för oss och allvarligt, det är, att vi icke göra vår egen uppfattning till norm för alla andra, så att vi fordra, att de skola tro liksom vi, för att vi skola känna oss i enhet med dem. Det är någon, som sagt på ett annat område, att det är ingenting som man är så kär i som sin egen lilla mening, och det är kanske icke någon av oss fri från. Jag menar, att fastän vi hålla på vår egen uppfattning, isynnerhet då den är grundad på vår egen erfarenhet, skola vi icke förringa betydelsen av andras upplevelser och på dessa upplevelser grundade åsikt. Man talar om att det kan bli fråga om splittring. Jag ställer mig verkligen skeptisk mot det påståendet. Jag har svårt att tro, att Guds Ande skall verka på sådant sätt, att den skall splittra verkligt gudfruktiga människor. Jag tror, att den splittring kan äga rum på det sättet, att den ogudaktiga skall varda uppenbar, men jag tror aldrig på splittring såsom en verkan av Guds Ande, vilken skall skilja Guds verkliga barn från varandra. Det ha vi ingen anledning att tro på. I detta avseende skulle jag vilja upprepa ett slags program, som jag anser vara kristligt, och som vi böra ansluta oss till. Det är på sätt och vis också ett metodismens program med tanke på människor, som i vissa saker hysa olika åsikter: »I det väsentliga enhet, i det oväsentliga frihet och i allt kärlek«. Så önskar jag för min egen del, att vi mer och mer måtte förstå betydelsen av den del av vår trosbekännelse, där vi säga, att vi tro på en helig allmänlig kyrka, de heligas samfund. Det är en djupare uppfattning av begreppet de heligas samfund, som bör gripa oss, och det skall vara botemedlet mot splittring och mot den tidens nöd, som omgiver oss. Den skall för oss vara den bästa bundsförvanten i vårt arbete för att vinna en bortkommen och syndfull värld för Herren. Så må vi då bedja och arbeta, icke för att splittra utan för att ena, och komma ihåg, att i Guds rike hava alla goda gåvor sitt berättigande och sin stora uppgift. Jag hoppas också, att detta möte må hava bidragit ej till att skilja oss mera från varandra och komma oss att gå åt olika håll utan till att ena oss, och jag är säker på, att de bästa ibland oss skola hålla ihop och vara eniga. De övriga få vi låta gå den väg de behaga.

N:o 9.

Pastor *Barratt*.

Så äro vi då sändebud i Kristi ställe, som om Gud förmanade medelst oss. Vi bedja i Kristi ställe: Låten försona eder med Gud.

Det är Guds församlings uppgift här i världen, att vi äro Jesu Kristi sändebud. Det finns en liten allegori av någon, jag vet icke vem, som skildrar det ögonblick, då Jesus kom hem till himmeln. Där träffade han Mikael, och Mikael frågade honom, vad han då hade gjort för att hans verk därnere på jorden skulle lyckas. Jesus sade, att han hade lämnat kvar sina lärjungar. »Ja«, sade Mikael, »men det är ju bara några få fattiga fiskare, som hava en liten förmåga och ett ringa inflytande«. Då svarade Jesus: »Jag kan lita på dem, och jag sänder dem min Ande, varigenom de skola iklädas kraft att fylla sin plats och ära mitt namn.«

Jesus lägger på sina tjänare och tjänarinnor runt om i världen den särskilda uppgiften, att de skola föra fram försoningen, och de tjänare, som han här avser, äro icke bara präster och predikanter, utan här menas Guds folk i det stora hela taget, såsom Herrens tjänare och Herrens vittnen. Sina tjänare skall han själv bereda och göra redo till sin gärning.

Det gläder mig att se, att det på många punkter av vad som anförts här i afton varit en så skön överensstämmelse. Jag var litet ängslig, då jag kom till detta möte. Jag var rädd för att det skulle i någon mån förstöra resultatet av de möten vi förut haft. Men jag har funnit så många likhetspunkter, och det fröjdar mitt hjärta. Allesamman synas mig vara eniga om att vad vi behöva är den Helige Andes kraft, Det är absolut nödvändigt, att denna kraft fyller oss för att vi skola kunna uppnå vad broder Norström talade om, att vi skola vara samhöriga, så att vi kunna sätta oss in i tidens krav och känna slagen av tidens klappande hjärta och inse, vilka uppgifter vi hava att lösa. Skola vi kunna fatta och lösa den uppgift, som Jesus ställt på oss, måste vi ära hans mäktiga namn. Det medel han talade om var alltid att låta Anden utrusta hans tjänare med kraft från höjden till att lösa sin uppgift. Och de, som pastor Norström själv anför såsom de stora exemplen, blevo också iförda kraft till sin gärning.

Vi märka, hur väckelsen gripit omkring sig. Jag tror som vår käre broder Nilsson sade, att vi just leva i en tid, då vi kunna vänta en väckelse. Därför är det ju så skönt, att höra vad en talare, det var broder Johansson, yttrade, att det var många, som blivit frälsta ute på missionsfältet, och det var överallt många, som vunnits för Gud. I Tyskland t. ex. var det fyra, fem gånger flera än vad tidigare varit vanligt. Och detta sker därför, att Kristus snart skall komma för att uttaga sin brud ur världen, och då måste talet vara fullt. Vi leva, därom är jag övertygad, i den laodiceiska tiden, som just är präglad av dessa företeelser.

Jag har rest ganska mycket, och jag har haft förbindelse med ledande män inom nästan alla de samfund, som existera. Jag har hört av deras egna läppar, att tillståndet i våra dagar är sorgligt, jämfört med vad det borde vara. Det beror delvis på att de moderna teologerna och bibelkritikerna hava sökt att sätta ned Guds ord. För icke länge sedan hölls en konferens i Kanada inom ett samfund, jag vill icke nämna vilket. Många hundra män hade mötts där från alla världens kanter. Där var det endast några få av dessa predikanter, som bekände sig till den gamla ortodoxa tron. De övriga förklarade sig vara fullborna modärna teologer. På denna konferens uppkom frågan, varför vi icke hava större väckelse, än det för närvarande är. De ville alla gärna hava kvar den gammaldags väckelsen, men de kunde icke förklara, varför den försvunnit. De förstodo icke, att de hade tagit bort evangeliet från folket. Det är evangeliet folket vill ha, det är den levande Kristus folket vill ha. Det är denne levande Kristus, som vi som sändebud skola förkunna för folket, det är honom vi skola representera i denna timliga värld. Vi äro sändebud i Kristi ställe, som om Gud förmanade förmedelst oss. Vi bedja i Kristi ställe: Låten försona Eder med Gud. Ju mer av Guds Ande vi få, dess mer kärlek till Gud få vi, och ju mer kärlek till Gud som vi hava, dess större kärlek till våra medmänniskor få vi. Det är min personliga erfarenhet.

Detta uttryck »Andens dop«, som så många äro rädda för, dess stora sanning är uppenbarad i Skriften, och det betyder, att vi skola öppna våra hjärtan för Guds Ande. Det betyder intet mindre, än att du och jag skola bliva genomsyrade och genomträngda med den Helige Ande. Såsom ett stycke järn blir genom-

trängt med eld, såsom lungorna kunna fyllas med luft, och såsom kroppen är fylld med blod, så skola du och jag fyllas med den Helige Ande. Och när det sker, då tror jag, att vi skola få uppleva, hur oändligt mycket som öppnas för oss, då Gud går ut att bereda väg för oss. Ty det har jag märkt, att det är så tungt att arbeta, där den gudomliga kraften icke är med och hjälper till. Har du icke också märkt det? Det var det, som drev mig till Gud, så att jag kände, att jag var tvungen att försöka tränga fram och få samma kraft, som jag vet, att de gamla hade. Om jag fått den i samma grad som de eller icke, det skall Gud avgöra. Men jag vet, att förut var allting mera främmande och tungt, men sedan kom mycket mera kärlek till Gud, kärlek till alla människor och kärlek till bibeln än någonsin förut. När jag därför fann, att några av mina gamla vänner, när de träffade mig, trodde, att jag fått djävulen, då vart jag så förbluffad. Det var märkvärdigt, tänkte jag, då har väl djävulen också blivit omvänd, om djävulen kan verka någonting så gott hos en människa. Då måste han också vara god. Nej, det är den Helige Ande själv, som är kommen till sitt ovärdiga tempel och som genomglödgat och genomträngt det med en välsignelse, som jag icke kan beskriva. Och jag vet, att detta är för alla. Det gäller varenda en, från biskopen högt uppe till dem, som arbeta i slumkvarteren. Det gäller alla Guds barn. Alla bli de fyllda med denna välsignelse och denna kärlek, både män och kvinnor. Det är många, som velat skilja kvinnorna från Jesu verksamhet men Jesus har tänkt, att de skola vara med. När Jesu eld brinner i deras hjärtan, ligger arbetet framför dem, tillrättalagt med Jesu egen hand. Det gäller blott att gå Guds ärenden. Jag tror, att allt skulle gå så lätt för oss, om vi ville gå denna väg, och en var ville söka lösa den uppgift, som Gud har lagt för honom.

Det är sant, som sades av den käre brodern Johansson, att det kan finnas fel även hos dem, som undfått detta dop. Jag har alldeles säkert många fel. Jag är visserligen icke en hycklare, som Petrus var, men jag kanske har andra fel, som han icke hade. Vi äro visst icke fullkomliga, sedan vi fått Guds Andes dop, men vi hava fått något som skakat oss och som gör, att vi icke kunna förbli där vi äro utan måste fram för att njuta mera av denna förnyande kraft. En präst i den engelska statskyrkan,

sade i Westminster efter att jag på ett möte för predikanter hade talat om denna erfarenhet, att då han hade sökt upp Gud, hade han också känt helighet och kraft i Guds Ande. Denne man hade icke tillhört »den nya rörelsen« utan haft med den gamla rörelsen att göra, lika väl som jag och de andra. Den nya rörelsen är nog intet annat. Han sade: »Sedan jag upplevat detta, tänkte jag att alla mina bröder och systrar skulle bli så innerligt glada över detta. Men tänk, jag blev som en främling ibland dem. Mitt hjärta brann av kärlek till dem, men de gingo mig förbi.« Den siste käre brodern talade så vackert och rätt om att det icke skulle bli någon splittring bland Guds barn. Men det är ganska märkvärdigt med detta. Strax efter det jag fått Andens dop stod jag upp i en församling av predikanter och berättade, vad Gud hade gjort för mig. Jag fick ett sådant bombardemang, som jag sällan fått i mitt liv. Jag törs icke säga, vad som kunde finnas bakom detta. Jag hade tänkt, att bröderna skulle säga: »Gud vare lov, att han fått den Helige Ande!« Men det är, som om något komme emellan och skilde en åt. Det borde icke vara så. Låtom oss bedja, att det som skiljer, brytes ned och att alla skrankor rivs ned, så att vi kunna räcka varandra händerna. Tiden är nära, tror jag, då Jesus skall komma. De som läsa sin bibel, ha den känslan, att det stora ögonblicket närmar sig. De förståndiga skola förstå det, står det i bibeln. Ja, de gudaktiga förstå det. Äro vi sändebud, så äro vi också i viss mening konsuler, vilka hava en uppgift att fylla för vår konung och vårt hemland. Utrikesministern är den Helige Ande. Han är utrikesministern och har till uppgift att förhärliga konungen. Han är också provianteringsminister och har alla möjliga uppgifter. Vi äro blott konsuler. Men jag har lagt märke till att, innan kriget bryter ut, brukar man avbryta de diplomatiska förbindelserna, och då tagas konsulerna hem. Tänk, den tid är snart inne, då de diplomatiska förbindelserna med världen skola avbrytas, då Antikrists tid är inne. Då tagas konsulerna hem. Jag önskar bliva med i det följet, då konsulerna tagas hem. Då skall Gud helga sitt folk. Till dess ha vi den stora uppgiften att lösa, att frälsa så många själar som frälsas kunna, förrän Mästaren kommer.

N:r 10.

Herr *Rosén*:

I den del av Johannes evangelium, som har blivit kallad Jesu översteprästerliga förbön finna vi, huru Jesus bad, att alla hans lärjungar skulle vara ett »såsom du, Fader, i mig och jag i dig.« Nu har det under långa gångna århundraden uppfattats, som om denna enhet betydde, att alla skulle tänka och uppfatta olika lärofrågor lika. För min ringa del är jag fullkomligt övertygad om, att det icke är fråga om detta. Enheten skulle bestå däri, att de skulle vara ett i oss, sade Jesus, »såsom du, Fader, i mig och jag i dig«, d. v. s. mellan Kristus och hans lärjungar skulle bestå samma förhållande som mellan Jesus och hans Fader. Är det icke just det, som är förhållandet, om vi eljest erkänna, att de som tänka olika med oss i alla fall verkliga äro Guds barn. Då är detta förverkligat och har varit förverkligat hela tiden. Om vi då tänka oss, att vi var och en särskild sitter inne med sanningen och vilja framhäva detta och säga, att vi hava funnit sanningens nyckel, så tror jag för min del att detta är felaktigt. Ingen vet sanningen, och alla veta vi sanningen. Båda uttrycken äro sanna, ty alla veta någon sanning, och ingen vet hela sanningen. Om vi älska sanningen och förstå, att Jesus genomtränger alla, som öppna sitt hjärta för honom och vilja vara hans lärjungar och medarbetare, tror jag, att det skall utjämna mycket, så att vi icke på något sätt behöva stöta den ene eller den andre. Det har heller icke varit fråga om att göra det här, utan jag ville endast framhålla detta härliga bibelspråk och angiva, hur jag uppfattar det för min egen ringa del. Denna Jesu bön är förverkligad, ty enigheten skulle icke bestå i lika tänkesätt utan i detta, att Jesus skall genomtränga alla, vara i alla och bo i alla.

N:r 11.

Pastor *Witt*:

Gud säger till Moses: »Du skall göra allting noga efter den förebild, som blivit visad på berget.« Den himmelske arkitekten har själv ställt fram byggnaden, sådan den skulle bli. Han har

också givit oss förebilder för allting i detta ord. Det är inte heller döda bilder utan en levande bilderbok. Bland annat har här visats oss förebilder, hurudan församlingen skall vara, och den förebilden är just den första kristna församlingen. Sådan den första kristna församlingen var, så bygger Anden församlingen hela vägen igenom, där Anden får lov att göra det. Men aposteln säger, att det stora avfallets tid skall komma, och i den hava vi nu levat. Den är snart förbi, ära vare Gud! Nu har Anden lyckats, om jag så må säga, återigen komma till sin rätt och begynt att uppbygga församlingen efter samma mönster, som han lagt här i ordet, och det mönstret känna vi allesammans: »Anden föll över dem.« Andens gåvor trädde fram genom dem, och det var inga smågåvor utan stora, väldiga gåvor. Och gåvan att tala med tungor, säger aposteln att han hade i än högre grad än alla de andra. »Jag talar mera med tungor än alla de andra.« Den gåvan och alla de andra gåvorna äro utomordentligt härliga. Den allra minsta av dem är alldeles för stor för att vi skulle förtjäna att få den. Dessa gåvor skänktes åt församlingen. Och ännu i dag vill Anden uppbygga Guds församling efter alldeles samma mönster. Vi veta några av oss åtminstone, att han begynt här och där, men för att vi arbetare skola kunna användas av Anden som hans redskap, måste vi på samma sätt, som vi se av mönstret här i ordet, genomgå en högre erfarenhet. Profeten Esaias hade talat åtskilliga år i konung Ussias tid, men i det år, då Ussia dog, kom han som lett syndare till att se, att om deras synder voro blodröda skulle de bliva snövita, in i templet och mötte den levande Guden, och han förlorade all sin kraft. »Ve mig«, sade han, i det han såg sin orenhet, »jag har orena läppar, och jag bor ibland ett folk, som har orena läppar.« Men ifrån den stunden kunde Gud använda honom som sitt redskap. Med aposteln Petrus och de övriga lärjungarna förhöll det sig på samma sätt. De måste få en högre erfarenhet. Jesus sade till dem, att det var så som en man, som for utrikes och gav åt de olika tjänarne i huset var och en hans syssla och åt dörrvaktaren bjöd han, att han skulle vaka. Därför skolen I vaka. I skolen gå in i hans arbete och försöka vaka. Men de kunde det icke. Petrus vakade så, att han förbannade sig och svor, att han icke kände Mästaren. Men så kommer dörrvaktaren: Anden föll över dem,

och då utförde han sitt arbete, och sedan somnade inte Petrus, såsom han gjort i Getsemane. Paulus säger på ett ställe i Romarebrevet, att han måste genomgå en högre erfarenhet. Så länge hans blick var riktad på hans eget jag, såsom han säger i 7 kap., hade han två lagar, syndens och dödens lag, men när han fick den nya erfarenheten, fick han i hela sin person en annan lag, som befriar honom från syndens och dödens lag. Det är vad vi behöva. Det är vad denna tid kräver av oss, att vi ställa oss inför den levande Guden, såsom kristna, vilka ingenting äga och ingenting äro i sig själva men som begära Anden från den levande Guden. Den skall han giva oss, och då kommer väckelsen.

N:r 12.

Pastor *Th. Arvidsson*:

Kanske det går att sammanfatta, vad vi alla längta efter och vad som här talas om, i de två formlerna: Tillbaka till Jesus och: Tillbaka till apostlatidens kraftkällor. Tillbaka till Jesus, d. v. s. tillbaka så, att vi se honom som levde såsom timmermanssonen uppe i Nasaret. Tillbaka så att vi icke glömma hans av såg och hyvel valkiga händer, icke glömma hans levnad, en arbetares levnad, icke glömma att Jesus använde 30 år till att försona världen med arbetet och tre år till att försona världen med Gud. Ja, uttrycket är kanske sådant, att det kan missförstås. Men Ni förstå säkerligen ändå, vad jag syftar på. Jag menar, att vi behöva komma i kontakt med livet och dess uppgifter, med samhällets behov och krav. Detta när det gäller utåt. Den andra sidan av samma sak är: Tillbaka till Kristus, tillbaka till den Frälsare, som träder oss till mötes i timmermanssonens gestalt, tillbaka till Honom, som är försoningen för våra synder och icke allenast för våra utan ock för hela världens. Alla som kommit bort härifrån måste tillbaka till Jesus. Den församling, vilken glidit bort från Jesus Kristus i fråga om förkunnelsen och tron, måste tillbaka till Jesus. Det andra: Tillbaka till apostlatidens kraftkällor – jag kan uttrycka, vad jag åsyftar därmed genom att hänvisa till Apostlagärningarna 2: 42. »Lärjungarna höllo fast vid apostlarnas undervisning och brödragemenskapen, vid

brödsbrytandet och bönerna.« Man behöver icke någon kommentar till dessa ord. Apostlarnas undervisning: det fulltoniga evangeliet, studera detsamma och du skall finna det rika, härliga budskapet, det löftesord om kraft från höjden, som här synnerligen varmt och innerligt från alla håll betonats, Apostlarnas undervisning med allt vad den innefattar, och naturligtvis detta att man tager emot vad denna undervisning i sig innesluter. Brödragemenskapen, denna innerliga kraftskapande källa, som vi säkerligen på många, många platser behöva få förnyad. Jag känner tämligen väl till många församlingar, och vet, att på dessa områden behövs förnyelsens kraft. Brödsbrytelsen, detta möte med den levande Frälsaren i Herrens måltid, och bönerna, den stilla förbidan och längtan efter Herrens kraft från höjden.

Jag har ibland, när jag stått inför nutidens kristendom, känt, att Heinrich Lotzky haft något att säga oss och vår tid, när han talar om, att det är med Andens kraft som med elektriciteten: den kraft, som lyser och värmer och genom vilkens bistånd verksamhet utövas, kan bliva något som slår ner och förkrossar, om den icke brukas i enlighet med de lagar, som för den äro skrivna. Det är därför Ananias slås till marken, då han hycklar inför Guds ansikte. Det är därför, som ofriden rasar i vår själ, om vi icke vilja vara helt med på Guds sida. Det är därför, vi behöva en självrannsaktionsstund, innan vi tala dömande om det, som i någon mån stöter oss. Den andra sidan är den, att vi för visso behöva ny kraft och förbindelse med apostlatidens kraftkällor, därför att vi behöva få kärlek, förståelse och innerlighet mellan bröder och, systrar, som fått samma Frälsare. Gud skall leda oss till enighet, men det förutsätter, att vi i förståelse nalkas varandra i den tanken, att i våra bröders och systrars hjärtan bor en längtan efter detta något, som vi i någon mån börjat bliva delaktiga av. Den kraft jag känner är en pånyttfödande kraft, den gör bibeln ny för mig, tolkar den genom en ny översättning, den skänker glöd åt min tro, så att det som varit tungt och svårt nu blir ett uttryck för hjärtats längtan. Jag förstår nu detta ord: Kristi kärlek tvingar mig. Gud giv åt vår kristenhet denna nåd att komma tillbaka till den levande Frälsaren, tillbaka till de kraftkällor, som apostlatiden vederkvicktes

av. Mätte Andens frukter mogna i kärlekens gärningar i allt vårt arbete och i hela vårt liv.

N:r 13.

Pastor Nilsson:

Jag sade i inledningstalet, att jag icke skulle yttra mig vidare, men på grund av att det kommit fram några yttranden, som måste bero på missförstånd, skall jag be att få rätta detta, på det att icke sådana måtte få förekomma från detta möte.

Först och främst vill jag uttala min glädje över att alla yttrat sig i en så broderlig och kärleksfull ande, som här skett. Jag var litet orolig för att detta möte icke skulle bliva en god avslutning på våra föregående möten. Men jag finner, att det varit härligt. Gud har varit med oss, och det är jag mycket glad över.

Det sades här, att man icke fick göra ett helt samfund skyldigt för enskilda personers uttryck. Det har jag icke gjort, så långt jag kan förstå. Det får naturligtvis stå för deras räkning, som omfattar den läran. Något särskilt samfund nämndes icke, och jag gör icke något särskilt samfund ansvarigt därför.

Broder Strömstedt har talat om de andliga nådegåvorna, och jag skall gärna stryka under vad han sade. Varför jag särskilt talade om tungotalande, gav jag skäl för. Det var därför, att man gjort särskilda invändningar mot tungotalandet. Jag skall gärna er känna, att tungotalandet är en av de mindre andliga gåvorna. Men jag vill dock framhålla, att tungotalandet måste ställas som *en* bland de övriga av Andens nådegåvor. Jag har icke hört så mycket anmärkningar mot t. ex. profetians eller helbrägdagörelsens gåva som mot tungotalandet, och därför vidrörde jag särskilt denna, men icke så, att jag ville sätta denna gåva över alla andra.

Jag har icke heller sagt, att andedopet måste medföra splitt-ring, utan tvärtom vill jag säga, att det är min innerliga önskan och bön till Gud, att denna rörelse icke måtte föranleda splitt-rande, och Gud vet, att det är min innerliga önskan. Men man brukar göra invändningar i den riktningen, och därför ville jag påpeka detta.

Man har vidare gjort invändningar mot mitt yttrande, att vår tid vore så ond. Kanske det hade behövts bättre förklaringar, än jag gav, men jag kunde icke giva mig in på det i vidare utsträckning, ty det skulle hava tagit för lång tid. Jag medger, att det funnits tider, då samhällen och kanske nationer varit nedsjunkna i synd, djupare än vad fallet är i allmänhet nu för tiden. Men jag tänkte särskilt på den otro, som för närvarande är rådande i världen, otron, som Skriften säger är grunden för snart sagt all annan synd, och jag tror, om vi gå till botten, att vi måste erkänna, att otron särskilt är förfärande stor i vår tid. T. o. m. hednafolken på sin tid trodde på sina gudar, men nu tror man icke på några gudar alls. Jag tror, att det är den sämsta ståndpunkt en människa kan ha. Gudlösheten och otron är förfärande stor i vår tid.

Sedan vill jag stryka under vad pastor Barratt sade. Det kanske var någon som tyckte, att min framställning var ensidig. Men naturligtvis vill jag icke underkänna andra läror såsom rättfärdiggörelsen genom tron, pånyttfödelse, treenigheten o. s. v. jag tror på allt detta, men det tro vi väl alla på. Vad jag tror, att vi särskilt behöva komma fram till i vår tid, på grundvalen av ovannämnda läror och för övrigt andra sant kristliga och bibliska läror, är erfarenheten om Andens dop, och det blir som pastor Barratt sade, att då skall detta sätta oss i stånd att leva rättfärdigt och hjälpa oss att verka. Vi skola icke stänga oss inne inom några klostermurar, utan gå ut i världen för att hjälpa, upplysa och rädda så många som det är oss möjligt. Men vi behöva denna kraft för att kunna göra det.

N:o 14.

Pastor Norström:

Den särskilda punkt, omkring vilken vi hava dröjt, och till vilken vi mest hava återkommit är frågan om Guds Ande i Guds församling. Jag utgår ifrån att vi alla här anse oss födda på nytt, tro oss vara Guds barn. Vi känna, såvida vi äro vakna i vårt inre, att vi behöva ett större och mäktigare mått av andekraft. Det utgår jag ifrån att vi alla äro eniga om. Men då skulle jag strax vilja göra ett påstående för de mångas skull, som väl

bära vittnesbörd i sitt inre, att de äro Guds barn, men icke det särskilda vittnesbördet, att de hava fått något särskilt andedop, nämligen det påståendet: Alla Guds barn hava Guds Ande. Det heter så här hos Jesus: Man kan icke komma in i Guds rike utan att varda född på nytt, född ovanefter, född av vatten och ande. Varför det? Emedan det är Anden, som gör levande. Vi arbeta oss icke in i Guds rike, utan vi födas in i Guds rike, och den som föder oss dit in är Anden, som gör Jesus levande för våra hjärtan. Därför säger aposteln, att han har givit oss sin Sons Ande i våra hjärtan, som vittnar med vår ande, att vi äro Guds barn. Det är vanskligt och farligt, om man skulle vilja göra det påståendet, att icke alla Guds barn hava Guds Ande. Det måste vi hålla fast vid, ty det enda, som har fött oss till barn åt Gud, är Guds Ande.

Sedan blir det en annan fråga, om Guds Ande har på ett särskilt sätt fått komma in i vårt inre för att där utföra ett särskilt verk, och då ville jag göra Eder uppmärksamma på att synden måste man fatta, och den förekommer också i Skriften, under två bemärkelser. Synd är skuld, och synd är makt. Vad är det, från hvilket vi befrias, då vi rättfärdiggöras genom tron och födas på nytt? Från syndens *skuld*, men icke från syndens makt. Så till vida som jag får ett nytt sinne, är jag befriad från syndens makt, men dess *makt* ligger i den inre människans bortvändhet, och det är därför också Guds Andes verk att, som Paulus säger, få fram Jesu Kristi gestalt i våra hjärtan, och när den gestalten kommer fram mer och mer, då faller syndens makt bort. Att det i många människors och troende människors liv gives en särskild erfarenhet om en Guds Andes utgjutelse i deras hjärtan till ett djupare och innerligare och kraftigare liv det är också säkert.

(Sedan mötet givit talaren tillåtelse att fortsätta utöver den åt talarna anslagna tiden av fem minuter, fortsatte talaren:)

Då skulle jag vilja säga, att när Anden på detta sätt kommer till en människa, har han naturligtvis att utföra sitt verk. Det är att förhårliga Jesus. Anden förhårligar sig icke själv i människans hjärta. Det är icke hans mål, utan hans mål är att förhårliga Jesus. Så vill jag göra Eder uppmärksamma på att Paulus talar om Andens gåvor, och dessa Andens gåvor äro hel-

brägdagörelsen, tungotalandet, kraftverkningarna, profetian o. s. v. Sedan han uppräknat alla dessa, säger han: Men jag skall visa eder en högre väg. Han säger så: Sträven efter de yppersta gåvorna, och en ännu högre väg vill jag visa Eder. Vad är det för en högre väg? Jo, fortsätter Paulus, antag, att jag hade gåvorna, antag att jag kunde tala t. o. m. såsom änglar, men icke hade kärlek, så vore det mig till intet nyttigt. Gåve jag ut min lekamen för att brännas, vore det mig till intet nyttigt. Och så räknar han upp alla gåvorna och talar om vad man vinner på denna högre väg och om kärlekens utveckling hos människan. Om man skulle vilja klassificera gåvorna, vilka som äro de större och vilka som äro de mindre, kan jag icke göra det. Jag skall icke göra några påståenden utan blott helt enkelt referera till den Heliga Skrift, som ju för oss alla står som normen för allt vad vi tro. Då vill jag säga, att tungotalandet icke är någon gåva, som är uppvuxen på kristen mark. Den har funnits i världen tusentals år före kristendomen. Var och en, som är förtrogen med historien, vet, att i alla de gamla hedniska templen förekom tungomålstalandet. Vad voro de gamla gudarnas orakelspråk i templen annat än tungomålstalande, dessa orakelspråk, som skulle uttydas av de hedniska prästerna. Tungomålstalande har varje hedniskt folk, som haft någon slags religiös kult, varit förtroget med i en eller annan form. Det är icke en ursprungligen kristen gåva. Det säger oss historien, det är bara ett faktum. Vidare vill jag säga: På pingstdagen förekom icke något tungomålstalande i den meningen. Jag bevisar det så här. Paulus säger: Då någon talar med tungor, skall det finnas någon, som uttyder det. Men om dem, som talade på pingstdagen heter det, att åhörarne sade: Vi höra dem allesamman tala på det tungomål, i vilket vi äro födda. Utan någon uttydning förstodo de det allihopa. Hur skall man förklara det? Helt enkelt så, att i Jerusalem hade sammankommit människor av allehanda folk under himmelen. Det var judar i förskingringen. De hade kommit från Pontus och Galatien, från Syrien och Egypten. De flesta av dem kunde arameiska, som var det på den tiden vanliga språket bland dessa folk, och andra kunde grekiska, som också var ett mycket vanligt språk, och som talades av nästan alla judar på den tiden. Men vad hade dessa

judar förut hört? De hade hört sina skriftlärdas i synagogorna här och där tala om lagen och profeterna på det bokstavliga, benhårda sätt, som judiska lärare kunde göra. Nu kommo de till Jerusalem, och när Andens kraft hade fallit över apostlarna, så heter det icke, att de talade med tungomål, men det heter, att de talade med nya tungors mål. Jag skall illustrera det med ett exempel. Du går in i en kyrka, och hör en predikan, men det rör icke ditt hjärta. Du förstår, vad han säger, men det rör icke ditt hjärta. Du går in i en annan kyrka och får höra en annan predikant. Jag skulle bäst kunna illustrera det med vad en liten flicka i Storlien sade, sedan jag predikat där en gång. Låt mig säga, att jag aldrig har vågat utge mig för att äga denna andebekännelse, om vilken det talas. När flickan kom hem, sade hon till sin mor: »Vet mamma, det kändes, som om Gud själv varit där«. Det var nya tungors mål, det var Guds Ande i talet, och flickan uppfattade det också så. Så uppfattade judarna det. »Här höra vi det talas på det språk, i vilket vi äro födda. Här höra vi dem tala allesammans med nya tungors mål«. Det var ett språk, som alla förstodo. Judarna förstodo det utan uttydning. Man talar sedan om den apostoliska församlingen, och man säger, att det är en oerhörd skillnad mellan den apostoliska församlingen och den nutida kristna församlingen, en så stor skillnad, att de icke alls kunna uthärda någon jämförelse med varandra. Den nutida kristna församlingen är så oerhört mycket djupare sjunken. Låt oss också i detta stycke stanna inför fakta, inför vad Nya Testamentet säger. Då ville jag göra den frågan: »Kunnen I i Pauli brev till Efesierna, till församlingen i Rom, till församlingen i Filippi, till Timoteus – i något av Pauli brev utom Korinterbrevet – finna ett brev, där det talas om tungomålstalande?« Jag hemställer, om det finns ett enda. Det fanns i Korinterförsamlingen. Hurudan var Korinterförsamlingen? Jo, säger Paulus, somliga av Eder bekänna sig till Petrus, andra till Kristus och andra till Paulus. Men I ären allesammans köttsliga. Och han fortsätter: Det finns somliga av Eder, som göra sådant att icke ens hedningarna veta av det såsom att någon har sin faders hustru. I gån till rätta med varandra, och detta inför otrogna. Läs Pauli brev till församlingen i Korint, och jag frågar: Är det en mönsterförsamling, såsom vi skulle vilja ha den, efter vilken

vi skulle vilja forma ut en nutida kristen församling? Knappast. I denna stad, inom vars församling det andliga livet står så pass lågt, fanns också ett Afroditetempel, ett av den hedniska världens största tempel, och i det templet hade hedningarna gått och hört tungomål och orakelspråk, och när de blivit omvända hade de överfört tungomålstalandet i den kristna församlingen. Paulus erkänner, att det är en bland gåvorna, ty Guds Ande kan helga vilken gåva som helst, och därför kan det bli en Guds gåva i en kristens mun. Men säger han: »Jag vill hellre tala fem ord med mitt förnuft än tiotusen med tungor.« Därmed har jag icke sagt, att icke tungomålstalandet kan vara en Guds gåva, men jag har sagt: Låtom oss vakta oss för att sätta det så högt, att de som icke äro begåvade därmed anses undermåliga i andligt avseende såsom kristna och Guds barn, ty man kan då komma att döma Guds barn på jorden på ett annat sätt och efter en annan måttstock än Gud gör. Alla Guds barn hava Guds Ande. Och vi behöva få den mer och mer.

N:r 15.

Pastor Lewi Pethrus:

Jag kan ursäktas, för att jag begär ordet en gång till, därmed att jag avstått tio minuter av min tid. Jag har visserligen skänkt bort den till en annan, men det kan i alla fall anföras som ett skäl.

Det skulle ha varit mycket intressant om det sista anförandet förekommit i början av detta möte, så att vi hade kunnat få bemöta det. Jag håller nämligen fast vid vad jag sade, att det icke är synd att samtala i andliga frågor, och det är icke okristligt att med skriftens ord söka bevisa vad man tror. Här sades, att tungomålstalandet ursprungligen var en hednisk gåva, och att de kristna hade lärt sig det i de hedniska templen; och så fördes det in i den kristna församlingen. Det var således det hedniska tungomålstalandet som helgades till Kristi tjänst. Var det icke så?

N:r 16.

Pastor *Norström*:

Nej, jag sade, att Gud kan helga varje gåva, och därför kan han också helga tungomålstalandet och taga det i sin tjänst.

N:r 17.

Pastor *Lewi Pethrus*:

Men i alla fall var det det hedniska tungomålstalandet, som fördes från hednatemplen in i den kristna församlingen och där helgades.

Det är något nytt. Det är det värsta jag hört om tungotalandet, det måste jag säga.

N:r 18.

Pastor *Th. Arvidsson*:

Jag tror, att broder Pethrus gör broder Norström orätt. Broder Norström ville säga, om jag förstod honom rätt, att denna själiska företeelse, som tager sig uttryck i tungomålstalande, har förekommit förr, före kristendomen – det är väl även pastor Pethrus villig att erkänna – och då på grund av annat än Guds Andes inflytande.

N:r 19.

Pastor *Norström*:

Så ville jag säga, och så sade jag också.

N:r 20.

Pastor *Lewi Pethrus*:

Ja, det står dock kvar, vad talaren sagt, och det yttrade jag mig om. Jag kan icke yttra mig om något annat.

Sedan har här sagts, att gåvorna voro mindre, och kärleken är större. Härför anfördes ett bibelställe ur första Korintier-

brevet: 13 kap., sista versen. Jag skall be att få läsa upp den versen ur den nya översättningen: »Men söken att undfå de nådegåvor, som äro de största. Och nu vill jag ytterligare visa eder en väg; en övermåttan härlig väg« (1 Kor. 12: 31). D. v. s. vad aposteln kommer med i 13 kap., är vägen att bruka de andliga gåvorna, och det äro vi alla eniga om, och alla tungotalare äro med därom, att skola vi rätt kunna tala med tungor, rätt kunna bruka alla övriga gåvor skall det ske i Guds kärlek. Annars är det rent förkastligt, annars äro vi värda dom. Det är ingen av oss, som talar med tungor, tror jag, som sätter tungotalandets gåva högst, men varför denna gåva skjutits i förgrunden i denna väckelse det är därför, att man förnekat den, och därför att det finns församlingar, som icke vilja ha med den att göra, därför att den är dåraktig. Det är tidningspressen, och de som motstått väckelsen, som ha kallat oss för tungotalare, precis som de kallat dem, som trott på de troendes dop för baptister, alldeles som om de icke skulle ha något annat att tro på än dopet. Vi påstå icke, att tungomålstandet är den yppersta gåvan framför de andra. Nej, sträven efter de yppersta gåvorna, och mest efter profetian. Men tungomålstandets gåva är icke heller en så förfärligt ringa gåva. Det står, att den som talar med tungor, uppbygger sig själv, och det måste vara något gott i en kristens liv att uppbygga sig själv. Vidare står det, att den som profeterar är större än den som talar med tungor, *så framt* icke den som talar med tungor uttyder det med tungor talade. Om det alltså förekommer tungotal och det uttydes, så ställes denna gåva vid sidan av den största. Så säger aposteln Paulus. Det är tydligt av Skriftens ord att detta är en verkligt andlig gåva. Om nu tungotalandet var en hednisk gåva i de hedniska templen, måste det väl vara en kristen gåva, när det förekommer i den kristna församlingen. Jag för min del tror icke, att Paulus skulle hava givit regler för en hednisk gåva, som slingrat sig in i församlingen på något sådant sätt. Då hade han helt säkert sagt: Bort med hedniska seder! och förbjudit dem att tala med tungor. Men han säger: »Förbjud ingen att tala med tungor!« Och om sig själv säger han: Jag talar mera med tungor än I alla. Det skulle vara besynnerligt, om hedningarnas apostel brukade en hednisk, värdelös gåva mer än alla andra. Paulus var en klok

man, så att de t. o. m. trodde, att han var förryckt för sin myckna lärdoms skull. Men han kom dit hän en gång i sitt liv, att han aktade allt för avskräde mot det överträffande i vår Herre Jesu Kristi kunskap. Och vad fick han då? Han fick Andens dop. Ananias lade händerna på honom, och han fick sin syn igen och blev uppfylld med den Helige Ande.

Jag förstår heller icke, hur man kan påstå, att man icke talade med tungor på pingstdagen. Man säger, att det icke kunde vara tungotalande, därför att folket förstod det utan vidare. Men det finns de, som förstå det tungotalande, som förekommer i våra dagar. Det behövs bara, att det finns personer närvarande, som kunna det språk, som talas. Jag säger inte, att allt tungotalande är verkliga språk, men det förekommer verkliga språk i tungotal. Då fattas det bara, att det är någon närvarande, som förstår det, så blir det alldeles som på pingstdagen. Jag skulle kunna taga ett exempel. Det kom en ung studerande från teologiska fakulteten i Uppsala hit till Stockholm. Han var en stor skeptiker med avseende på den Helige Andes dop. Han kom till Stockholm och besökte en fru, som har gåvan att tala med tungor. På ett bönemöte föll Anden över systemen i fråga, och hon talade ett språk, som hon själv icke kände, men prästkandidaten kände det. Hon talade hebreiska till honom och talade om saker och ting i hans liv, som ingen människa på jorden mer än han själv visste. Hon fick icke själv veta, vad det var. Men han föll till föga, och bekände, att Gud var i henne, och i dag är han en av dem, som tro på tungotalandet. Det finns flera andra sådana exempel, men jag skall icke upptaga tiden med att anföra dem. Det behövs bara någon, som förstår det språk som talas. På det sättet var det på pingstdagen. Men där så icke är, där måste vi i stället hava uttydare, och därför har Gud givit oss uttydningens gåva. Den som talar med tungor, han bedje att han må kunna uttyda, på det att församlingen må få uppbyggelse.

Det är mycket mera att tala om, men jag skall icke beröra något annat än frågan om enhet i Jesus Kristus, som bröderna flera gånger talat om här i afton. Mina vänner, varen övertygade om, att det icke finns någonting som gör så mycket för enheten som ett verkligt dop i den Helige Ande. Det finns ingenting, som så kan förena oss. Om man bildar aldrig så

många föreningar, så är det i alla fall ingen enighet, om icke hjärtana äro sammansmälta genom den Helige Ande. Man är icke *ett* därför, att man tillhör samma samfund. Men man har krav på dig att du skall tänka likasom de andra och handla lika, och gör du icke det, så farväl med dig! Och så säger man att denna väckelse splittrar. Vem är det som splittrar? Jag står som ett exempel härpå. Vem har förpassat mig dit jag nu är utanför alla samfund? Det är det samfund, jag själv tillhört. Vad skall man då göra? Jo, man skall prisa Gud och älska bröderna av hela sitt hjärta, och jag får säga: Jag älskar baptistförsamlingarna mer nu, än då jag tillhörde deras samfund. När jag träffade pastor Johansson här, möttes vi med ett handslag lika varmt och kanske ännu varmare än förr i världen, ty nu ha vi ingenting att strida om. Det lyckligaste, som kan tänkas, är att vi uppfyllas med den Helige Ande. Då hjälpa inga skrankor. Då får jag älska baptister, missionsförbundets folk, metodisterna och frälsningsarmén, ja, allesamman. Pris ske Gud, att gärdesgårdarna rivs ned. Och veten I bröder och systrar, det finns ingenting som är så sant i denna fråga, som vad Paulus säger om Andens enhet genom fridens band. Hava vi icke denna Andens enhet, kan ingenting göra oss till ett. Icke ens om vi hava samma övertygelse i de flesta saker. Jag träffar t. ex. en broder, som har samma övertygelse som jag i dopfrågan och i andra frågor, men vi äro icke ett. Så kan det hända, att jag träffar en annan broder, som icke har samma övertygelse som jag i dopfrågan eller i andra frågor, men vi känna oss dragna till varandra, vi äro ett hjärta och en själ, därför att vi hava samma Ande. Det är Anden, som förenar oss till en enhet. All annan enhet går förr eller senare sönder. Man talar om att det blir splittring, när den Helige Ande kommer. Ja, den splittrar oss för att vi skola bliva eniga. Den splittrar oss från allt, som i dessa dagar hindrar enheten. Den rycker oss ut från allt som skiljer Guds folk åt. Man talar om enhet de kristna emellan, som om allt nu vore gott och väl, men, mina vänner, låtom oss erkänna, att det syndats mycket i den vägen. Det är sant, som Waldenström vid ett tillfälle sade: »En gång om året sätter man upp stegarna på var sin sida om muren och så går man upp och skakar hand med varandra. Sedan kryper man ned igen och

tager ned stegarna, och ser noga efter, att det inte finns något hål på muren, så att något får kan krypa igenom.« Det är denna enhet vi hittills haft. Men kära bröder, vi böra komma dithän, att det blir en enhet, som icke bara skrymtas vid vissa tillfällen, utan så, att vi äro ett i hjärta och själ, älska varandra och önska varandra väl och glädjas över varandras framgång och varandras segrar.

Gud välsigne oss! Det som skall göra oss till en verklig enhet, är den Helige Andes dop, ty det står skrivet: I en Ande hava vi alla blivit döpta till en kropp.

N:r 21.

Pastor Witt:

Det var två saker, som jag tänkte anföra. Den ena har redan blivit påpekad av broder Pethrus, nämligen den, att det icke är fråga om två vägar, en högre och en lägre, utan det står i grekiskan »en övermåttan hög väg vill jag visa Eder«, nämligen en väg att begagna dessa gåvor, som Gud har givit Eder, och som komma från Gud själv, ty aposteln säger, att det är Guds gåvor och ingenting som härstammar från gamla hedniska tempel.

Den andra saken, som jag ville påpeka, är, att det är alldeles riktigt som pastor Norström sade, att alla Guds barn ha Guds Ande. Det är sant, men det står i Romarebrevets 8 kap., att alla, som drivas av Guds Ande äro Guds söner. Det står så på grundspråket. Det är något högre och det tillhör de mera fullkomnade att drivas av Anden. Till Efesierna skriver aposteln: – – – »i vilken I, sedan I ock haven trott, blivit beseglade med löftets Helige Ande« och han ber Gud, att han ville giva dem »vishet och kunskaps Ande.« Var det en högre Ande, var det en annan Ande, löftenas, visdomens och kunskapens Ande? Nej, Gud har bara en Ande, men i Gamla testamentet gavs han såsom löftenas Ande åt Abrahams folk. Han kunde icke på det sättet förhärliga Jesus, som han kunde i det Nya testamentet. Jesus säger i Joh. 7 kap. att den som tror på honom, av hans liv skola flyta strömmar av levande vatten. Men aposteln Johannes säger, att detta sade han om Anden, vilken de skulle undfå, som trodde på honom, »ty den Helige Ande *var ännu icke*, emedan Jesus

ännu icke var förhärligad.« Så står det. Ordet »given« är insatt av översättaren. Där står på grundspråket: »Den Helige Ande var ännu icke.« Fanns han icke? Jo, han fanns som en tillfällig kraft. Han föll över Simson, och denne tog portarne och bar dem upp på ett berg. Han föll över David, och han ryckte lammet ur björnens mun, men han var kraftlös, när Anden återigen lämnade honom. Det var en tillfällig kraft, men så kommer förelöparen, Johannes. Och Gud hade sagt till honom: Den, över vilken du får se Anden komma och förbliva, han är det. Och Johannes sade: Jag såg Anden nedfara såsom en duva från himmelen, och han förblev över honom. Därför vittnade han, att Jesus var Guds Son. Denna förblivande Ande fanns icke i Gamla testamentet, ty Jesus var ännu icke förhärligad, men så kom han på pingstdagen. Då förhärligade han människosonen, och lärjungarna fylldes av den Helige Ande. Det är vad som även bör ske med oss, så att det blir kraft i vår predikan och kraft i vårt liv. De enskilda medlemmarna i församlingarna behöva erfar det som aposteln säger till församlingen i Efesus: att han ber Gud om för deras räkning, nämligen visdomens och uppenbarelsens Ande i sin kunskap.

N:r 22.

Pastor *Barratt*:

Det gläder mig, att vi fingo denna extradebatt på slutet. Det är ju i alla fall möjligt att diskutera ganska gemytligt, åtminstone har icke jag någon bitterhet till någon i mitt hjärta.

Jag vill understryka, vad pastor Norström framhöll och lika så broder Pethrus, att vi ju icke kunna ära Gud med någon gåva, med mindre kärlekens ande är vävd in i gåvan och står bakom och driver på oss. Därför hava vi, som jag sade vid ett tillfälle, jag tror det var i Norrköping, dessa tre kapitel i Korin-terbrevet, det tolfte, trettonde och fjortonde kapitlet, vilka äro att likna vid en sandwich, om Ni veta, vad det är. Det är en smörgås i England med två brödskivor och kött eller något annat emellan. Brödet är gott på bägge sidor, men köttet är kanske ännu bättre. Och det är precis på samma sätt med dessa tre kapitel. I tolfte kapitlet framhålles nådegåvorna, det fjor-

tonde säger, huru nådegåvorna skola användas, och mitt emellan har kärlekens kraftkälla fått sin plats, utan vilken nådegåvorna falla till jorden.

Nu skola vi icke uppfatta detta så, att om vi hava kärlek, så är det all right, gott och väl utan nådegåvorna. Om en man är aldrig så modig som soldat, kan han dock icke uträtta något utan vapen. Om Du älskar dina medmänniskor så högt som tänkas kan, men icke har gåvor att giva uttryck däråt, så är det till ingen nytta. Man måste ha båda delarna. Kärleken är den inre drivande kraften, men Du måste låta kärleken få uttryck, och det sker genom nådegåvorna.

Vidare vill jag säga, att då broder Norström talade om oraklen, skola vi icke förhåna detta och icke heller taga det så illa upp. Det är klart, att den förmågan finnes hos människan från skapelsen, att hon kan mottaga yttre intryck från andevärlden. Vi äro skapade så, men därför gäller det också att giva akt på vad det är för makt, som verkar på oss. Om vi ställa oss på en falsk grund och söka köttslig ära och köttslig upphöjelse, kunna vi bliva utsatta för en ond makts inflytande, men ställa vi oss på Golgata grund och vilja blott Guds ära, kommer en gudomlig makt att inverka på oss. Härpå kunna vi se ett exempel i skriften. Vi komma ihåg det ställe, där Jesus frågar sina lärjungar: »Vem sägen I mig vara?» Då svarade Petrus: »Du är Kristus, den levande Gudens son.« Det sade han under Andens inspiration, och därför sade också Jesus: »Salig är Du, Simon, Jonas son, ty kött och blod hava icke uppenbarat det för Dig, utan min Fader, som är i himmelen.« Men omedelbart härefter berättas, hurusom Jesus talade om för Petrus, att han skulle upphöjas på korset och övergiva sina lärjungar. Då tager Petrus honom avsidet och sade: »Herre, icke skall detta vederfaras Dig.« Men vad sade Jesus då? »Gå bort ur min åsyn, Satan.« Det var Satan och icke Anden, som då talade genom Petrus. Först var det den gode Anden och sedan var det satans ande, som talade genom samma mun. I det ena fallet ställde han sig därför på sanningens grund, men i det andra försökte han korsa Guds plan till världens frälsning. Men vi skola fasthålla vid vad som står i bibeln. Åtminstone i den norska bibeln står, fast det icke finns i flera gamla manuskript, att Jesus sade, att de skulle tala

med tungor. Det var en av gåvorna, men det skedde först på pingstdagen. Våra motståndare – om jag får säga om en broder eller syster, att de äro våra motståndare, men de hava i alla fall motstått rörelsen – hava injagat fruktan i mångas hjärtan och sökt framhålla för dem, att det är farligt att söka andedopet och att söka få en sådan gåva som tungotalandet, ty de kunna lätt utsätta sig för påverkan av en ond makt. Jag måste säga, att i så fall är det riskabelt att bedja till Herren. Då är han icke mer pålitlig än hedningarnas gud. Men Jesus har sagt, att om vi bedja honom om ett bröd, så skall han icke giva oss en sten, och om vi bedja honom om en fisk, så skall han icke giva oss en orm. Om vi vända oss till Jesus få vi vad vi bedja om. Vi få den Helige Ande och det som den Helige Ande medför. Låt icke den fruktan avskräcka Eder. Jag har träffat så många, som hyst fruktan på den punkten. Men Du har icke något att frukta, då Du lägger din sak i hans fadershand. Strax efter det jag kom hem till Norge från Amerika, fick jag en hälsning från en man, som tillhörde ett spiritistsamfund i Stockholm, att han gärna ville tala med mig, och jag gick upp till hans hotell. Han sade, att han var så glad, att jag hade haft en sådan framgång. »Men säg mig«, frågade han, »hur bär Ni er åt därmed? Försätter Ni dem i hypnos eller sömn?« »Nej, visst icke«, svarade jag. »Ja, men även vi göra ju sådant«, sade han, »och de tala då, både barn och vuxna, fullständigt främmande språk både franska och tyska, engelska, latin och grekiska.« »Ja«, svarade jag, »det vill jag icke förneka, men då skall Ni lägga märke till att det är onda makter som driva dem. Jag har svurit fiendskap mot spiritismen och mot all förbindelse med andevärlden. Jag har ställt mig ned under blodets inflytande och Guds Andes ledning.« Han blev så förundrad, att han ville veta mer därom, och till slut fick jag falla på knä med honom, och vi bådo till Gud. Känna vi denna möjlighet, att vi kunna komma att påverkas av högre makter, så gäller det, att vi låta oss påverkas av den Helige Ande, så att vi icke i vantro släppa de onda makterna på oss. Förskansa vi oss med Jesu blod behöva vi aldrig vara rädda för att de skola segra över oss.

När tungomålstalandet bröt ut i Korint, var det därför icke samma sak som de orakel, som hördes i hedningarnas tempel.

Det var här Gud, som fyllde den invigde människan, vilken var så gripen av den Helige Ande att hon talade, driven av en högre makt. Därför var Jesus där. Jag vet icke, om jag gjort det klart, men så förhöll det sig.

Det sades av vår käre broder Norström om Korinterförsamlingen, att den var så förfärligt dålig. Ja, nu skola vi se vad Paulus säger om denna församling. – Vi måste taga oss ordentlig tid till detta, ty det här är ju alldeles extra. – »Paulus, genom Guds vilja kallad till Jesu Kristi apostel, och brodern Sostenes till den Guds församling, som är i Korint, de helgade i Kristus Jesus, de kallade heliga tillika med alla dem som åkalla vår Herre Jesu Kristi namn på varje ort, både deras och vår. Nåd vare med Eder och frid av Gud vår Fader, och Herren Jesus Kristus! Jag tackar min Gud alltid för Eder skull för den Guds nåd, som har blivit Eder given i Kristus Jesus, att I uti alla stycken hava blivit rika i honom, i allt ord och all kunskap, såsom vittnesbördet om Kristus har blivit stadfäst hos Eder, så att I icke står efter i någon nådegåva, medan I vänta vår Herre. Jesu Kristi uppenbarelse.«

Gud give, att alla våra församlingar kunde få ett sådant omdöme. Att det fanns fel hos församlingen i Korint, var ganska klart. Den var bara sex år gammal, och man väntar icke så mycket av ett sex års gammalt barn. Den hade icke kommit så långt, Andens kraft kom över dem, och de visste icke riktigt, hur denna väldiga kraft skulle kontrolleras och behandlas, utan de begingo det ena felet efter det andra, alldeles som vi i början av väckelsen, ty församlingen hade i långa tider lagt dessa andliga gåvor liksom i ett skrin, så att vi icke visste hur vi skulle bruka dem. Men till sist funno vi, huru de skulle användas. Paulus skrev till Korinterförsamlingen och gav dem de nödiga upplysningarna om hur denna heliga gåva, ty tungotalandet är en helig gåva, skulle begagnas.

Det sades, att ingen i de andra församlingarna hade tungomåls gåvan. Jag vill då fråga broder Norström, hur Efesierförsamlingen blev grundlagd. Om vi slå upp Apostlagärningarnas nittonde kapitel finna vi, hur den grundades. »Och då Paulus lade händerna på dem, kom den Helige Ande över dem, och de talade med tungor och profeterade. Och tillsammans voro de

tolv män.« Efesierförsamlingen var en av de heligaste och bästa, men denna församling grundades med tungotalande, och jag tror för övrigt icke, att det fanns någon apostolisk församling, som icke grundades med tungotalande. Därom är jag övertygad.

Det sades, att Paulus icke uppskattade denna gåva utan ansåg den mycket ringa. Jag har icke förstätt det på det sättet, och jag skall säga varför. Jag har läst detta fjortonde kapitel i Korintierbrevet, jag vet icke, hur många gånger i mitt liv, och jag har sökt få tag i sanningen. Det var icke så lätt att stå, som jag gjorde, med hela världen emot mig. Men vad som är riktigt, vill jag dö för. När jag sökte här och fann denna vers, som vi läsa i fjortonde kapitlet: »Men i församlingen vill jag hellre tala fem ord med mitt förstånd, på det att jag även må undervisa andra, än tiotusen ord med tungor«, så kunde jag omöjligt gå med på den tolkningen, att Paulus hellre ville tala fem förnuf-tiga ord än tiotusen ord på tungomål. Det är icke det som han menar. Absolut icke. Slå upp din bibel och läs det i fjortonde kapitlet. I trettonde versen säger han: »Därför, den som talar med tungor, han bedje, att han må kunna uttyda.« Jag hör tungomålet komma fram, menar han, men jag förstår det icke. Mitt *förstånd* är utan frukt. Därför gäller det för honom, som talar med tungor, att han skall bedja att få tyda det, för att hans förstånd skall få gott av det och förstå det talade. Jag vill *bedja* med Anden men också med förståndet, jag vill *lovsjunga* med Anden men också med förståndet. Jag vill ha tydning på vad jag talat, bedit eller lovsjungit med tungor, för att mitt förstånd skall få klarhet om vad den Helige Ande sagt. När tydningen kommer, blir mitt förstånd fruktbart. Därför säger han: »Jag tackar Gud, att jag talar mera med tungor än I alla«, men i *församlingen* vill jag hellre tala fem ord med tungor, *vilka tolkas*, än tio tusen med tungor utan uttydning, och detta ger en helt annan betydelse än vad man velat lägga däri. Skulle han icke uppskatta en sak för vilken han tackar Gud? »Jag tackar Gud, att jag talar med tungor!« De kalla oss »*tungotalare*«, jag vet icke varför. Jag kan gott bära det, men det är icke ärligt mot oss, tycker jag. Vi stå på kristlig grund och vi taga detta som de

andra gåvorna och välsignelserna. Men vilja Ni kalla oss »tungotalsare«, så var så goda!

Det var ännu några andra saker jag ville påpeka. Paulus talar om änglars och människors tungomål. Om jag hade tid, kunde jag taga ett dussin exempel på, då de Andedöpta talat verkliga språk. De som varit tillstädes ha hört dem och flera ha blivit omvända därigenom. Jag skall anföra ett exempel från Danmark. En sjöman kom hem från sjön och förhånade de Andedöpta, tills hans syster en dag blev Andedöpt, och då hon talade till honom på spanska vart han så förundrad, han förstod, att det var den Helige Ande, som drev henne att tala detta språk, som hon icke kände, och sökte så frälsningen i Kristus. Pastor Smedstad har berättat mig en annan händelse. En sångerska hade kommit hem från Finnmarken, och då hon en dag kom in i församlingen, reste sig en broder och räckte ut sina händer mot henne. Han såg henne icke, men han började tala på det språk, som de vanligen tala i Finnmarken, och han sade i den Helige Ande, att hon icke skulle motstå Guds Andes gärning. Hon blev så gripen, att hon dagen efter gick upp till pastorn och frågade, varför hon på detta sätt blev tilltalad i en offentlig församling. Pastorn svarade: »Har det skett, så är det Gud som gjort, ty ingen kan det språket här.« Och när jag sedan frågade brodern, varför han gjorde det, sade han: »Jag måste räcka ut mina händer och tala dessa ord.« På detta sätt driver Anden fram, vad som säges, och jag tackar Gud, när jag hör det. Man har hört grekiska, hebreiska och finska talas av personer, som icke kände dessa språk. Det var ett Guds under!

Jag vill nu tacka för uppmärksamheten och bedja, att Gud måtte ena oss i Kristi kärlek.

N:r 23.

Herr *Ordföranden*:

Nu måste vi sluta. Jag vill då tacka Eder alla så hjärtligt, vilka deltagit här, för de inlägg, som gjorts, och framför allt för den kärlekens ande, som präglat alla anföranden. Gud välsigne varje deltagare!

N:r 24.

Herr *Wahl*:

Innan vi sluta med bön, känner jag mig manad att säga endast några ord, som egentligen äro riktade till våra predikande bröder. Jag hade icke tänkt säga något i kväll, men jag känner, *att jag måste säga det*, och detta beror på vad som här sagts om att det är Anden som enar.

Mina bröder, kommen ihåg, att det är Anden som enar. Hava vi fått Guds Helige Ande, dragas vi gärna till de bröder, som giva oss ett bröd, som mättar oss. Kommen ihåg, att det ställes stora krav på de kristna i dessa dagar, men framför allt ställes det stora krav först och främst på våra predikande bröder. Det är Anden som enar, kommen ihåg det, så att I icke dömen dem för hårt, som på grund av längtan och trängtan efter Andens fullhet, gå dit där de finna vad de söka.

Efterskrift

Ekumeniska ansatser i den unga pingstväckelsen

Azusa-rörelsen i den tidiga pingstväckelsen har beskrivits som öppet ekumenisk. När väckelsen spred sig blev det likartat på de flesta platser, en ekumenisk väckelse inom etablerade kyrkor. Den tongivande inställningen var att gemenskapen inte skulle bli ett nytt samfund utan föra in Andens budskap och nytt liv i de församlingar och samfund som redan fanns.⁶ I huvudsak ledde dock utvecklingen till att fristående pingstförsamlingar och samfund bildades på de flesta platser. Som regel berodde det både på motstånd och reaktioner inom de etablerade sammanhangen och på profilering från pingstgruppernas sida.

Samtalsmötet ovan hölls vid en tidpunkt när den svenska pingstväckelsens ekumeniska ansats blivit allt svagare, gränslinjerna mot de etablerade samfunden blivit allt tydligare och väckelsens huvudfåra på ett påtagligt sätt samlats i en ny framväxande församlingsrörelse. Syftet med denna efterskrift är att presentera en samling exempel och fakta med fokus på ekumeniska ansatser och faktorer som motverkade dessa, framför allt kring tiden för det refererade samtalsmötet. Utifrån sammanhanget finns också ett fokus på exempel med relationer mellan baptistiska och icke-baptistiska sammanhang.⁷ Exempelen och personerna har på olika sätt bäring på samtalet om pingstväckelsen i Metodistkyrkan ovan och på relationer mellan samfund med olika dopsyn.

⁶ Se exempelvis: Hollenweger, Walter J. (1997). *Pentecostalism*, s. 334; Bloch-Hoell (1956). *Pinsebevegelsen*, s. 66.

⁷ Pingströrelsens formering kom framför allt att stå i relation till Svenska Baptistsamfundet och dess församlingar. Dessa relationer och processer finns utförligt beskrivna i tidigare publikationer, se exempelvis: Struble, Rhode (2009, först utgiven 1982), *Den samfundsfria församlingen och de karismatiska gåvorna och tjänsterna. Den svenska pingströrelsens församlingssyn 1907–1947*, s. 25–71; Westin, Gunnar (1965), *Svenska Baptist-samfundet 1887–1914*; s. 206–244; Sundstedt, Arthur (1969), *Pingstväckelsen – dess uppkomst och första utvecklingsskede*, s. 180–280; Sundstedt, Arthur (1971), *Pingstväckelsen och dess vidare utveckling*.

Gränsöverskridande gemenskap

Sedan pingstväckelsen kommit till Sverige vintern 1906/1907 var det i huvudsak i ekumenisk anda. Väckelsen var interkonfessionell. Personer som tagit till sig pingstväckelsens budskap samlades kring den gemensamma erfarenheten och såg budskapet som viktigt för förnyelse av de etablerade sammanhang de var en del av.

Många av de andedöpta och många som längtade efter ett andedop samlades de närmaste åren efter 1907 till bönemöten, som ofta hade deltagare från mer än ett samfund. Det var inte ovanligt att en församling, ofta baptistförsamling, upplät en lokal i kyrkan eller kapellet för dessa »pingstbönegrupper«. Det kunde ske även om man var tveksam till pingstväckelsen i stort. I andra fall sökte man andra lokaler för sina samlingar. Det ungdomliga inslaget var påfallande stort. Pingstväckelsen fick som sagt starkast ingång i baptistförsamlingar. Här följer några exempel på olika typer av gränsöverskridande gemenskaper i den unga pingstväckelsen.

I Göteborg hade pingstväckelsen fått ett visst genomslag i församlingar inom Baptistsamfundet och Metodistkyrkan under början av 1907. Avståndstagande från samfundsledningarna, framför allt inom Metodistkyrkan, hade hämmat, men åtminstone en grupp fanns som möttes. Pionjären Andrew Ek kom till Göteborg senare på våren samma år. En liten lokal hyrdes. Fler samlades och från slutet av juni 1907 hyrdes en större lokal som kallades Torghallen. Möten hölls varje kväll och fler anslöt. De som delade gemenskapen i Torghallen tycks i stor utsträckning ha kommit från andra församlingar i staden, där de stod kvar som medlemmar. De som blev omvända i gemenskapen räknade sannolikt denna som sin församlingstillhörighet. Redan i slutet av juli döptes ca 50 personer. Mot slutet av 1907 hade Torghallen blivit en centralpunkt för pingstväckelsen i staden, även om pingstgrupper även fanns i andra församlingar.⁸

Våren 1908 tycks dock sprickor uppstå i gemenskapen i Torghallen. Andrew Ek får träda åt sidan. Troligen hänger detta samman med vad som sker ett år senare. I samband med ett predikobesök i april 1909 får T.B. Barratt hjälpa till med att lösa en del problem som uppstått inom och mellan pingstgrupper i staden. Det framgår att striden gällde »vatten-

⁸ Gäreskog, Roland (2015), *Andrew Ek. Några skeden i hans liv som missionär, predikant och nödhjälpsarbetare*, s. 71–81.

dopet». Enligt Barratts referat i *Byposten* blir saken uppklarad. Han anger att det i stället för två pingstcentra nu finns fyra församlingar som är »helt med i väckelsen«. En av dem är Torghallen. En del övergångar sker därifrån till baptistförsamlingarna, men Barratt anger att i Torghallen ska inte »vuxendop« bli mer framhävt än »barndop«. Han understryker också att en samsyn finns mellan församlingarna om väckelsens syfte och att gemensamma möten planeras till hösten.⁹ Trots detta tycks verksamheten i Torghallen-församlingen tynat under de närmaste åren men gruppens upplösning finns inte dokumenterad.

Pingstväckelsen i Göteborg sökte nya vägar.¹⁰ Dock är församlingen ett exempel på en gemenskap inom den unga pingstväckelsen med ekumeniska ansatser. T.B. Barratts roll som en slags mentor för gruppen är slående och detta engagemang gick i linje med dennes ambition vid den här tiden – att erfarenheten av pingstväckelsen skulle förena kristna från olika kyrkor och samfund och överbrygga olikheter i trosuppfattningar, se vidare nedan.

En annan typ av exempel kommer från Örby, en ort som började växa fram söder om Stockholm i slutet av 1800-talet som en av stadens äldsta villastäder.¹¹ Örby kristna ungdomsförening Ledstjärnan hade bildats 1901 av ungdomar från frikyrkoförsamlingar i Stockholm som flyttat dit ut. Efter att en baptistförsamling bildats 1910 fanns två grupper med utåtriktad verksamhet på platsen. Ungdomsföreningen hade ingen egen lokal utan höll oftast sina möten i Örby skola. Medverkande talare och körer kom från olika samfund. I februari 1916 annonseras första gången i *Evangelii Härold* om Filadelfiaförsamlingens medverkan i Örby. Efter det följer fler besök av bland andra Alfred Gustafsson och Lewi Pethrus. År 1917 lade ungdomsföreningen grunden till ett eget kapell som blev klart framåt våren 1920. Redan innan använde de »lilla salen« och under sommaren 1919 hyrde Filadelfia lokalen för möten. Från november 1919 tjänade pingstevangelisten Gertrud Kristoffersson i ungdomsföreningen där hon enligt vittnesbörd fick bli redskap för en liten väckelse.

⁹ *Byposten* den 1 maj 1909, i Gäreskog (2015), s. 86.

¹⁰ Gäreskog (2015), s. 87–91.

¹¹ Bakgrunden bygger i huvudsak på uppgifter som Olle Eriksson, under många år arkivansvarig i Filadelfiaförsamlingen i Stockholm, samlat i den opublicerade dokumentationen *Väckelsen i Örby under 100 år*.

Hösten 1921 blev Anders Edmundh pastor i ungdomsföreningen på deltid, tjänsten delades med S:t Johannes metodistförsamling i Midsommarkransen. Efter ekonomiska problem tvingades ungdomsföreningen till åtgärder och de beslutade att överlåta kapellet med skulder till Metodistkyrkan. Edmundh sympatiserade med pingstväckelsen. Efter att han låtit sig troendedöpas i november 1921 blev hans relation till samfundet allt mer spänd men han fick vara kvar. Under 1923 beslutade Edmundh och styrelsen i församlingen i Örby att hyra ut sitt kapell för enstaka möten till en bönering inom Filadelfia som då var verksam på orten. Styrelsen drog tillbaka sitt beslut under sensommaren samma år och i samband med detta valde Edmundh att lämna Metodistkyrkan för att bli pingstpredikant.¹² I början av 1930-talet började Filadelfiaförsamlingen bedriva reguljär verksamhet i Örby. Gemenskapen i Örby är på flera sätt ett exempel som kan känneteckna denna tid. Det gäller det ungdomliga inslaget, en karismatisk gemenskap som söker sina vägar och det är ett exempel på en ekumenisk gemenskap som under ett skede öppnade sig för pingstväckelsen även om den senare blev knuten till ett specifikt samfund.

Ytterligare två exempel är från Jämtlands län. Det första från Alsen där viss fribaptistisk verksamhet börjat spira vid ingången av 1900-talet. När pingstväckelsen nådde trakten 1907 fanns en öppenhet för denna och det var efter en pingstbetonad väckelse bland ungdomar våren 1909 som en fribaptistisk församling kallad Elim bildades av tio personer på platsen.¹³ Församlingen hade en tydlig pingstinriktning. Fribaptistsamfundet hade 1907 varit negativa till pingstväckelsens betoning av tungotal men fick en mjukare hållning under de kommande åren, men villrådigheten var påtaglig. Från 1916 börjar gruppen i Alsen allt mer orientera sig mot den rörelse som uppstått kring Lewi Pethrus där bl.a. lokalförsamlingens frihet betonades. Det kom till uttryck genom att de införde notiser i Pethrus nystartade veckotidning *Evangelii Härold*. Det är uppenbart att gruppen profilerade sig. Hösten 1916 rapporterade Axel Sjökvist från Alsen om ett stormöte de haft under sommaren och meddelade: »Det fyller mitt hjärta med jubel, att vi ej behöva fråga det ena eller det andra samfundet om lov för att gå ut i arbetet för Jesus«.¹⁴

¹² Gäreskog (2013), *Pingstväckelsen inom Metodistkyrkan i Sverige åren 1907–1922*, s. 291.

¹³ Sahlberg, Carl-Erik (1982). *Frikyrka och väckelse i Jämtlands län 1850–1940*, s. 133–136.

¹⁴ Sahlberg (1982), s. 193–194. Citat ur: *Evangelii Härold* den 7 september 1916.

Fribaptisternas årsmöte i Lindesberg gjorde sommaren 1917 ett par markeringar som tydligt riktade sig mot pingstgrupper inom samfundet. De deklarerade att de tog avstånd från uppfattningarna om det obibliska i att utgöra ett samfund och att andedopet ovillkorligen följdes av gåvan att tala i tungor.¹⁵ Spänningarna ökade. Den formella övergången till Pingströrelsen skedde sensommaren 1920 när Lewi Pethrus var med på en bibelskola i Alsen.¹⁶

I Östersund hade en metodistförsamling bildats under 1890-talet. År 1900 hade den drygt 30 medlemmar. Pingstbudskapet predikades där första gången redan 1907. Predikanterna Anders Hansson och K.W. Klingberg stannade till och hade möten på sin väg till Alsen.

Församlingen var öppen för pingstväckelsen vilket var en viktig anledning till tillväxt under de följande åren. Vid utgången av 1910 hade församlingen 77 medlemmar i full förening.¹⁷ Vid samma tid fanns även pingstinfluenser i andra församlingar i regionen och i staden. Baptistförsamlingen på orten hade bildats 1864. Den öppnade sig också för pingstväckelsen och inbjöd till ekumeniska pingstmöten påsken 1907.¹⁸ En minoritet i församlingen blev emellertid tidigt tveksam till det nya. Dock besökte pingstinriktade predikanter församlingen återkommande under det följande årtiondet. År 1917 fanns en liten pingstinriktad bönegrupp i staden. Pingstväckelsen fortlevde alltså i flera olika sammanhang i Östersund. Åren 1918–1921 kom att bli avgörande för utvecklingen. Under våren 1918 hade Metodistförsamlingen en väckelse av pingstkaraktär. Som regel hölls tre möten om dagen och deltagare kom från flera olika församlingar.¹⁹ I sin skildring om väckelsen i Jämtlands län citerar Carl-Erik Sahlberg ur församlingens protokoll om mötesserien 1918 då:

¹⁵ Sahlberg (1982), s. 195. I samband med samma årsmöte meddelades att församlingarna i Skattungbyn och Los upphört eftersom grupperna på dessa orter ställt sig utanför samfundsgemenskap, med andra ord anslutit sig till den samfundsfria inriktningen i Pingströrelsen.

¹⁶ För ytterligare omständigheter och eftermäle kring övergången se Sahlberg (1982), s. 195–196. Pethrus skriver om detta i sin rapport från bibelskolan i *Evangelii Härold* den 14 oktober 1920, s. 162.

¹⁷ Sahlberg (1982), s. 104–105.

¹⁸ Sahlberg (1982), s. 116–117.

¹⁹ Gäreskog (2013), s. 149–150.

fylldes vår kyrka kväll efter kväll av troende, som längtade efter ett dop i Helig Ande och dopet kom. Det var en vederkvickelsens tid ej blott för vår församling utan ock för troende vänner från missionsföreningen och baptistförsamlingen, en tid som länge ska leva i deltagarnas minne och vars verkningar ännu fortgå.²⁰

Både på samfundsnivå och lokalt i Östersund tilltog spänningarna kring synen på pingstväckelsen under de kommande åren, såväl i metodistförsamlingen som i baptistförsamlingen. Det gällde andedopsförkunnelsen, betoningen av församlingens frihet och den allmänna profilering som blev allt tydligare från den framväxande Pingströrelsens sida. Flera avgörande händelser ledde fram till att en pingstförsamling bildades på orten i september 1921. En konkret händelse var ett en pastor Olav Rogde från Norge vid ett besök i Östersund samlade 12 personer som ville låta döpa sig. De döptes den 4 september och i oktober ordnade dessa och några andra en pingstförsamling. Redan innan hade en del börjat lämna både baptistförsamlingen och metodistförsamlingen för att ansluta sig till den bönegrupp med pingstinriktning som då fanns.²¹

Flera saker förstärkte spänningarna. Här kan ett par nämnas. Gustaf Dahl kom som pastor till metodistförsamlingen 1920. Han var positiv till den pingstväckelse som blossat upp i många metodistförsamlingar 1918 och hade verkat för den i Helsingborg där han kom från. I Östersund kände han samhörighet med pingstbönegruppen. År 1921 begärde han tjänstledigt eftersom han hade svårt att vara lojal mot sitt samfunds inriktning.²² I baptistförsamlingen hade en tvist kring försökningsfrågan blossat upp mellan församlingens pastor och T.B. Barratt i samband med att den senare var på ett besök där 1918. Det hade gjort pastorn negativ till pingstväckelsen. År 1921 blev frågan åter aktuell efter att medlemmar öppet gått emot honom i samma fråga. I själva verket gällde schismen synen på pingstväckelsen. Övergångarna till pingstförsamlingen blev dock inte så stora eftersom en pastor präglad av pingstväckelsen inom Örebro Missionsförening (ÖM) kom till baptistförsamlingen 1922 och relationen till pingstvännerna förbätt-

²⁰ Sahlberg (1982), s. 163.

²¹ Mattiasson, Sven-Erik (2012), *Några uppgifter kring mötet mellan metodismen och pingströrelsen i Östersund 1907–21* (opublicerad sammanställning).

²² Gäreskog (2013), s. 179, 243–246.

rades. En splittring skedde dock 15 år senare när församlingen delades i en baptist- och en ÖM-församling 1937.²³

Från metodistförsamlingen begärde 26 personer utträde 1921 och under 1922 var det 22 personer.²⁴

Exemplen ovan visar på att pingstväckelsen under ett drygt årtionde verkade ganska samfundsöverskridande på vissa platser. Pingstväckelsens förkunnelse och ledare som representerade denna kunde också ges ganska stort utrymme i flera av de etablerade samfundens sammanhang. En förändring sker dock åren 1918–1921 när spänningarna tycks tillta.

T.B. Barratts ekumeniska inriktning

T.B. Barratt var vid pingstväckelsens genombrott metodistpastor. I Oslo väckte hans andedopsförkunnelse och de tungotal som förekom i mötena stor uppmärksamhet kring ingången av 1907 och Barratt blev snabbt en tongivande ledargestalt inom pingstväckelsen i stora delar av norra Europa. Redan från 1890-talet hade Barratt haft en ekumenisk drivkraft som bland annat tog sig uttryck i hans projekt Bymissionen. Samtidigt som han var en av de mest profilerade ledarna i Metodistkyrkan i Norge utvecklade han Bymissionen som ett fristående socialt-evangeliskt missionsarbete med väckelsekristen grund. De flesta i Bymissionen hörde till Den norske kirke.²⁵ När Barratt greps av pingstväckelsen 1907 hade han genom Bymissionen en egen skara följare och lokaler för samlingar. Genom sin ställning som metodistpastor hade han öppna dörrar i metodistkyrkor och eftersom hans ekumeniska inriktning var känd fick han tala i många fristående samfundslokaler.²⁶ Hans inställning var att pingstväckelsen skulle genomströmma och förvandla alla samfund – ett starkt överkonfessionellt drag.²⁷

Redan inom ett par år präglades pingstväckelsen i Norge, som den redan kommit att göra i Sverige, av den baptistiska dopsynen. Dock var det ingen officiell hållning för pingstväckelsen som helhet och

²³ Sahlberg (1982), s. 183–188. – Om ÖM se fotnot s. 96.

²⁴ Sahlberg (1982), s. 163.

²⁵ Bloch-Hoell, Nils (1956); *Pinsebevegelsen*, s. 114.

²⁶ Bloch-Hoell (1956), s. 144.

²⁷ Bloch-Hoell (1956), s. 158.

enligt Bloch-Hoell fäste Barratt inte så stor vikt vid dopfrågan som samfundsavgränsande på grund av sin ekumeniska inriktning.²⁸

Kring år 1910 gjorde de etablerade samfunden motstånd mot pingstväckelsen varför Barratt initierade en riktning för att stärka strukturen för och banden mellan pingstväänner. Han förordade inte att de skulle bryta med det etablerade men få mer strukturerade samverkansformer och förutsättningar för att verka fritt. Det ledde till en fastare form med bland annat skrivningar om tron. Bloch-Hoell menar att två år senare, kring år 1912, hade Barratt insett att pingstväckelsen inte längre var en överkonfessionell strömning men att han fortsatte att verka för en ekumeniskt inriktad församlingsbildande väckelse.²⁹

Även om Barratt höll fast vid allianstanken blev det allt svårare efter att han och hustrun låtit troendedöpas år 1913 av Lewi Pethrus i Filadelfiaförsamlingen i Stockholm. Pingstväckelsen i Norge fick en allt enhetligare linje. Under 1916 lämnade Barratt Metodistkyrkan för att organisera en egen fristående pingstförsamling. När pingstgrupperna i Norge började organisera sig blev gränserna till de andra sammanhangen tydligare och den ekumeniska ansatsen allt svårare att hålla fast vid. Pingstväckelsen i Norge fick en allt tydligare baptistisk inriktning och 1919 antog Barratt ett baptistiskt medlemsbegrepp i sin församling där troendedop krävdes för medlemskap.³⁰ Som i Sverige gick denna allt tydligare avgränsning hand i hand med allt intensivare angrepp från de etablerade kyrkorna.

Jonathan Paul och *Pingstväckelsens riktlinjer*

En ledare i Tyskland med likartad ekumenisk inriktning som Barratt var Jonathan Paul (1853–1931). Inom den tyska evangeliska kyrkan fanns det vid sekelskiftet en pietistiskt inriktad inomkyrklig organisation som kallades *der Gnadauer Verband*. Det var i denna som pingst-

²⁸ Bloch-Hoell (1956), s. 202.

²⁹ Bloch-Hoell (1956), s. 210–217. Barratt presenterade 1910 sina tankar i texterna »Almindelige principer for vedligeholdelsen og forfremmelsen af broderskabsbaandet mellem Pinsevenner« och »Et broderligt forslag«. Den senare innehöll även en lista med grundläggande trossatser som han får hjälp av Jonathan Paul att granska. Tanken var att de skulle ha en ekumenisk ansats. Bloch-Hoell hänvisar till ett brev från Paul till Barratt där denne just hävdar tanken om en överkonfessionell väckelse där andedopet inte blir en skiljelinje mellan samfund.

³⁰ Bloch-Hoell (1956), s. 226–245.

väckelsen slog rot efter att åtminstone två pastorer inom rörelsen våren 1907 besökt T.B. Barratts möten i Oslo. En av dem var Jonathan Paul. Han blev sedan en av de ledande inom pingstväckelsen i *der Gnadauer Verband*. Pingstvännerna ordnade konferenser och gav ut en tidning. Efter en konferens i Hamburg 1908 bildades »pingstkretsar« och rörelsens huvudsäte blev Mülheim, vilket gav namn åt pingstinriktningen – Mülheimrörelsen.³¹ Året därpå startades tidningen *Pfingstgrüße* med Paul som redaktör. Rörelsens framgångar gjorde att man befarade en splittring av *der Gnadauer Verband*. Trots stora motsättningar gentemot moderrörelsen höll Paul fast vid att inte bilda en egen kyrka eller ett samfund. Det var först efter hans död 1931 som steg i den riktningen togs. Först år 1938, på grund av beslut av den nationalsocialistiska regeringen organiserades denna pingströrelse som en frikyrka, idag *Mülheimer Verband*. Samfundet hade i grunden samma lära som den lutherska kyrkan, vilket innebar att man till exempel praktiserade barn-dop.

I slutet av 1910-talet var Mülheimrörelsen den dominerande pingst-riktningen i Tyskland. Vid sidan bildades senare en pingströrelse med ett fåtal fria församlingar, bland annat i Berlin med Benjamin Schilling som pastor. Han hade varit baptist och i de fria församlingarna praktiserades endast troendedop.³²

I samband med en konferens som motståndare till pingstväckelsen ordnade i Berlin hösten 1909 formulerades den så kallade Berlindeklarationen som på en rad punkter kritiserade pingstväckelsens lära men också Jonathan Paul. Detta blev en bidragande orsak till att Paul, liksom Barratt senare fick göra, tvingades att bemöta kritik men också formulera pingstvännernas lära. Läran bearbetades också vid konferenser under de kommande åren.

Som ett led i detta påbörjades 1916 en artikelserie i *Pfingstgrüße* om pingstvännernas »mål och riktlinjer«. Författare var C.O. Voget. Serien upphörde emellertid och i stället påbörjade Mülheimrörelsens ledare ett arbete med att sammanställa en skrift. Den gavs ut i slutet av året. Titeln var, översatt till svenska: »Våra mål och riktlinjer för uppbyggandet och fullkommandet av Jesu Kristi kropp«.³³

³¹ Gäreskog (2016), s. 17–27.

³² Gäreskog (2016), s. 41–49.

³³ Gäreskog (2016), s. 50–51.

År 1917 gavs denna skrift ut på svenska av Lewi Pethrus som *Pingstväckelsens riktlinjer*.³⁴ Under pingstväckelsens inledningsfas i Sverige hade Jonathan Paul ett visst inflytande genom artiklar som publicerades i *Glöd från altaret* åren 1909–1911. Pauls första artikel i *Evangelii Härold* publicerades i januari 1917.

Både Paul och Barratt är exempel på ledare som drivna av en ekumenisk ambition ville verka för pingstväckelsen som helhet. Deras historia visar också hur svår den inriktningen var att upprätthålla när väckelsen konsoliderades.

Algot Gustafsson och tidningen *Glöd från altaret*

När det första provnumret av *Glöd från altaret* kom ut i november 1909 meddelade den unge redaktören Algot Gustafsson (1889–1966) att tidningen skulle »vara ett organ för 'pingstväckelsen' i Sverige«, inte ta parti för någon inriktning eller ställa sig på något samfunds sida. Han konstaterade att ingen tidning fanns med den utgångspunkten och att *Glöd från altaret* skulle ersätta den bristen. Han skrev vidare att »Vi veta, att stora svårigheter möta oss under försöket att nå detta mål [...]« och att Barratt lovat att bidra med texter.³⁵

Hösten 1909 hade Gustafsson fått följa med Barratt till en pingstkonferens i Tyskland. Där hade han knutit kontakter med kända tyska ledare, exempelvis Jonathan Paul och Emil Meyer vilka kom att medverka med artiklar i tidningen. Under de två år som tidningen existerade innehöll den åtskilliga texter från Tyskland, men endast ett fåtal från Amerika och Storbritannien. Barratt är väl representerad. Det finns också en kort artikel av Erik Andersen, hämtad från hans tidning *Det gode Budskab*. Inga svenska baptistpredikanter finns representerade bland de som medverkade med texter.

Gustafsson var från Göteborg och tillhörde metodistförsamlingen Emanuel när pingstväckelsen kom till staden. Han blev också delaktig i verksamheten vid Torghallen. I provnumret av *Glöd från altaret* skriver Gustafsson även att tidningen utöver uppsatser skulle innehålla »meddelanden från andra platser af vårt land så väl som från utlandet, om

³⁴ Om utgivningen och jämförelse med den tyska upplagan, se: Gäreskog (2016), s. 60–75.

³⁵ *Glöd från altaret*, 1909/1, s. 1.

huru Guds verk går framåt«. Dessa meddelanden var fåtaliga från orter i Sverige utöver Göteborg. Gustafsson citerar *Närkes-Bladet* vid ett tillfälle men det är inget »meddelande»; *Närkes-Bladet* och *Svenska Tribunen* skrev ganska mycket om väckelsen runt om i Sverige. Det förefaller som att han medvetet exkluderar pingstväckelsen inom Baptistsamfundet, och när det gäller meddelanden från Göteborg så är de bara från hans egen verksamhet. Algot Gustafsson skrev många uppsatser själv samt översatte predikningar och artiklar från tyska, och möjligen också från engelska.

Tidningen startade med en ekumenisk ansats som dock inte kunde förverkligas. Möjligen var Gustafssons tanke med urvalet av material att det representerade den ekumeniska inriktningen inom pingstväckelsen. Samtidigt innebar det i så fall att en allt för stor del av väckelsen, som kunde uppfattas som allt för separatistisk, inte blev representerad. Det innebar då att tidningen blev för smal.

Upplagan översteg aldrig ett tusen exemplar och det var därför som Algot Gustafsson tvingades lägga ned tidningen i slutet av år 1911. I februari samma år startade O.L. Björk, Carl Hedén och Lewi Pethrus, samtliga baptistpredikanter, tidningen *Brudgummens röst* (1911–1914). Från 1912 gav också T.B. Barratt ut sin tidning *Korssets Seir* i en svensk utgåva, *Korssets Segrar* (1912–1915).

Yttre motstånd och positionering

Det som motverkade väckelsens ekumeniska inriktning var yttre motstånd och den motsvarande positionering som skedde inom det som skulle bli Pingströrelsen. Utvecklingen gjorde med tiden att företrädare för pingstväckelsen så småningom målade upp de etablerade samfundet som ett hinder för Andens verk och gav upp tanken på att kunna verka inom dessa. Under väckelsens inledningsfas var det framför allt betoningen av tungotal och karismatiska manifestationer som var i fokus för motsättningarna. I referatet från samtalsmötet ovan är det uppenbart att den diskussionen fortfarande fanns kring år 1918. Samtidigt är det framför allt två andra frågor som kom att hindra de ekumeniska ambitionerna vid denna tid. Det är frågorna om församlingens organisation och om dopet.

Pingstväckelsen hade under de första åren lett till att det på många håll i landet fanns pingstinfluerade bönegrupper och enstaka församlingar som kan betraktas som råmaterial till den kommande Pingst-

rörelsen. I historiens ljus blev det som hände i Stockholm viktigast för utvecklingen. Grosshandlare Albert Engzell, medlem i en av stadens baptistförsamlingar, tog ett initiativ och ordnade en lokal där de som tillhörde stadens baptistförsamlingar, men som i dessa upplevde det trångt för pingstväckelsen, kunde samlas. Lokalen invigdes julen 1909. Hösten 1910 bildades Filadelfiaförsamlingen av 29 personer. Avgörande för den fortsatta utvecklingen var att Lewi Pethrus anställdes som pastor och tillträdde i januari 1911. Församlingen växte snabbt.³⁶ År 1913 uteslöts Filadelfiaförsamlingen från gemenskapen i Baptist-samfundet efter att ha anklagats för brott mot den nattvardsordning som gällde inom samfundet. Sannolikt handlade det dock om att församlingen hade en »pingstinriktning« och att Pethrus genom sin ledarförmåga bedömdes kunna bli orsak till en kommande splittring.³⁷ Tillväxten innebar att församlingen – eller om man så vill, Lewi Pethrus – snart hade en ekonomisk bas som gjorde det möjligt att driva ett bokförlag, starta bibelskola samt från år 1916 ge ut veckotidningen *Evangelii Härold*. Pethrus gav också en del av sin tid åt grupper och församlingar ute i landet vid sidan om sin tjänst som pastor i Filadelfia. Under en längre tjänstledighet åren 1916–1917 ägnade han åtminstone ett halvår åt detta.

De äldre frikyrkorna hade på många sätt definierat sig i förhållande till statskyrkan, med fokus på frihet från staten. På liknande sätt kom Pingströrelsen att definiera sig i förhållande till de äldre samfundet, i synnerhet Baptistsamfundet. Organisationsfrågan blev en central fråga och frihet från samfund betonades. Lewi Pethrus etablerade läran om den fria församlingen, där åren 1916–1919 blev avgörande.³⁸ I januari 1916 publicerade han en artikel i *Evangelii Härold*. Där kan man läsa: »Det, som denna väckelse *minst av allt kräver*, är organisation. Vi tro, att den snabbaste vägen till att åstadkomma *verkets död och undergång* är att av denna väckelses anhängare bilda en ny *sekt* eller ett nytt kyrkosamfund.«³⁹

³⁶ En stor andel av de nya medlemmarna blev förenade med församlingen genom dop. Som exempel kan nämnas att år 1912 togs 225 medlemmar in i församlingen varav 138 (61 %) genom dop.

³⁷ Se exempelvis Struble (2009), s. 25–46.

³⁸ Se exempelvis Struble (2009), s. 52–100.

³⁹ *Evangelii Härold* den 16 januari 1916.

Under åren efter 1913 var man inom Baptistsamfundet oroad över att många medlemmar, ja hela församlingar, lämnade samfundet för att ansluta sig till den nya rörelsen. I april 1916 skriver Lewi Pethrus:

Det göres i dessa dagar kraftiga ansträngningar för att få tillbaka till baptistsamfundet de församlingar av troende och döpta som stå utanför detsamma. [...] När man nu fört saken på tal i samfundspressen och anfallit vår fria ställning, vilja vi anföra några skäl, varför vi anse, att en biblisk församling bör stå utom de moderna samfunden. Det skäl, som för oss väger mest av alla är, att bibeln icke ger stöd åt en samfundssammanslutning.⁴⁰

Sommaren 1917 var fortfarande Pingströrelsen numerärt liten, men Filadelfiaförsamlingen i Stockholm hade ca 1 000 medlemmar som kan jämföras med ca 1 200 för Betelförsamlingen, som var den största baptistförsamlingen i Stockholm. Inom frikyrkosamfunden funderade man över, och kanske fruktade, att det skulle bildas ett »pingtsamfund« inom kort. Pethrus skriver:

Våra bröder i samfunden kunna vara tämligen lugna i denna fråga [att bilda ett samfund omkring Andens dop], ty vi känna till läget inom de fria församlingarna i vårt land ganska väl, och vi kunna konstatera, att de styra allt längre och längre bort från samfundssystem och mänskliga organisationer. [...] De existerande frikyrkliga samfunden ha vart och ett något fragment av den gudomliga sanningen. [...] I stället för att konkurrera med varandra, borde de lägga tillsammans de stycken av sanning, som de var för sig äga. Därigenom skulle de komma ett gott stycke på väg till hela sanningen.⁴¹

I januari 1918 skriver Lewi Pethrus en artikel i *Evangelii Härold* med anledning av att en baptistförsamling i början av månaden hade begärt utträde ur samfundet. Han skriver bland annat om att »samfundsorganisationerna icke kunna utgöra något andligt föreningsband mellan frälsta själar«.

Ett sådant föreningsband är endast den Helige Ande. Det är samfunden, som sammansluta och från andra troende avskilja den lilla skara, som har en gemensam övertygelse i någon viss lärofråga. Och sedan detta är gjort, går samfundets verksamhet till stor del ut på att vidmakthålla skiljemuren mellan sina medlemmar och andra kristna. När en människa får Guds Andes ljus, kan hon omöjligen undgå att se dessa ting, och – så se åtminstone vi saken – hon måste då taga avstånd från detta [slags] orga-

⁴⁰ *Evangelii Härold* den 6 april 1916.

⁴¹ *Evangelii Härold* den 21 juni 1917.

nisationer. [...] De tusental av verkligt frälsta själar, som de senaste åren har lämnat baptistsamfundet, jubla och prisa Gud, för att de blivit fria.⁴²

Vid tiden för samtalsmötet i Trefaldighetskyrkan fanns alltså spänningar mellan samfunden med organisationsfrågan i skottlinjen. Dessa citat visar att Lewi Pethrus tydligt positionerade sig i förhållande till de etablerade samfunden, i synnerhet Baptistsamfundet hade påverkats mest av övergångar till Pingströrelsen. Under våren som följde efter pingstmötet 1918 kom tonläget i frågan att höjas i samband med att Frikyrkliga samarbetskommittén skulle bildas. Lewi Pethrus var mot denna och profilerade sig tydligt, vilket sannolikt bidrog till större vaksamhet mot pingstväckelsen, bland annat inom Metodistkyrkan.⁴³

Samtidigt blev Pingströrelsen allt starkare. I början av år 1918 fanns det åtminstone 55 fria församlingar som vi kan kalla pingstförsamlingar. Antalet medlemmar var omkring 2 500, varav ca 1 200 (48 %) tillhörde Filadelfiaförsamlingen i Stockholm. Det fanns dessutom åtskilliga böneringar eller bönegrupper som i allmänhet skulle komma att ordnas till församlingar eller bli utposter till andra församlingar. Att det förhöll sig så kan man förstå av hur läget var ett år senare: Det hade tillkommit 28 församlingar och ca 1 000 medlemmar varav ca 225 i Filadelfia. Många kom från församlingar och ungdomsföreningar inom Baptistsamfundet.⁴⁴ Positioneringen av pingstväckelsens huvudfåra i det som kom att betecknas som Pingströrelsen fick i samma skede sin kulmen genom det som kallats Kölingaredsdeklarationen i juni 1919. Under rubriken »Varför vi taga bestämt avstånd från samfundsorganisationerna?« publicerades en skrivelse undertecknad av drygt hundra kvinnor och män med ledande roller i pingstväckelsen. I inledningen anges att den bemöter uttalanden från »samfundshåll«. Skrivelsen fokuserar på problemen med samfundsstrukturer som utestänger väckelsen och positionerar pingstinriktningen som fristående. Visserligen påpekas i skrivelsen att det inte gäller enskilda personer i samfunden som »äro verkligt

⁴² *Evangelii Härold* den 31 januari 1918.

⁴³ Gäreskog (2013), s. 144.

⁴⁴ Sammanställningar av statistiska uppgifter från pingstförsamlingarna under åren 1915–1925 är tämligen osäkra, vilket bör beaktas.

andliga«. Dock utgör detta en avgörande positionering för pingstväckelsens huvudfåra i Sverige.⁴⁵

Pingströrelsens tillväxt och den tydliga profileringen i organisationsfrågan påverkade synen på pingstväckelsens överkonfessionella karaktär.

Bakgrund till pingstmötet i Trefaldighetskyrkan

Den 10–12 februari 1917, lördag till måndag, hölls en konferens – ett »pingstmöte« – i Örebro. Det riktade sig i första hand till predikanter inom den unga Pingströrelsen som dominerades av Filadelfiaförsamlingen i Stockholm med Lewi Pethrus i spetsen. Man ägnade sig åt bön, vittnesbörd, undervisning och samtal. Liknande möten hade hållits tidigare, men mötet i Örebro år 1917 var det största ditintills.⁴⁶

Eftersom tillströmningen väntades bli stor kontaktades pastorn i stadens metodistförsamling, Karl Ljung, för att få hyra den stora, nybyggda metodistkyrkan. Anledningen till att församlingen öppnade upp för denna samling trots Metodistkyrkans tveksamhet inför pingstväckelsen var troligen en trängd ekonomi – kyrkbygget hade blivit mycket dyrare än planerat.

En av de inbjudna talarna vid detta pingstmöte var metodistpredikanten i Nässjö, Per Nilsson. Han hade blivit andedöpt år 1907 men till sin stora sorg hade inte Metodistkyrkan öppnat sig för väckelsen. Han hade i stort sett rättat in sig i ledet, men hans frimodighet hade ökat efter hand och Metodistkyrkans ledning kunde inte undgå att lägga märke till hans sympati för pingstväckelsen, men lät det bero. Från mitten av 1910-talet deltog han sporadiskt i möten som ordnades inom den rörelse där Filadelfiaförsamlingen i Stockholm med Lewi Pethrus som föreståndare var centrum.⁴⁷

⁴⁵ Skrivelsen publicerades i *Evangelii Härold* den 31 juli 1919, s. 116. Den finns återgiven i sin helhet tillsammans med en bild på konferensens deltagare i bokverket *Pingströrelsen* (2007), del 2, s. 304–305.

⁴⁶ För en utförlig beskrivning av bakgrunden, se Gäreskog (2013), s. 116–123.

⁴⁷ Per Nilsson ger 1922 ut en skrift där han berättar om sin relation till Metodistkyrkan och pingstväckelsen, *I Laodiceatid eller Metodismen, pingstväckelsen och undertecknad*.

Karl Ljung var med på mötena under Örebrokonferensen och greps av pingstväckelsen. Vid avslutningsmötet på måndagskvällen hade han offentligt deklarerat att han kände sig *ett* med pingstfolket.

Karl Ljung och Per Nilsson blev inspirerade och beslöt att ordna egna pingstmöten där de inbjöd metodistpredikanter för att påverka dem att sträva efter ett fördjupat andligt liv. I dessa pingstmöten medverkade även talare som inte var metodister. Det första hölls den 3–5 november 1917 i metodistkyrkan i Nässjö.

Grosshandlare Ernst Wahl var medlem i metodistförsamlingen Trefaldighet i Stockholm. Han och musikhandlare Adolf Fogelqvist, som var medlem i Norrköpings andra metodistförsamling Salem, beslöt att stödja Ljungs och Nilssons initiativ ekonomiskt.

Karl Ljung hade tillträtt tjänsten som pastor i Salem i september 1917 och där hölls det första pingstmötet med ekonomiskt stöd av Wahl och Fogelqvist. Det ägde rum den 8–10 december 1917. I annonser framhölls vikten av att

ett dylikt möte kommer till stånd, och att Jesu vänner komma tillsammans för att mottaga och dela andliga välsignelser samt rådgöra med varandra under den helige Andes ledning, huru och på vad sätt det andliga livet må kunna fördjupas i de kristna församlingarna. Det allvarliga tidsläget kräver, att vi komma tillsammans för att helt överlämna oss åt Gud och bli beklädda med kraft från höjden och att troget tjäna vår Herre och Mästare.⁴⁸

Per Nilsson skriver om mötet, att trots att »ett rätt starkt motstånd till en början gjorde sig gällande från några av predikanterna, så tog Guds Ande så helt övertaget och ledningen av mötet att motståndet fullständigt bröts, och de allra flesta rycktes med i lovprisningen av Guds oändliga nåd och kärlek».⁴⁹

I februari 1918 var det dags för ett pingstmöte i Ernst Wahls hemförsamling Trefaldighet i Stockholm.

Pingstmötet

Pingstmötet i Trefaldighetskyrkan 1918 genomfördes som en ekumenisk ansats utifrån pingstväckelsen i en tid av starka spänningar. I referatet

⁴⁸ *Svenska Sändebudet* den 22 november 1917 och *Evangelii Härold* den 29 november 1917.

⁴⁹ Nilsson (1922), s. 54–55.

från mötet kan man också se att motståndet var starkt från flera håll. Från metodistiskt håll tycks dock tveksamheten blandats med ett visst mått av förväntan på hur väckelsen skulle kunna bidra till förnyelse i samfundet, alternativt rädsla för vad som skulle hända om den inte gavs utrymme.

Pingstmötet annonserades i Metodistkyrkans veckotidning *Svenska Sändebudet* och i Pingströrelsens *Evangelii Härold* den 21 februari, se avskrift på sidan 8 ovan.

Som sagts fanns inte Barratt med i annonsen, men i annonseringen för Filadelfiaförsamlingen i Stockholm möten. Det går inte att avgöra om detta var ett sammanträffande eller om han blev »inkallad« som förstärkning inför mötet i Trefaldighetskyrkan. I en notis om mötet veckan efter anges: »I mötet deltog en hel del metodistpredikanter samt pastor Barratt som för tillfället var på besök i Stockholm.«⁵⁰ Han var definitivt intresserad av vad som hände i den svenska Metodistkyrkan denna vinter. Det märks också i hans argumentation i samtalsmötet att han ville överbrygga motsättningar och skapa samförstånd. Efter pingstmötet skriver han i *Evangelii Härold* att han »med egna ögon [fick] se begynnelsen till en, som jag hoppas och tror, genomgripande pingstväckelse inom denna kyrka«.⁵¹

Av annonsen inför dagarna framgår att Lewi Pethrus var en av talarna vid söndagens kvällsmöte. Barratt hade predikat vid ett eftermiddagsmöte som Filadelfiaförsamlingen höll samma dag i Auditorium dit omkring 2 000 personer hade kommit. På talarstolen hade en del metodistpredikanter tagit plats.

Att Lewi Pethrus skulle tala i en metodistkyrka liksom att metodistpredikanter satt med på talarstolen vid ett av Filadelfiaförsamlingens möten måste vid denna tid väckt visst uppseende bland de etablerade samfunden utifrån de spänningar som fanns.

Samtalsmötet väckte också uppmärksamhet när det annonserades. Ingen tvivlade nog på att de som inbjöd till samtalsmötet i Trefaldighetskyrkan ansåg att en andeutgjutelse över den svenska kristenheten var nödvändig. En del såg med spänning, andra med oro, fram emot detta möte, där Pethrus skulle möta K.E. Norström från Metodistkyrkan och John Johansson från Baptistsamfundet, båda motståndare

⁵⁰ *Evangelii Härold* den 28 februari 1918.

⁵¹ *Evangelii Härold* den 4 april 1918.

till pingstväckelsen som den kom till uttryck inom Pingströrelsen. Av referatet framgår på flera ställen att talarna dock var glada för att en god ton kunde hållas i samtalet.

Efteråt beskrev arrangörerna och pingstväckelsens förespråkare pingstmötet som en framgång. Målet hade varit att inspirera predikanterna till ett djupare andligt liv. Av de ca 100 ordinerade metodistpredikanter som fanns i samfundet var kanske 20–30 med på mötet. Efter mötet i Stockholm kan det ha varit sammanlagt ett fyrtiotal som hade deltagit i ett pingstmöte. Under dagarna i Stockholm hade predikanterna gemensamma måltider på hushållsskolan Margareta. Vid ett tillfälle hade det enligt Barratt blivit ett bönemöte på hushållsskolan:

Den ene predikanten efter den andre stod upp och uttalade sitt behov efter ett dop i den Helige Ande. Så placerades de i en ring på golvet och bådo mig lägga händerna på dem och bedja Gud välsigna dem, och under tårar och bön och rop till Gud från alla kanter av rummet bådo vi så Herren att sända strömmar av välsignelse ned över oss. Och han gjorde det, Halleluja!⁵²

Även Per Nilsson skriver 1922 om samlingen på hushållsskolan. Han beskriver den som »en av de mest underbara stunder« under dagarna i Stockholm. Samtidigt konstaterar han att flera av dessa personer senare blivit motståndare till pingstväckelsen. Till sin helhet sammanfattar han pingstmötet som »en glänsande seger för pingstväckelsen. Därtill bidrog mycket pastor Barratts kraftiga och sakrika inlägg«.⁵³

Förutom Barratts rapport publicerades fler notiser om samtalsmötet under veckorna som följde.⁵⁴ *Svenska Sändebudet* skriver om samlingen den 7 mars 1918:

Mötets sista sammankomst hade, åtminstone till sin senare del, karaktären av ett samtalsmöte. Dess första del åter fick sin form av bitvis särdeles värdefulla och varmhjärtade inlägg i frågan: »Det allvarliga tidslägets krav på de kristna. Vad kan och bör göras?« Allmänt var man ense om, att tidsläget är ytterst allvarligt, även om det inte är så alltigenom mörkt som somliga tycka. Ense var man ock därom, att enda tillfredsställande hjälpen kunde blott komma från Herren genom en

⁵² *Evangelii Härold* den 4 april 1918.

⁵³ Nilsson (1922), s. 56–57.

⁵⁴ Mer om interna och publicerade reaktioner, se Gäreskog (2013), s. 140–143.

utgjutelse i rikt mått av den Helige Ande. Ty utan Anden bli våra ansträngningar och försök föga värda.

Alfred Gustafsson, som var pastor i Filadelfiaförsamlingen tillsammans med Lewi Pethrus skriver i *Evangelii Härold* den 7 mars 1918:

[Samtalet] inleddes av pastor Per Nilsson, som med skriftens ord klart påvisade, hurusom vi leva i slutet av denna nådeshushållning, och att vi enligt Guds ord ha att vänta Jesu tillkommelse mycket snart. Talaren påvisade också, att de kristnas största behov just nu vore: Dopet i den Helige Ande och eld, ej föreningar och organisationer. Han besvarade även en hel del invändningar, som brukar göras emot Andens dop och gåvor. Om detta inledningstal kan sägas, att det var ett ord i rätt tid. – Flera predikanter från de olika samfundet, som voro särskilt inbjudna, hade därefter ordet. [...] Det märktes tydligt, att en del av talarne ej voro några vänner av den s. k. »nya rörelsen«. En av talarne försökte sig på att bevisa, att tungotalen i den korintiska församlingen ej vore något annat än det hedniska tungotal, som förekom i avgudatemplet, och som blivit helgat och infört i församlingen. Detta påstående tillbakavisades dock på det kraftigaste av flera talare, vilka ock med skriften bevisade, att tungotal är en gåva från Gud. – Detta möte var en stor seger för Guds rike. [...] Intresset steg mer och mer, allteftersom mötet fortgick, och ingen trötthet förspordes, trots det att mötet fortsattes framemot tolvtiden på natten. – Sanningen segrar. Halleluja!

Metodistpastorn Robert Sandberg från Glava i Värmland skriver den 4 april 1918 i *Svenska Sändebudet*:

Det sista mötet under högtiden hölls på tisdagsaftonen; det var ett mäktigt och imponerande möte. [...] Meningarna brötos åtskilligt mot varandra, men i det hela gjorde sig en broderlighetens och förståelsens ande gällande.

Efter pingstmötet

Något genombrott fick inte pingstväckelsen i Metodistkyrkan även om många församlingar blev starkt påverkade under de kommande tre åren. Återhållande var att ledande predikanter inom kyrkan var tveksamma eller motståndare till att ge pingstväckelsen något utrymme inom kyrkan, dels beroende på att man inte ansåg att den hörde hemma i metodistkyrkans lära och praktik, dels för att man ville hålla en tydlig distans till Pingströrelsen. Theodor Arvidson arbetade för att väckelsen skulle få en metodistisk prägel. Till viss del lyckades han, men ser man på Metodistkyrkan på längre sikt finns inga tecken på att andedopsväckelsen fick någon betydelse för kyrkan. De predikanter

som förhöll sig friare till pingstväckelsen, exempelvis Karl Ljung och Per Nilsson, fortsatte att ha kontakt med Pingströrelsen. För Ljungs och Nilssons del ledde det till att de lät döpa sig baptistiskt år 1921 i pingstförsamlingar, vilket i sin tur ledde till att Nilsson lämnade Metodistkyrkan vintern 1922 för att slippa bli rannsakad av Metodistkyrkans Årskonferens. Karl Ljung accepterade att bli rannsakad och skulle sannolikt ha dömts till uteslutning ur Årskonferensen, men räddades genom ingripande av Fredrik Åhgren, Metodistkyrkans mest framstående predikant. Sommaren 1927 beviljades Ljung ett års tjänstledighet och sommaren därpå lämnade han Metodistkyrkan. Pingstväckelsen som rörelse inom Metodistkyrkan kan sägas ha tagit sin början vid tiden för pingstmötet i Norrköping i september 1917. Inställningen inom kyrkans ledning kan karakteriseras som avvaktande fram till våren 1920 då motståndet blev mer uttalat och efter sommaren 1922 går det knappast att tala om en rörelse längre.⁵⁵

Dopfrågan blir vattendelare

Den baptistiska inriktningen var redan från start dominerande i den svenska pingstväckelsens huvudfåra. Men precis som i organisationsfrågan kan man här se en förskjutning mot en tydligare profilering. Även om den baptistiska dop- och församlingssynen är tydlig redan under Pingströrelsens formeringsfas hade samtidigt personer med andra uppfattningar getts stort utrymme och deltagit på samma villkor i flera sammanhang. T.B. Barratts dop 1913 hade förstås en viktig symbolisk betydelse. Men även efter detta fick personer med annan dopsyn än den baptistiska utrymme vid Pingströrelsens konferenser och i *Evangelii Härold*. Det fanns i den meningen en generös hållning.

Denna öppnare hållning och hur förändringar sker kan illustreras med följande exempel.

År 1917, när flera centrala ledare är samlade till pingstmöte och bibelstudievecka i Linderås – noteras kan att Per Nilsson fanns med – samtalas bland annat om församlingssynen. I en passus om den universella församlingen säger Lewi Pethrus:

⁵⁵ Se Gäreskog (2013), s. 219–224. Om metodistpredikanter som lämnade kyrkan, se Gäreskog (2013), s. 224–231.

Att vi således hava en universell församling, omfattande alla, som verkliga tro på Jesus såsom Guds Son, detta är bibliskt. Baptisterna förneka detta och tro endast på lokalförsamlingen. [...] När en människa kommer till tro, går hon över den osynliga gränsen till Guds församling [den universella församlingen]. – Men det finnes också en synlig gräns. I första kristna tiden var det ej tal om en kristen församling utan dop. Det är så nu med. Ingen blir medlem i ett kristet samfund, t. ex. en luthersk församling, utan dopet. En annan sak är deras uppfattning om dopet, men detta hör ju inte till denna fråga. Vi äro trötta på den strikta, behärda baptiståskådningen. – Å andra sidan våga vi ej vrida Guds ord efter de närvarande förhållandena. – Det står ingenting i bibeln om att vi skola ha odöpta medlemmar i våra församlingar eller vid våra nattvardsbord.⁵⁶

I ett av sina anföranden på samtalsmötet i Trefaldighetskyrkan ovan har Pethrus ett uttalande som motiverar den generösa hållningen. Frågan om pingstväckelsen är för honom ännu i början av 1918 överordnad dopsynen:

Det lyckligaste, som kan tänkas, är att vi uppfyllas med den Helige Ande. Då hjälpa inga skrankor. Då får jag älska baptister, missionsförbundets folk, metodisterna och frälsningsarmén, ja, allesamman. Pris ske Gud, att gärdesgårdarna rivs ned [...] Jag träffar t. ex. en broder, som har samma övertygelse som jag i dopfrågan och i andra frågor, men vi äro icke ett. Så kan det hända, att jag träffar en annan broder, som icke har samma övertygelse som jag i dopfrågan eller i andra frågor, men vi känna oss dragna till varandra, vi äro ett hjärta och en själ, därför att vi hava samma Ande. Det är Anden, som förenar oss till en enhet. All annan enhet går förr eller senare sönder.⁵⁷

När pingstväckelsen växte fram fanns som sagts ovan en betoning av den universella församlingen och av väckelsen som överkonfessionell. Det är också denna som Pethrus relaterar till i det första citatet och som ligger till grund för en större öppenhet mot oliktänkande. Ulrik Josefsson pekar dock i sin avhandling om den unga pingströrelsen på en förändring i synen på den universella församlingen. Efter brytningen med Baptistsamfundet, när Pingströrelsen växte fram som egen församlingsrörelse, tilltog betoningen av den lokala församlingen. Därifrån utvecklades en hållning som i flera stycken satte likhetstecken mellan summan av Pingströrelsens församlingar och den universella

⁵⁶ *Evangelii Härold* den 12 juli 1917.

⁵⁷ Se s. 62 ovan.

församlingen.⁵⁸ Denna exklusiva hållning konkurrerade ut den mer generösa inriktningen.

Parallellt med den profilering som beskrivits ovan blir alltså även dopfrågan en vattendelare. Några exempel. När första ordinarie numret av *Evangelii Härold* kom år 1916 angavs i programförklaringen:

Vår önskan är att till vår blivande läsekrets få frambara det gamla, ursprungliga frälsningsbudskapet om rening från all synd, om Andens dop och gåvor, om Jesus som kroppens läkare och hans snara tillkommelse, samt om den dom, som väntar de själar, som förkasta honom [...] Den frihet, var till Kristus har frigjort oss, ska också bli en programpunkt, som vi allvarligt vill beakta.⁵⁹

När en programförklaring för *Evangelii Härold* presenteras år 1920 har den utökats relativt den från år 1916:

Vårt program är rening i Jesu blod från synd, helgelse, detta på grundval av Jesu försoningsverk, dop i vatten, dop i den Helige Ande, Andens nådegåvor, helbrägdagörelse genom tron, Herren som hjälpare i alla lekamliga så väl som andliga bekymmer, sanningarna om en fri, ordnad, biblisk församling och om Jesu snara tillkommelse, om en evig härlighet för den som tror på Jesus och ett evigt helvete för dem, som icke tro på honom.⁶⁰

Man lägger märke till att bland annat »dop i vatten« och sanningen »om en fri, ordnad församling« har lagts till.⁶¹

Ett ytterligare exempel på en förändring är Lewi Pethrus relation till den tyska pingstväckelsen. Under pingstväckelsens inledningsfas i Sverige hade Jonathan Paul, som nämnts ovan, ett visst inflytande. Paul var en av de ledande inom den gren av tysk pingstväckelse som samlades i *Mülheimer Verband* och som i grunden hade samma lära som den lutherska kyrkan.

I januari 1917 publicerar *Evangelii Härold* en artikel av Jonathan Paul med rubriken "Smörjelsen". Senare i samma nummer ges en kort presentation av honom i avdelningen »Från utsiktstornet«.

⁵⁸ Josefsson, Ulrik (2005). *Liv och övernog*, s. 101–102.

⁵⁹ *Evangelii Härold* den 6 januari 1916.

⁶⁰ *Evangelii Härold* den 9 januari 1920.

⁶¹ Generellt tycks också bidrag till tidningen av andedöpta från olika kristna sammanhang fått utrymme på ett annat sätt under de första årens utgivning än de fick senare, se: Gäreskog (2016), s. 65–66.

Av pastor J. Paul, förr bosatt i Rovensein [»Ravenstein«] numera i Berlin, ha vi en artikel i dagens nummer. Pastor Paul är en i vida kretsar känd andlig skriftställare. Hans böcker ha sedan många år tillbaka burit spår av en djup bibelkännedom. Men han skrev en bok om andedopet, flera år innan han själv var andedöpt, och däri gjorde han säkerligen ett stort misstag. Men för omkring 10 år sedan mottog han denna erfarenhet, och sedan äro hans skrifter icke endast bibliska utan även burna av Andens ljus och kraft.⁶²

År 1917 gavs skriften *Pingstväckelsens riktlinjer* ut på Förlaget Filadelfia. Lewi Pethrus skriver bland annat följande i förordet: »Vi skatta det som en stor förmån att på vårt språk få utsända denna lilla, ytterst värdefulla skrift«, att den »är resultatet av många verkligt andedöpta mäns erfarenhet« och att hans önskan är att den ska »bidraga till att den härliga väckelse, som pågår i vårt land, må framdeles fortgå i sunda och bibliska spår, och att den må finna väg till nya områden, där man förut motstått detta Guds verk.«⁶³ Skriften var en översättning från tyska. Den hade som sagts ovan utarbetats av ledande pastorer inom *Mülheimer Verband* och hade en ekumenisk ansats. Följdriktigt sägs exempelvis inget om dopet.

Den tyngd som skriften ges av Lewi Pethrus kombinerat med det sammanhang inom vilket den kommit till symboliserar väl hur Pethrus ännu vid denna tid ser den gemensamma erfarenheten av Anden som överordnad exempelvis dopsynen.

I januari 1921 reste Lewi Pethrus och ett litet sällskap svenska predikanter till en internationell pingstkonferens som hölls i Amsterdam den 9–16 januari. De for via Berlin dit de anlände den 7:e. Där tas de emot av Benjamin Schilling. Tillsammans med denne deltar de under helgen i en konferens som de tre pingstförsamlingarna i Berlin anordnar och som hålls i Jonathan Pauls församling. Lewi Pethrus rapporterade i *Evangelii Härold* och gav framför allt positiva glimtar från resan i Europa och mötet med pingstväänner från andra länder. Samtidigt berättar han från Berlin:

På grund av, att många av lutheranerna mottagit Andens dop, har en del av deras gamla trossatser följt med dem in i pingstväckelsen. På det sättet har det blivit brytningar i dopfrågan. Br. Schilling har stått trogen sanningen om de troendes dop, och för denna sin trohet har han fått skörda

⁶² *Evangelii Härold* den 25 januari 1917.

⁶³ *Pingstväckelsens riktlinjer* (2016), s. 8; nyutgivning, nr 7 i ISPF:s skriftserie.

många lidanden. Denna olikhet i uppfattning har även utan gensägelse haft ett menligt inflytande på verksamheten. Vi ha säkerligen stor orsak att tacka Gud för den underbara enhet, som är rådande bland de andedöpta i Sverige, såväl när det gäller dopfrågan som andra lärofrågor. Den som ser förhållandena på andra håll får en kraftig förnimmelse av denna enhets stora betydelse.⁶⁴

Möjligen var Pethrus möte med situationen i Berlin en väckarklocka i fråga om att ge personer med annan dopsyn utrymme i Pingströrelsens sammanhang. Noteras kan också att från denna tid är det Schilling, inte Paul, som anlitas från Tyskland. Redan 10–14 februari medverkar Schilling på »den stora pingstkonferensen i Örebro».⁶⁵

Lika stor betydelse för den tydligare linjen i dopfrågan har troligen den före detta kyrkoherden G.E. Söderholms ställningstagande, anslutning till Pingströrelsen och påverkan.

Söderholm var präst inom Svenska kyrkan. I juli 1920 sade han upp sin tjänst bland annat på grund av en ändrad syn på dopet. Senare samma år lät han döpa sig i Filadelfiaförsamlingen i Stockholm. Det skedde måndagen den 13 september i samband med en mötesvecka i församlingen där Söderholm tillsammans med Per Nilsson var huvudtalare. Redan under veckan skrev Lewi Pethrus om händelsen i *Evangelii Härold*, en notis som både speglar stämningen i tiden och händelsens betydelse:

[Söndagen den 12:e] hade vi glädjen att ha besök av kyrkoherde Söderholm från Överlännes i Ångermanland. Han har efter många års kamp lämnat sitt prästämbete, för att gå ut i den frihet, vartill Kristus har kallat oss. Hans enkla, klara och innehållsrika vittnesbörd gjorde ett djupt intryck på åhörarna. I dagens möten deltog också pastor Per Nilsson från Visby, som nu lämnat sin befattning inom Metodistkyrkan, för att gå ut som fri evangelist. Brödernas vittnesbörd, tillika med tanken på huru Gud i dessa dagar löser sina vittnen till att förkunna en hel och fullständig frälsning, verkade mäktigt i söndagens möten.

På måndagsaftonen hade vi en underbar stund. Tillika med två andra vänner, som fortast möjligt ville bli döpta, avlade kyrkoherde Söderholm och hans fru bekännelse om sin tro och blevo döpta enligt Herrens ord. Vad som vännerna ha fått lämna, för att gå denna föraktade väg, som de nu beträtt, kan var och en föreställa sig, och man får klart för sig, att

⁶⁴ *Evangelii Härold* den 20 januari 1921.

⁶⁵ *Evangelii Härold* den 17 februari 1921.

det icke var med suckar utan med fröjd, som de följde sin Mästare på korsets väg.⁶⁶

Hemkomna från sin »underbart härliga dopresa« skickade paret Söderholm ett tack till församlingen i Stockholm som publicerades i *Evangelii Härold* veckan därpå.⁶⁷

Bara några veckor senare presenterades Söderholms skrift *Huru jag kommit till klarhet i dopfrågan* i »Härolden«.⁶⁸ Söderholm fick ganska snabbt en viktig roll i Pingströrelsens etablering och expansion. Han reste runt i landet och predikade med stöd från Filadelfia, blev år 1924 anställd på *Evangelii Härold*, året därpå chef vid Förlaget Filadelfia samt från början av 1930-talet samordnare för evangelistmissionen.

År 1921 döptes även Sven Lidman, som vid den tiden betraktades som en av landets främsta författare. Han anslöt sig till Pingströrelsen. Det skedde under Kölingaredsveckan, som det året hölls i Nyhem. Söderholm berättar om detta:

Även min käre vän och broder Sven Lidman var vid denna vecka för första gången närvarande. Vi sutto där båda under dessa dagar sida vid sida, och vi förundrade oss över den Guds nåd, som vilade över bröderna. Det var särskilt ett par saker, som väckte min stora förvåning. Den ena var det djup av gudomlig visdom, som besjälade så många av dem som deltog i samtalen, den andra var den trohet mot bibelordet, som på ett särskilt sätt gjorde sig gällande vid samtalen [...] Broder Lidman fick även vid detta tillfälle mottaga ett dop i den Helige Ande. Han blev även under samma bibelstudievecka döpt i vatten, och från denna bibelstudievecka kan hans fullständiga införlivande med pingstväckelsens folk sålunda räknas.⁶⁹

Lidman var *fullständigt införlivad med pingstväckelsens folk* och fick, liksom Söderholm, snabbt en stark ställning som ambassadör för och försvarare av Pingströrelsen. Sannolikt påverkade deras ställningstaganden även andra ledare som stod inför valet hur deras fortsatta engagemang för pingstväckelsen skulle gestaltas.

Detta tillsammans med den starkare ställning som Pingströrelsen successivt hade fått påverkade sannolikt de händelser som under tiden efter samtalsmötet utspelade sig i Metodistkyrkan där frågan om dop-

⁶⁶ *Evangelii Härold* den 16 september 1920.

⁶⁷ *Evangelii Härold* den 23 september 1920.

⁶⁸ *Evangelii Härold* den 15 september 1920.

⁶⁹ Söderholm (1928), *Den svenska pingstväckelsens historia 1907–1927*, del 1, s. 124.

syn blev avgörande för pingstväckelsens fortsättning i samfundet. Det har ovan beskrivits hur flera metodistpredikanter som verkat för pingstväckelsen lät döpa sig och anslöt sig till Pingströrelsen, såsom Per Nilsson och Karl Ljung år 1921. Samma år döptes även Anders Edmundh som nämns i exemplet från Örby ovan, och i januari 1922 döptes Gustaf Dahl i Västerås pingstförsamling.

Avslutning

Syftet med denna efterskrift har varit att lyfta fram några exempel på de ekumeniska ansatser som fanns i pingstväckelsens tidiga skede. Den belyser också att en avgörande förändring i fråga om den svenska pingstväckelsens överkonfessionella karaktär skedde under åren 1918–1922. Även om gränserna gentemot Baptistsamfundet i huvudsak cementserats under åren 1916–1919 visar materialet att det ändå fanns »öppna fönster« under ytterligare ett par år. Under 1921 blev det allt tydligare vad som krävdes för att bli *fullständigt införlivad med pingstväckelsens folk*. Händelserna bidrar även till att ge en bild av vilka faktorer som medverkade till att den överkonfessionella väckelsen efter knappt 15 år på svensk mark i stort sett uteslutande var baptistisk.⁷⁰ Samtidigt är 15 år en lång tid. Händelserna ovan kan ge nyanser till den process som ledde fram till en ny tydlig församlingsrörelse och bidra till en mer mångfasetterad bild av Pingströrelsens rötter. Förhoppningsvis kan även materialet som presenterats i denna skrift leda till mer forskning om överkonfessionella ansatser i den svenska pingstväckelsen.

⁷⁰ Förutom den rörelse som samlades kring Filadelfiaförsamlingen i Stockholm och Lewi Pethrus formades en gren kring John Ongman med Örebro Missionsförening som centrum. Här har dock fokus legat på relationen till icke-baptistiska sammanhang.

SKRIFTER UTGIVNA AV INSAMLINGSSTIFTELSEN FÖR PINGSTFORSKNING

1. Bertil Carlsson, *Organisationer och beslutsprocesser inom Pingströrelsen* (2008); nyutgåva
2. Bertil Carlsson, *Organizations and Decision Procedures within the Swedish Pentecostal Movement* (2008); nyutgåva
3. Bertil Carlsson, *Vårt behov av sanning* (2008)
4. Carl-Erik Sahlberg, *Pingströrelsen och tidningen Dagen – från sekt till kristet samhälle 1907–1963* (2009); nyutgåva
5. Carl-Erik Sahlberg, *Pingströrelsen, kyrkorna och samhället – en studie kring tidningen Dagen 1964–1974* (2009); nyutgåva
6. Rhode Struble, *Den samfundsfria församlingen och de karismatiska gåvorna och tjänsterna. Den svenska pingströrelsens församlingssyn 1907–1947* (2009); nyutgåva
7. *Pingstväckelsens riktlinjer* (2016/2009); nyutgåva, redaktionell text uppdaterad 2016
8. Börje Norlén och Georg Kjellberg, *Latter Rain-väckelsen i Östermalms Fria Församling på 1950-talet* (2010); nyutgåva
9. Joel Halldorf, *Regn, regn färdas över oss. Algot Niklasson och förnyelseväckelsen inom svensk pingströrelse 1950–1951* (2010); nyutgåva
10. Torsten Bergsten, *Pingströrelsen förr och nu. Valda publikationer 1947–2002 med anknytning till Pingströrelsens historia och tankevärld* (2010)
11. Marianne och Roland Gäreskog, *Lewi Pethrus i konflikt. Om några konflikter år 1929 mellan Lewi Pethrus och kända personer inom Pingströrelsen* (2010)
12. Nils-Eije Stävare, *Georg Gustafsson – församlingsledare, predikant och förebedjare inom den svenska Pingströrelsen* (2011); nyutgåva
13. Marianne och Roland Gäreskog, *Sprängbataljonen. En tidig pingströrelse* (2011)
14. Magnus Wahlström, *Forskning och självreflektion i Pingströrelsen 1973–2008. En sammanställning av reaktioner i tidningar och tidskrifter på flera av de större forskningsarbeten som gjorts inom Pingströrelsen* (2012)

15. Carl-Gustav Carlsson, *Människan, samhället och Gud. Grunddrag i Lewi Pethrus kristendomsuppfattning* (2013); nyutgåva
16. Roland Gäreskog, *Pingstväckelsen inom Metodistkyrkan i Sverige åren 1907–1922* (2013)
17. Roland Gäreskog, *Andrew Ek. Några skeden i hans liv som missionär, predikant och nödhjälpsarbetare* (2015)
18. Magnus Wahlström (red), *Andens dop och nådegåvorna. Ett ekumeniskt »pingstmöte« i Stockholm 1918. Referat från mötet med efterskrift om ekumeniska ansatser i den unga pingstväckelsen.* (2016)
19. Roland Gäreskog, *Om Pingstväckelsens riktlinjer. Anteckningar om skriften och den tidiga pingstväckelsen i Tyskland* (2016)